

**ANALIZA POLOŽAJA INVALIDOV Z AKCIJSKIM NAČRTOM ZA
IZBOLJŠEVANJE IN URESNIČEVANJE ENAKIH MOŽNOSTI INVALIDOV V
MESTNI OBČINI KOPER ZA OBDOBJE 2023–2027**

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA' DI CAPODISTRIA

Pripravil:
Svet za invalide Mestne občine Koper

September 2023

KAZALO VSEBINE

1. UVOD - SPLOŠNE USMERITVE PRI PRIPRAVI ANALIZE POLOŽAJA INVALIDOV	5
2. POSVETOVALNO TELO ŽUPANA.....	7
3. PREDSTAVITEV DRUŠTEV IN ZAVODOV	9
3.1 PREDSTAVITEV DRUŠTEV, KI SODELUJEJO PRI PROJEKTU OBČINA PO MERI INVALIDOV	9
3.1.1 DRUŠTVO DRUGI DOM ISTRA.....	9
3.1.2 DRUŠTVO INVALIDOV KOPER.....	10
3.1.3 DRUŠTVO PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA	12
3.1.4 DRUŠTVO SOŽITJE OBALNIH OBČIN	14
3.1.5 MEDOBČINSKO DRUŠTVO SLEPIH IN SLABOVIDNIH KOPER	15
3.1.6 ŠENT – SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA DUŠEVNO ZDRAVJE	22
3.2 PREDSTAVITEV OSTALIH DRUŠTEV IN ZAVODOV	24
3.2.1 CENTER ZA SOCIALNO DELO JUŽNE PRIMORSKE.....	24
3.2.2 DRUŠTVO CIVILNIH INVALIDOV VOJN PRIMORSKE	25
3.2.3 DRUŠTVO DISTROFIKOV SLOVENIJE	26
3.2.4 DRUŠTVO GIBALNO OVIRANIH INVALIDOV SLOVENIJE VIZIJA.....	26
3.2.5 DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH JUŽNE PRIMORSKE	27
3.2.6 DRUŠTVO PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA	28
3.2.7 OZARA SLOVENIJA NACIONALNO ZDRUŽENJE ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA	30
3.2.8 SKLAD SILVA – DRUŠTVO ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI	30
3.2.9 VDC – VARSTVENO DELOVNI CENTER KOPER.....	32
3.2.10 ZAVOD MODRI DECEMBER.....	34
3.2.11 ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE	35
3.2.12 ZVEZA SONČEK	36
4. PROBLEMATIKA INVALIDOV V MESTNI OBČINI KOPER.....	39
4.1 ZAPOSLOVANJE INVALIDOV.....	39
4.1.1 ZAPOSLOVNA REHABILITACIJA.....	40
4.1.2 POKLICNA REHABILITACIJA.....	40
4.2 ARHITEKTONSKE OVIRE – DOSTOPNOST DO JAVNIH IN DRUGIH USTANOV IN POVRŠIN	41
4.2.1 PARKIRNA MESTA ZA INVALIDE	41
4.2.2 REDARSKA SLUŽBA	44
4.2.3 OZNAKE ZA SLEPE IN SLABOVIDNE.....	44
4.2.4 KLANČINE IN STOPNICE.....	46
4.2.5 ROBNIKI in PLOČNIKI, NEPRIMERNA ŠIRINA POTI IN NEUSTREZNA PODLAGA.....	46

4.2.6 DOSTOPNOST JAVNIH OBJEKTOV	47
4.2.7 JAVNI PROMET.....	50
4.2.8 JAVNE SANITARIJE.....	51
4.3. ŠPORT IN REKREACIJA.....	51
4.4 TURIZEM.....	52
4.5 KULTURA.....	53
4.6 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE.....	54
4.7 SOCIALNA VKLJUČENOST.....	55
4.7.1 VEČGENERACIJSKI CENTER KOPER.....	55
4.7.2 CENTER DNEVNIH AKTIVNOSTI ZA STAREJŠE OBČANE KOPER.....	55
4.7.3 MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO SVETILNIK.....	57
4.7.4 SREBRNA NIT - ZDRUŽENJE ZA DOSTOJNO STAROST.....	57
4.8 SKRB ZA STAREJŠE.....	58
4.8.1 GERONTOLOŠKI CENTER.....	58
4.8.2 POMOČ NA DOMU V OBLIKI SOCIALNE OSKRBE NA DOMU.....	58
4.8.3 PROGRAM INTEGRIRANE CELOSTNE OSKRBE.....	59
4.8.4 SOCIALNI SERVIS.....	60
4.8.5 VAROVANJE NA DALJAVO.....	60
4.8.6 PREVOZI STAREJŠIH.....	60
4.8.6.1 VITICA.....	60
4.8.6.2 ZLATA MREŽA – PROSTOFER.....	60
4.8.7 DNEVNA DOSTAVA KOSIL.....	61
4.8.8 PRODOMI.....	61
4.8.9 INSTITUCIONALNO VARSTVO.....	61
4.8.9.1 CELODNEVNO INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH.....	61
4.8.9.2 INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH – dnevni centri.....	62
4.8.10 OSEBNA ASISTENCA.....	62
4.8.11 OSKRBOVANA NAJEMNA STANOVANJA.....	63
4.8.12 PROSTOVOLJSKA PISARNA.....	64
4.9 OPROSTITEV PLAČILA SOCIALNO VARSTVENIH STORITEV IN SUBVENCije.....	64
4.9.1 OPROSTITVE.....	64
4.9.2 SUBVENCije.....	65
4.10 VARSTVO INVALIDOV.....	66
4.10.1 PRAVICA DO TOLMAČA.....	66
4.10.2 PRAVICE PO ZAKONU O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV.....	66
4.10.3 VODENJE, VARSTVO IN ZAPOSILITEV POD POSEBNIMI POGOJI V VARSTVENO DELOVNEM CENTRU.....	67
4.10.4 PRAVICA DO IZBIRE DRUŽINSKEGA POMOČNIKA.....	67
4.10.5 OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE.....	67

4.10.6 OSEBNA ASISTENCA.....	67
4.10.7 KOMUNIKACIJSKI DODATEK.....	68
4.10.8 PRILAGOJENOST STANOVANJ V LASTI JAVNEGA STANOVANJSKEGA SKLADA MESTNE OBČINE KOPER.....	68
5. AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠEVANJE IN URESNIČEVANJE ENAKIH MOŽNOSTI INVALIDOV V MESTNI OBČINI KOPER ZA OBDOBJE 2023-2027	69
5.1 UVOD – PODLAGA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA	69
5.2 AKCIJSKI NAČRT	69
5.2.1 ZAPOSLOVANJE INVALIDOV	69
5.2.2 ARHITEKTONSKE OVIRE – DOSTOPNOST DO JAVNIH IN DRUGIH USTANOV IN POVRŠIN	70
5.2.3 ŠPORT IN REKREACIJA.....	73
5.2.4 TURIZEM.....	73
5.2.5 KULTURA.....	74
5.2.6 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	74
5.2.7 SKRB ZA STAREJŠE.....	74
5.2.8 OSVEŠČANJE	75
5.2.9 KOMUNIKACIJSKE OVIRE.....	76
5.2.10 EKONOMSKA POLITIKA	76
5.2.11 KOORDINACIJA DELA.....	77
5.2.12 ZAKONODAJA.....	77
5.2.13 NADZOR NAD IZVAJANJEM PROGRAMOV ZA INVALIDE	77
LITERATURA IN VIRI	79
PRILOGE	83

KAZALO PONAŽORITEV

KAZALO SLIK

Slika 1: Parkirna mesta pred ZD Koper - Bonifika.....	43
Slika 2: Urejena taktilna oznaka za slepe in slabovidne pri pokopališču Koper	45
Slika 3: Ekološka točka dodatno opremljena z napisi v Braillovi pisavi.....	45
Slika 4: Pločnik v Dekanih.....	46
Slika 5: Domofon z nalepko pred Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja	48
Slika 6: Parkirišče pri pošti brez parkirnih mest za invalide v KS Škofije	49
Slika 7: Kurjerca.....	50
Slika 8: Eden od prostorov programa osebne asistencije Koper	63

KAZALO TABEL

Tabela 1: Stanje na 31. 10. 2022 oseb s statusom invalida s prebivališčem v MOK.....	40
Tabela 2: Število zaposlitev invalidnih oseb s prebivališčem v MOK	40
Tabela 3: Parkirišča v upravljanju Marjetice Koper, d. o. o.....	41
Tabela 4: Prostori za druženje v Mestni občini Koper	56

1. UVOD - SPLOŠNE USMERITVE PRI PRIPRAVI ANALIZE POLOŽAJA INVALIDOV

Mestna občina Koper je po površini največja od enajstih mestnih občin v Republiki Sloveniji in je tudi ena najbolj razčlenjenih slovenskih občin, saj je teritorialno razdeljena na kar 22 krajevnih skupnosti ter obsega več kot 100 naselij.

Lokalna skupnost je socialni prostor, v katerem državljani zadovoljujemo večino svojih vsakdanjih potreb in interesov, v želji po sooblikovanju skupnega življenja; je prostor, kjer invalidi z vsemi drugimi skupinami državljanov stremijo k takemu razvoju socialne države, ki obravnava celostni pristop k posamezniku v njegovem življenjskem in socialnem okolju ter ga uveljavlja kot odgovorno osebnost v urejanju osebnih in družbenih zadev.

V Mestni občini Koper (v nadaljevanju MOK) si želijo, da bi se občani najranljivejših skupin (invalidi) počutili enakovredni ostalim občanom. Hkrati pa bi se glede na naše turistično mesto ob obisku MOK prijetno počutili tudi obiskovalci ranljivih skupin. Zato si MOK prizadeva postati prijazna občina invalidom.

Naloga invalidskih organizacij je, da s svojo dejavnostjo opozarjajo na ovire v družbi, ki vodijo k diskriminaciji in socialni izključenosti.

Društvo invalidov Koper, ki ga zastopa Tatjana Koblar (predsednica društva) je leta 2019 predlagalo županu, da bi se Mestna občina Koper vključila v projekt »Občina po meri invalidov«, za katerega je Zveza delovnih invalidov Slovenije že leta 2003 sprejela odločitev, da bo kot svoj prispevek k udejanjanju Standardnih pravil OZN za izenačevanje možnosti invalidov in Madridske deklaracije razvila ta projekt.

Namen projekta »Občina po meri invalidov« je spodbuditi lokalne skupnosti – občine, da v svojem delovanju upoštevajo, da so med občani osebe s posebnimi potrebami – tudi invalidi, ki so v svojem vsakdanjem življenju vezani na lokalno skupnost in v njej zadovoljujejo večino svojih potreb.

Namen projekta je tudi opozoriti, da je v lokalnem okolju mnogo fizičnih in drugih ovir, ki bistveno vplivajo na kakovost življenja invalidov in jim onemogočajo udejanjanje njihovih pravic in socialno vključevanje.

Pravna podlaga za pridobitev listine je Pravilnik o pridobitvi listine »Občina po meri invalidov«, ki ga je sprejel Upravni odbor Zveze delovnih invalidov Slovenije na svoji 14. seji dne 22. 10. 2008 (dopolnitve na 1. izredni seji dne 10. 11. 2008, 21. seji dne 14. 12. 2009, korespondenčni seji dne 12. 11. 2010 in 23. seji dne 7. 11. 2013), s katerim podrobneje ureja vprašanja povezana s pridobitvijo listine, in sicer:

»2. člen«

Listina »OBČINA PO MERI INVALIDOV« je priznanje občini, ki v svojem delovanju upošteva različnost potreb vseh svojih občanov; načrtno razvija, spodbuja povezano delovanje različnih družbenih dejavnikov in uresničuje dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo tudi k večji kakovosti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udejanjanja pravic človeka in državljana.

»3. člen«

Listino lahko pridobi občina, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je bila izvedena okrogla miza v organizaciji društva invalidov/občine z odgovornimi predstavniki javnosti, ki se srečujejo s problematiko invalidov in invalidskimi organizacijami, ki delujejo na območju občine,
- da je župan soglašal z vključitvijo v projekt »Občina po meri invalidov« in sprejel odgovornost za trajno izvajanje projekta,
- da je župan/občinski svet imenoval posebno delovno skupino, v katero so bili enakopravno vključeni predstavniki invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine, za pripravo:
 - Analize o položaju invalidov v občini glede na Standardna pravila OZN za izenačevanje možnosti invalidov in Agendo 22 ter Konvencijo OZN o pravicah invalidov,
 - konkretnega Akcijskega načrta kot sestavino delovnega programa občinskega sveta, z jasno opredeljenimi cilji in nalogami, roki in odgovornimi nosilci,

- da je župan predlagal v obravnavo in sprejem občinskemu svetu Analizo o položaju invalidov v občini in konkreten akcijski načrt,
- da je župan predlagal v imenovanje Svet za invalide, v katerega so bili enakopravno vključeni predstavniki invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine,
- da je občina pri realizaciji vseh svojih aktivnosti upoštevala posebne potrebe vseh invalidov,
- da je občina povezala in spodbudila sodelovanje različnih dejavnikov na območju občine: od javnih služb, invalidskih in drugih nevladnih organizacij do gospodarstva in sredstev javnega obveščanja za realizacijo akcijskega načrta,
- da je Svet za invalide spremljal in koordiniral aktivnosti za uresničevanje akcijskega načrta in praviloma enkrat letno poročal županu in občinskemu svetu,
- da je oblikovana koordinacija invalidskih organizacij, ki povezuje vse invalidske organizacije, ki delujejo na področju občine in da skupaj predstavljajo svoje delovanje javnosti,
- da je občina preko občinskega sveta stalno spremljala izvajanje akcijskega načrta, ga obravnavala v delovnih telesih občinskega sveta in dajala pobude drugim dejavnikom za realizacijo njihovih nalog ter pri tem upoštevala tudi ocene invalidskih organizacij in mnenja neposrednih uporabnikov,
- da je občina osveščala javnosti v zvezi s pravicami, potrebami in možnostmi invalidov in promovirala akcijski načrt in vlogo vseh izvajalcev za doseganje večje kakovosti skupnega življenja v občini,
- da je občina vsestransko podpirala dejavnosti invalidskih organizacij in jih vključevala kot partnerje v aktivnosti za vse invalide.

Pravilnik o pridobitvi listine »Občina po meri invalidov« je v celoti objavljen na spletni strani: <https://www.zdis.si/projekt-obcina-po-meri-invalidov/pravilnik-o-pridobitvi-listine-obcina-po-meri-invalidov>

2. POSVETOVALNO TELO ŽUPANA

V MOK aktivno deluje projektni svet Koper – zdravo mesto. Program njegovega dela za obdobje od 2020 do 2024 je potrdil Občinski svet MOK septembra 2020.

V okviru projekta Koper – zdravo mesto je projektni svet v letu 2022 dopolnil Program dela (Benko in drugi, Program projekta Koper – zdravo mesto za obdobje od 2020 do 2024) v okviru spodnjega področja z novim ciljem, in sicer:

II. Prioritetno področje: Okolje - načrtovanje naselij za zdravje in dobro počutje:

- Cilj 3.2.2 Prednostna naloga 2: Arhitektonske ovire pri dostopu do javnih površin in javnih ustanov;
- Cilj: Pregled stanja v MOK
Aktivnost a) Izdelava pregleda stanja in strategije za izboljšanje stanja dostopnosti do javnih površin in javnih ustanov v MOK;
- Cilj: Starejšim in gibalno oviranim prijazna občina
Aktivnost a) Prijava na razpis za pridobitev certifikata Občina po meri invalidov. Kazalnik: Pridobitev certifikata Občina po meri invalidov.

Na predlog projektne sveta Koper – zdravo mesto je župan Aleš Bržan s sklepom št. 181 – 14/2022 z dne 31. 5. 2022 in 8. 5. 2023 imenoval posvetovalno telo Svet za invalide Mestne občine Koper ter soglašal s sklepom dne 9. 11. 2022 k vključitvi v projekt za pridobitev listine »Občina po meri invalidov«.

Župan je imenoval posvetovalno skupino **Svet za invalide Mestne občine Koper** v naslednji sestavi:

Koordinatorica posvetovalne skupine:

- Olga Franca

Člani:

- Tatjana Koblar - Društvo delovnih invalidov Koper, članica;
- Alenka Šturman - Društvo delovnih invalidov Koper - nadomestna članica;

- Darja Černac – Društvo sožitje obalnih občin, članica;
- Zdenka Poženeš - Društvo sožitje obalnih občin - nadomestna članica;

- Dorotea Žigon - Slovensko združenje za duševno zdravje, članica;
- Nevena Kozlovič Žigante - Slovensko združenje za duševno zdravje – nadomestna članica;

- Marija Perkovič - Društvo Drugi dom Istra, članica;
- Milka Kostadinović Pofuk - Društvo Drugi dom Istra - nadomestna članica;

- Benjamin Žnidaršič - Društvo paraplegikov Istre in Krasa, član;
- Mladen Fabjan - Društvo paraplegikov Istre in Krasa – nadomestni član;

- Drago Šajn - Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper, član;
- Tomaž Furlan - Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper – nadomestni član.

Naloge posvetovalne skupine Sveta za invalide MOK po sklepu župana so:

- analiziranje stanja na področju invalidske problematike v občini in dajanje pobud in predlogov za izvedbo potrebnih ukrepov za izboljšanje stanja;
- sodelovanje pri načrtovanju novih projektov MOK ter preverjanja ustreznosti načrtovanih rešitev za invalide;
- analiziranje javne infrastrukture iz vidika dostopnosti za invalide in dajanje predlogov za izboljšanje stanja;
- sodelovanje pri pripravi akcijskega načrta MOK po meri invalidov;
- dajanje mnenj in strokovnih predlogov k občinskim aktom, ki urejajo zadeve invalidov,
- obveščanje javnosti o delu na področju invalidov.

Poleg navedenih nalog bo Svet invalidov:

- usklajeval delovanja društev in drugih civilnodružbenih organizacij, ki delujejo na območju občine in sodeloval s sveti in organi drugih občin ter države;
- pripravljaj letno poročilo o uresničevanju akcijskega načrta MOK po meri invalidov v sodelovanju z MOK.

Na podlagi osebnih stikov, poročil, preverjanja na terenu in pobud smo pripravili Analizo položaja invalidov v Mestni občini Koper in akcijski načrt za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Koper za obdobje 2023–2027.

Pri tem je delovna skupina uporabila temeljne zakonske podlage s področja invalidov in druge podlage, ki so navedene med viri.

3. PREDSTAVITEV DRUŠTEV IN ZAVODOV

3.1 PREDSTAVITEV DRUŠTEV, KI SODELUJEJO PRI PROJEKTU OBČINA PO MERI INVALIDOV

3.1.1 DRUŠTVO DRUGI DOM ISTRA

Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami

Drugi dom Istra, naslov oz. sedež:

Dekani 90, 6271 Dekani

Telefon: 051 388 324

Elektronski naslov: drugidomistra@gmail.com

Predsednica: Olga Franca

Namen društva je prostovoljno, nestrankarsko in nepridobitno delovanje. V društvu se združujejo fizične in pravne osebe: starši oseb s posebnimi potrebami, njihovi svojci, skrbniki ter druge osebe z namenom, da bi izboljšali kvaliteto življenja - stanja in razvoja oseb s posebnimi potrebami ter nudili pomoč njihovim staršem, skrbnikom in svojcem.

Društvo Drugi dom Istra ima naslednje naloge in program zlasti za osebe z najtežjo motnjo v razvoju:

- organiziranje strokovnih posvetov o življenju oseb s posebnimi potrebami;
- spodbujanje za vseživljenjsko učenje;
- medgeneracijsko povezovanje, prenos izkušenj, znanja, veščin;
- opozarjanje javnosti na težave oseb s posebnimi potrebami;
- organiziranje humanitarnih akcij;
- iskanje možnosti za izboljšanje življenja oseb s posebnimi potrebami in njihovih svojcev ter skrbnikov s poudarkom na osebah z najtežjo motnjo v razvoju;
- programsko priprava svojih članov, načrtno usposabljanje, raziskovanje in izobraževanje;
- prirejanje in organiziranje prireditvev ter sodelovanje svojih članov na prireditvah, ki jih organizirajo sorodne organizacije in ki zvišujejo kvaliteto bivanja oseb s posebnimi potrebami vseh generacij;
- povezovanje in vzdrževanje stikov s sorodnimi organizacijami doma in v tujini;
- spremljanje zakonodaje in dajanje pobud za spremembe, izboljšanje zakonodaje;
- spodbujanje prostovoljstva;
- povezovanje različnih institucij;
- neposredna pomoč osebam s posebnimi potrebami pri njihovem razvoju ter pomoč njihovim svojcem (finančna pomoč, pomoč pri oskrbi in premoščanju težkih življenjskih situacij, itd.);
- organiziranje in izvedba terapevtskih kolonij;
- sodelovanje z zdravstvenimi in socialnimi ustanovami pri organizaciji in skupnem iskanju pomoči osebam s posebnimi potrebami;
- sodelovanje z ustreznimi občinskimi in državnimi organi in zavodi, ki se neposredno ukvarjajo z reševanjem vprašanj oseb s posebnimi potrebami;
- organiziranje in vodenje različnih akcij za pridobivanje in zbiranje finančnih sredstev za uresničevanje nalog društva.

Gre za dvig kakovostnega, aktivnega in neodvisnega življenja oseb s posebnimi potrebami. Želimo dvigniti ozaveščenost javnosti ter ustvarjanje pogojev za njihovo aktivno in neodvisno življenje, vplivanje na spreminjanje javnega mnenja, uvajanje sodobnih pristopov pri načrtovanju in vplivanje na spreminjanje zakonodaje v skladu z interesi oseb s posebnimi potrebami. Svoje delo želimo bolj profesionalizirati.

Cilji na ravni skupnosti so prepoznavnost društva v lokalnih skupnostih, aktivno sodelovanje v lokalnih skupnostih, sodelovanje s sorodnimi organizacijami doma in v tujini ter ozavestiti lokalne skupnosti pri uresničevanju vseh potreb oseb s posebnimi potrebami.

Društvo Drugi dom Istra je v okviru programov in projektov društev in drugih ustanov, katerih delovanje spodbuja promocijo zdravja v Mestni občini Koper v letu 2022, ob izjemni

prizadevnosti predsednice društva DDI Olge Franca in podpredsednice Angele Lampe, uspešno izvedlo projekt »Gibamo z gibalno oviranimi osebami« v sodelovanju z ALMA MATER EUROPAEA in podjetjem ITERO«.

Verjamemo, da smo z izvedbo aktivnosti, ki so potekale v okviru projekta »Gibamo z gibalno oviranimi osebami« in pripravljeno projektno brošuro, pozitivno vplivali na ozaveščenost starejših oseb in invalidov ter njihovih svojcev, predvsem najbližjih, o pomenu aktivnega in zdravega življenjskega sloga, dobrega počutja, pomena telesnega gibanja in zdravega prehranjevanja, kar je bil tudi cilj projekta (Franca Olga, 2023).

3.1.2 DRUŠTVO INVALIDOV KOPER

Naslov oz. sedež: Verdijeva ulica 7a, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: 05 627 20 15

Elektronski naslov: dikoper@siol.net

Predsednica: Tatjana Koblar

Društvo invalidov Koper je invalidska organizacija (v nadaljevanju: društvo) in je prostovoljno, neodvisno, samostojno, nevladno, nepridobitno, združenje, neodvisno od političnih strank in verskih skupnosti, v katero se združujejo invalidi zaradi ugotavljanja, zagovarjanja in zadovoljevanja posebnih potreb invalidov, medsebojne pomoči ter uresničevanja in zastopanja svojih posebnih interesov. Društvo deluje na območju Mestne občine Koper in občine Ankaran.

Društvo vključuje delovne invalide po Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo) (v nadaljevanju: delovni invalidi) in druge invalidne osebe, ki nimajo statusa delovnega invalida, pa zaradi pridobljenih ali prirojenih okvar in oviranosti, ki jih pogojuje oziroma ustvarja fizično in družbeno okolje, ne morejo same delno ali v celoti zadovoljevati potreb osebnega, družinskega in družbenega življenja v okolju, v katerem živijo in delajo (v nadaljevanju: osebe s telesno okvaro) ter njihove zastopnike.

Društvu je s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve podeljen status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva. Društvo je na podlagi Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg) pravna oseba zasebnega prava. Organizacija in dejavnost društva sta določeni v statutu.

Po podatkih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je bilo za mesec oktober 2022 uživalcev s prebivališčem v občini Koper:

- invalidske pokojnine: 2006 (I. kategorija invalidnosti 1631, II. 102, III. 273)
- nadomestila iz invalidskega zavarovanja (brez nadomestil za skrajšani delovni čas po ZPIZ): ZPIZ-1/ZPIZ-2827 (II. 24, III. 803), ZPIZ 152
- vojaška pokojnina - invalidska: 8
- dodatek k pokojnini - invalidska: 6
- invalidnina za TO: 980 (med njimi jih ima hkrati 417 invalidsko pokojnino, 82 nadomestilo iz invalidskega zavarovanja, 2 vojaško invalidsko pokojnino).

Namen društva

Namen društva je ugotavljanje, zagovarjanje in zadovoljevanje posebnih potreb delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro in ostalih oseb včlanjenih v društvo, ter zastopanje njihovih interesov, delovanje proti diskriminaciji invalidov ter za njihovo večjo gmotno, socialno in pravno varnost, socialno integracijo in dobro zdravstveno počutje.

Z organiziranimi oblikami dela in povezovanja članov društva ima društvo namen omogočati in zagotavljati:

- boljše in lažje povezovanje, delo, organiziranje ter informiranje članov in organov društva;
- lažje vključevanje vseh delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro v delo društva;
- uresničevanje ciljev društva v bivalnem in delovnem okolju delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro.

Cilji organiziranega delovanja društva so:

- uveljavljanje človekovih pravic delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro;

- preprečevanje diskriminacija delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro;
- socialna pravičnost in enake možnosti za delovne invalide in osebe s telesno okvaro;
- vzpodbujanje delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro za opiranje na lastne moči in sposobnosti;
- vključenost delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro v družbo in sodelovanje v vsakdanjem življenju;
- avtonomnost delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro kot uporabnikov storitev;
- ekonomsko, socialno, zdravstveno in pravno varstvo delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro.

Zaradi izpolnjevanja svojega namena in ciljev društvo izvaja naslednje naloge oziroma dejavnosti:

- spremljanje zakonodajnega področja, ki posredno ali neposredno zadeva delovne invalide in osebe s telesno okvaro;
- spremljanje ekonomskega, zdravstvenega in socialnega in pravnega položaja članov društva in zagotovitev varstva na teh področjih;
- zastopanje, predstavljanje, varstvo in uveljavljanje pravic in interesov delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro pri zadovoljevanju posebnih potreb in na področju delovanja društva;
- razvijanje programov medsebojne pomoči in usposabljanje invalidov za samopomoč ter svojcev in prostovoljcev za življenje in delo z invalidi;
- nudenje pomoči in posebnih socialnih programov pri uveljavljanju potreb delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro na področju varovanja zdravja, medicinske in socialne rehabilitacije, vzgoje, izobraževanja, usposabljanja, zaposlovanja, bivanja, socialne varnosti, kulture, športa in rekreacije in pri reševanju drugih problemov ter pri skrbi za kvaliteto življenja delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro;
- ugotavljanje in reševanje socialno zdravstvenih problemov članov društva in pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic, s katerimi se jim zagotavlja socialna varnost;
- preprečevanje in blažitev socialnih ter psihičnih posledic invalidnosti in telesne okvare;
- sodelovanje pri preprečevanju in odpravljanju ovir v fizičnem in socialnem okolju;
- razvijanje socialne spretnosti delovnih invalidov in njihovo informiranost na različnih področjih življenja;
- zagotavljanje pogojev za rekreacijo in šport svojih članov in organiziranje družabnega življenja, prirejanje in organiziranje športnih srečanj, letovanj, izletov ter organiziranje aktivnosti za svoje člane v zdraviliščih;
- sodelovanje na domačih in tujih strokovnih posvetovanjih s področja delovanja društva;
- spodbujanje in podpiranje akcij za izmenjavo izkušenj med sorodnimi društvi in drugimi institucijami s področja delovanja društva;
- pomoč občinskim in državnim organom ter drugim strokovnim organom, institucijam, ter drugim organizacijskim skupnostim pri izvajanju njihovih nalog in načrtov s področja skrbi za invalide in osebe s telesno okvaro;
- sodelovanje v Zvezi delovnih invalidov Slovenije pri oblikovanju zakonodaje s področja varstva delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro, pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju posebnih socialnih programov in z namenom izmenjave izkušenj, sodelovanja v skupnih aktivnostih in izboljšanjem metod lastnega dela;
- izvajanje dogovorjenih sklepov in smernic Zveze delovnih invalidov Slovenije;
- krepitev svoje materialne osnove in v skladu z zakoni in predpisi ter v okviru možnosti in lastnih odločitev razvijanje različnih izvedbenih oblik skrbi za delovne invalide, osebe s telesno okvaro in njihove družinske člane;
- skrb za vključevanje in širitev članstva na področju delovanja društva;
- sodelovanje na srečanjih invalidov in praznovanje mednarodnega dneva invalidov.

Društvo je vključeno v Zvezo delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) zaradi izvajanja enotne socialno - zdravstvene politike in skupno dogovorjenih nalog s področja varstva invalidov v Republiki Sloveniji in sodeluje v posebnih socialnih programih, ki jih izvaja Zveza delovnih invalidov Slovenije na državni ravni, in sicer:

1) Preprečevanje in blaženje socialnih in psihičnih posledic invalidnosti

Invalidom s težjo invalidnostjo ali zelo slabim zdravstvenim stanjem in ki živijo v zelo slabih socialnih razmerah nudi društvo največ pozornosti v vseh pogledih, in sicer v obliki obiskov na

domovih, domovih starejših občanov in bolnicah; raznih oblik pomoči na dom; povezovanja s socialno in patronažno službo; organiziranih srečanj, piknikov.

2) Zagotavljanje zagovorništva

Društvo nudi prvo osebno in socialno pomoč invalidom in njihovim družinskim članom preko svetovanja, pravne pomoči, zagovorništva in podpore v duševni stiski.

3) Informativne dejavnosti

Informiranje invalidov prek poverjenikov in Izdaja obvestil.

4) Usposabljanje za aktivno življenje in delo

Društvo organizira predavanja strokovnjakov na področju zdravstva, zakonodaje,

5) Ohranjevanje zdravja

Društvo nudi invalidom različne možnosti ohranjanja zdravja in rehabilitacije v zdraviliščih in na morju. Po navadi v kapacitetah, ki nam jih nudi ZDIS.

6) Rekreativna in šport

Invalidom omogoča društvo udeležbo in sodelovanje v različnih oblikah rekreacije, prilagojene njihovim potrebam. Organizirana rekreacija poteka v naslednjih panogah: streljanje, pikado, balinanje, ribolov in šah (posamični in ekipno).

7) Dnevni centri, klubi

Na društvu so tedensko potekale delavnice ročnih del in razna skupinska druženja.

8) Kulturna dejavnost

Invalidom omogoča društvo udeležbo in sodelovanje v različnih oblikah kulturnih in ustvarjalnih dejavnosti ter družabnosti, prilagojene njihovim potrebam. Poleg izvajanja posebnih socialnih programov društvo organizira srečanja in druženja invalidov (izlete) Vsak član ob plačilu članarine prejme koledarček, na katerem je predstavljen načrt društva po mesecih.

Druga dela in naloge v društvu:

- povezovanje z Zavodom za zaposlovanje glede vključevanja brezposelnih invalidov v naše društvo;
- sodelovanje z invalidskimi društvi in ostalimi prijateljskimi društvi;
- povezovanje in sodelovanje z Občino Ankaran in MO Koper;
- v sodelovanju z Občino Ankaran ter drugimi obalnimi društvi si prizadevamo, da Občina Ankaran pridobi listino Občina po meri invalidov.

3.1.3 DRUŠTVO PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA

Naslov oz. sedež: Vanganelška cesta 8F, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: 041 697 560

Elektronski naslov: dpik.koper@gmail.com

Predsednik: Benjamin Žnidaršič

Društvo deluje na območju občin: Piran, Izola, Koper, Ankaran, Ilirska Bistrica, Sežana, Pivka, Komen, Divača, Hrpelje - Kozina in Postojna. Društvo trenutno šteje 58 članov.

Glavni cilji

- kot regijska invalidska organizacija sodeluje pri oblikovanju posameznih programov in sofinanciranju društev v sestavi Zveze paraplegikov Slovenije in omogoča njihovo izvajanje;
- predstavlja, varuje in uveljavlja pravice in interese paraplegikov in tetraplegikov na lokalni in regionalni ravni; sodeluje pri oblikovanju ukrepov in predlaga sprejem predpisov in ukrepov na področju invalidskega varstva;
- trudi se doseči, da bi posameznik ali član sprejel svojo »drugačnost« in svoje posebne potrebe kot realnost, obenem pa skuša zagotoviti udeležbo in dolžnosti človeka in državljana;

- s svojimi programi in neposrednimi storitvami za posameznika želi omogočiti in spodbuditi člane k čim bolj aktivni vlogi;
- s svojim delovanjem stremi k temu, da mora biti nediskriminacija v vseh oblikah vgrajena v sistem in prakso;
- v svojem delovanju se odziva na izzive in aktualne potrebe članstva in prispeva svoj delež k udeležanju družbenih ciljev.

Razvojni vizija:

- zavzemanje za enake možnosti oseb z invalidnostjo na vseh področjih družbenega življenja,
- izgradnja delovno bivalnega centra, ki bo nudil boljše pogoje za izvajanje programov društva;
- zagotavljanje ohranjanja zdravja in izvajanje obnovitvene rehabilitacije v objektih v lasti Zveze paraplegikov Slovenije na temelju večje pozornosti težje prizadetim članicam in članom;
- sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami, prostovoljskimi ter tistimi organizacijami, ki pomembno prispevajo k izboljšanju samostojnosti naših članov;
- svetovanje in informiranje o možnostih neodvisnega življenja ter nasveti za osebno asistenco družinskim članom in svojem;
- sodelovanje z zvezami in društvi s podobno strukturo članstva na mednarodnem področju;
- opozarjati na težave, ki jih invalidnost prinaša in pomagati pri njihovem reševanju;
- spremljanje, kandidiranje in izvajanje razpisov strukturnih skladov in drugih dodatnih možnosti sofinanciranja naših projektov.

Srednjeročni cilji:

- zagotavljanje osebne asistencije čim več članicam in članom, ki živijo v domačem okolju izven institucionaliziranih oblik za osebno oskrbo;
- zagotavljanje kakršne koli pomoči članicam in članom, ki živijo v institucijah za osebno oskrbo;
- pomoč in informiranje članov o možnostih socialnega varstva in na vseh področjih, ki prispevajo k enakopravnejšemu in boljšemu življenju naših članov;
- izvajanje programov s področja športa, kulture in interesnih dejavnosti ter enakopravno vključevanje in sodelovanje članov z neinvalidskimi organizacijami na teh področjih našega delovanja;
- usposabljanje prostovoljcev za izvajanje osebne asistencije;
- zagotavljanje ustreznih prostorov društvom za delovanje na podlagi enakopravnosti in naših specifičnih potreb.

Kratkoročni cilji:

- izobraževanja na področju zdravstva, socialnega varstva in ortopedskih pripomočkov ter sodelovanje z medicinsko in socialno stroko na vseh področjih, kjer se ta dotakne naše problematike;
- zagotavljanje strokovne pomoči pri odpravljanju grajenih ovir članicam in članom ter svetovanje v smislu vsesplošnega humaniziranja grajenega okolja v korist vseh funkcionalno oviranih ljudi;
- sodelovanje z osnovnimi šolami v smislu osveščanja mlade populacije s predavanji in predstavitvijo invalidnosti na konkretnih primerih;
- organizacija okroglih miz in tiskovnih konferenc z namenom promoviranja našega dela;
- zagotavljati prevoz našim članom v bolj ali manj oddaljene kraje in v osnovi podati nove tehnološke rešitve na področju avtomobilske industrije za doseganje maksimalne mobilnosti pri vožnji osebnega vozila in s tem zagotavljati večjo samostojnost;
- izvedba izobraževalnega programa za nove tehnologije na področju računalništva in učenja tujih jezikov;
- informiranje in osveščanje javnosti ter spodbujanje sprememb v prid invalidom z organiziranjem okroglih miz in posvetov ter z obveščanjem medijev, na internetnih straneh in z izdajo revije Paraplegik;
- tisk in založniška dejavnost za literarna dela, ki jih ustvarijo naši člani;
- organizacija kulturnih in športnih prireditev na domačem in mednarodnem področju;
- spodbujanje članstva k zdravemu načinu življenja in iskanje različnih možnosti ter oblik za zagotavljanje tega;

- nudenje pomoči pri urejanju bivalnih razmer novim članom (AJPES, 2023; Društvo Paraplegikov Istre in Krasa 2023).

3.1.4 DRUŠTVO SOŽITJE OBALNIH OBČIN

Naslov oz. sedež: Jurčičeva ulica 2, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: 051 606 617

Elektronski naslov: obalno.sozitje@siol.net

Spletna stran: <http://www.obalno-sozitje.si/>

Predsednica: Darja Černac

Društvo SOŽITJE Obalnih občin je eno izmed 52-ih društev širom Slovenije, združenih v Zvezo SOŽITJE – zvezo društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju.

Društvo je starševska, prostovoljna, neprofitna, nepolitična, invalidska organizacija s socialno človekoljubnimi cilji. Člani društva so osebe z motnjami v duševnem razvoju, njihovi starši in sorodniki, strokovni delavci, prostovoljci in ostali občani, ki želijo pomagati našim članom s posebnimi potrebami.

Društvo Sožitje Obalnih občin je bilo ustanovljeno leta 1968 in se je v letih delovanja neprestano razvijalo in spreminjalo. Začetki so bili težavni, a z veliko energije, volje in prostovoljnega dela staršev ter podpornikov, strokovnjakov, lokalnih in državnih institucij ter donatorjev je društvo danes uspešno in nudi svojim članom ustrezno podporo pri vključevanju v družbeno življenje.

Cilji društva

Osnovni cilj društva je skrb za osebe z motnjami v duševnem razvoju in njihovih družin, njihovo višjo kakovost življenja in čim boljše vključevanje v ožje in širše okolje.

Program društva je zasnovan tako, da razbija stereotipe o zmogljivostih svojih oseb, da odkrivajo, kar zmorejo, zato je moto društva »VEDNO JE ČAS ZA UČENJE«.

S tem društvo krepi njihov občutek lastne vrednosti, samospoštovanje in zaupanje vase.

V prizadevanjih za napredek celovite skrbi za OMDR (osebe z motnjami v duševnem razvoju) in njihove družinske člane ima društvo predvsem naslednje naloge:

- skrb za vključenost oseb z motnjami v duševnem razvoju in spodbujanje njihovega sodelovanja v vsakdanjem življenju;
- spodbujanje OMDR, da se opirajo na lastne moči in sposobnosti;
- podpiranje njihovega interesnega združevanja in krepitve moči ter uveljavljanje samozagovorništva;
- obveščanje staršev, skrbnikov in drugih občanov o problematiki OMDR;
- uveljavljanje človekovih pravic invalidov in preprečevanje diskriminacije;
- zagovarjanje ekonomskega, socialnega, zdravstvenega in pravnega varstva OMDR;
- uveljavljanje socialne pravičnosti in enakih možnosti;
- spodbujanje in podpiranje akcij za izmenjavo izkušenj med sorodnimi društvi;
- organiziranje in aktiviranje članstva in javnosti za izvedbo posameznih dejavnosti v korist osebam z motnjami v duševnem razvoju in njihovih družin.

Dejavnosti društva

Društvo nudi svojim članom veliko dejavnosti, s katerimi želi osebam z motnjo v duševnem razvoju omogočiti večjo vključenost v vsakdanje življenje in jim približati znanja s področij, ki jih samostojno ne bi mogli pridobiti.

Izvajanje oblik samopomoči

Namen programa je, da si s starši oz. družine oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki se soočajo s podobnimi težavami, medsebojno pomagajo, najdejo drug v drugem oporo in možne rešitve ter se tako lažje soočajo z nastalimi težavami. V okviru tega programa izvajamo sledeče aktivnosti: klub staršev, pomoč na domu staršem OMDR, strokovna predavanja za starše.

Vseživljenjsko učenje

Osebam z motnjo v duševnem razvoju pridobljena znanja in spretnosti hitreje upadajo kot pri drugih osebah, zlasti če niso deležni nenehnih spodbud.

Z različnimi oblikami programa VSEŽIVLJENJSKO UČENJE (VŽU) se znanja in spretnosti nenehno obnavljajo in tako ohranjamo že pridobljeno raven. Naše društvo vedno prisluhne njihovim potrebam in željam ter prilagodi program različnim zmožnostim naših članov.

V okviru tega programa izvajamo sledeče aktivnosti: kuharske delavnice, ustvarjalne delavnice, samozagovorništvo, pevske vaje in nastopi, klubske krožke, pustovanje, fotografski krožek, izleti in druženja, novoletno srečanje z obdaritvijo in plesom, vikend seminarji za OMDR, vikend seminarji za družine, ogled kulturne dediščine, kulturnih prireditev, gledaliških in kino predstav, itd.

Rehabilitacija

Cilj programa je bolj zdravo in aktivno življenje OMDR (zmerne, težje, težke in kombinirane motnje v duševnem razvoju), saj sami ne izražajo potrebe po gibanju, zdravem načinu življenja in ohranjanju psihofizičnih sposobnosti, ker ne razumejo posledic neaktivnega življenja.

V okviru tega programa izvajamo prilagojene aktivnosti: kegljanje, folklor, 3-4 dnevno zimovanje, pohodništvo, plavanje, rekreacija na prostem ...

Posebne socialne aktivnosti

V okviru tega programa izvajamo novinarsko dejavnost, kjer naši uporabniki krepijo bralno pismenost, se opismenjujejo, izobražujejo in izražajo svoje želje in interese; izdajamo društveno glasilo in brošure v namen širše prepoznavnosti društvenih aktivnosti (AJ PES, 2023; Društvo sožitje obalnih občin, 2023).

3.1.5 MEDOBČINSKO DRUŠTVO SLEPIH IN SLABOVIDNIH KOPER

Naslov oz. sedež: Repičeva ulica 4, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: 05 626 10 00

Elektronski naslov: info@mdsskp.si

Spletna stran: <https://mdsskp.si/>

Predsednik: Safet Baltić

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper je invalidska organizacija s pridobljenim statusom društva, ki deluje v javnem interesu. Društvo deluje na območju enajstih občin obalno-kraške in notranjsko-kraške regije. V organizacijo se včlanjujejo občani z okvaro vida z namenom, da s samoaktivnostjo razrešujejo svoje specifične potrebe in interese, ali dajejo pobude za njihovo razreševanje ustreznim organom, službam in ustanovam. V ta namen izvajamo v društvu za slepe in slabovidne osebe vrsto posebnih socialnih programov ter tako zadovoljujemo njihove specifične potrebe. Včlanjujemo slepe in slabovidne občane vseh starostnih in socialnih struktur.

Društvo deluje na območju Mestne občine Koper, Izole, Ankarana, Pirana, Sežane, Komna, Divače, Hrpelje - Kozina, Ilirska Bistrica, Postojna in Pivka.

Društvo se še z ostalimi osmimi regijskimi društvi slepih in slabovidnih združuje v Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije, ki opravlja na osnovi dogovorjenih razmejitvenih programov nekatere skupaj dogovorjene naloge za potrebe vseh slepih in slabovidnih v Republiki Sloveniji.

V Medobčinskem društvu slepih in slabovidnih Koper že od leta 1948 skrbijo za vključenost slepih in slabovidnih v družbo, obenem pa si društvo s svojimi aktivnostmi venomer prizadeva tudi za izboljšanje življenjskega sloga vseh slepih in slabovidnih, ki prihajajo iz 11 občin Obalno - kraške in notranjsko kraške regije. Še posebno pozornost pa posvečamo športu in rekreaciji, saj pozitivno vplivata na psihofizično kondicijo posameznikov, ki je še posebej pomembna pri mobilnosti in orientaciji ter samostojnem gibanju (AJ PES, 2023; Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper, 2023).

Delo Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Koper je razdeljeno na šest programov.

PREPREČEVANJE IN BLAŽENJE SOCIALNIH TER PSIHIČNIH POSLEDIC IZGUBE VIDA

Sklop 1: Prva socialna in osebna pomoč slepim in slabovidnim osebam

Za uspešno integracijo in kvalitetnejše življenje posamezne slepe oziroma slabovidne osebe je izjemno pomembno zgodnje odkrivanje tega »defekta« in njeno vključevanje v proces socialne integracije ter usposabljanje za kvalitetnejše življenje v naravnem socialnem okolju. V ta sklop dejanj spada tudi pomoč pri uveljavljanju socialnovarstvenih, zdravstvenih in drugih pravic, napotitev na ugotavljanje preostalih funkcij vida in psihosomatskih sposobnosti, kakor tudi pomoč pri vključevanju v rehabilitacijo, šolanje, prekvalifikacijo, dokvalifikacijo in v iskanju primerne zaposlitve ter v zvezi z upokojitvijo.

Nadalje gre za vključevanje v različne organizirane oblike usposabljanja za premagovanje gibalnih in komunikacijskih ovir, za obvladovanje primarnega življenjskega okolja, vključevanje v prostočasne, rekreativne in druge interesne dejavnosti ter seznanjenje s programi društva ter zveze in drugih institucij, ki lahko nudijo pomoč prizadetemu posamezniku ali njegovi družini. Posebna pomoč se daje slepim in slabovidnim osebam pri razreševanju osebnih stisk, v konfliktnih situacijah in pri premagovanju drugih oblik socialne izključenosti.

Program vsebuje:

- seznanjenje slepe oziroma slabovidne osebe z obstoječimi možnostmi za rehabilitacijo;
- šolanje, prekvalifikacijo, zaposlovanje itd.;
- pomoč pri zagotavljanju različnih pravic;
- seznanjenje slepe oziroma slabovidne osebe s tehničnimi in drugimi pripomočki ter njihovo dostopnostjo;
- svetovanje v zvezi z izboljšanjem socialnih zmožnosti osebe;
- svetovanje oziroma pomoč družini kot pomembnemu dejavniku pri obvladovanju nastale socialne situacije;
- informiranje o delu društva.

Sklop 2: Pomoč pri zaposlovanju slepih in slabovidnih oseb

Da bi usposobljene slepe in slabovidne osebe lažje in čim prej prišle do zaposlitve in s tem do zagotovitve socialne varnosti in uveljavitve drugih pravic iz naslova invalidnosti v okviru programa:

- stalno spremljamo izkazane potrebe po primernih prostih delovnih mestih;
- navezujemo stike z delodajalci in utemeljujemo delovne sposobnosti slepih in slabovidnih oseb;
- sodelujemo pri prilagoditvi delovnih mest in preko donatorjev in sistema zagotavljamo sredstva;
- sodelujemo pri mentorstvu;
- zagotavljamo spremstvo na/iz delovnega mesta;
- sodelujemo v »pripravi« delovnega kolektiva za sprejem in sodelovanje s slepo osebo;
- pomagamo slepi osebi pri orientaciji v novem okolju ter pri vključevanju v kolektiv.

Glede na specifiko izvajanja programa nastajajo ob tem še dodatni posebni stroški predvsem za osebno pomoč uporabnikom, osveščanja okolja, v katerem živi in dela, ter nabavo potrebne specialne opreme.

Socialni položaj uporabnika je z nastankom slepote oziroma slabovidnosti praviloma ogrožen, kar ima na uporabnika glede na nastalo situacijo izrazito negativen vpliv. V nasprotju s polnočutečim prebivalstvom, si zaradi invalidnosti ne more z dodatnim delom izboljšati družinskega proračuna. Zato je še toliko bolj utemeljena potreba po njegovi takojšnji psihosocialni rehabilitaciji, kar deloma nadomestimo z vključitvijo uporabnika v pričujoči program.

USPOSABLJANJE ZA AKTIVNO ŽIVLJENJE SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB

Sklop 1: Organiziranje tečajev mobilnosti in orientacije

Program obsega:

- učenje gibanja s spremljevalcem, belo palico ali psom vodičem;

- različne tehnike samostojne hoje, prepoznavanje različnih talnih površin glede na letni čas;
- seznanjanje z uporabo zakonsko predpisanih oznak za slepe udeležence v prometu;
- usposabljanje za uporabo javnih prevoznih sredstev, prečkanje cest in križišč z ozvočenim ali neozvočenim semaforjem;
- odpravljanje predsodkov v zvezi z uporabo bele palice;
- urjenje preostalih čutil, kot je sluh, tip, vonj;
- trening uporabe preostalega vida pri gibanju in orientaciji;
- učenje hoje v urbanih naseljih;
- učenje uporabe tekočih stopnic in dvigal;
- svetovanje v zvezi z zagotavljanjem ustreznih pripomočkov za mobilnost.

Glede na specifiko izvajanja programa nastajajo ob tem še dodatni posebni stroški tako za opremo in potrebne rekvizite pri skupinski obravnavi uporabnikov, kot tudi za osebno pomoč in osveščanje okolja v katerem uporabniki živijo in delajo.

Socialni položaj uporabnika je z nastankom slepote oziroma slabovidnosti praviloma ogrožen, kar ima na uporabnika glede na nastalo situacijo izrazito negativen vpliv. Zato je še toliko bolj utemeljena potreba po njegovi takojšnji psihosocialni rehabilitaciji, kar deloma nadomestimo z vključitvijo uporabnika v pričujoči program.

Sklop 2: Pomoč kasneje oslepelim slepim in slabovidnim osebam

Program je naravnan na usposabljanje prizadete osebe za socialno funkcioniranje in za aktiven odnos do nove življenjske situacije kakor tudi na novo vlogo družine kot dejavnika v življenju prizadete osebe.

Program obsega:

- pomoč pri prekvalifikaciji, dokvalifikaciji in iskanju zaposlitve oziroma morebitni upokojitvi;
- psihosocialno obravnavo;
- pomoč pri razreševanju osebnostnih stisk, konfliktnih situacij;
- osnovno seznanitev v zvezi z orientacijo in mobilnostjo;
- pomoč pri uveljavljanju pravic na področju socialnega varstva in zdravstva ter drugih kompenzacijskih pravic;
- svetovanje v zvezi z vključevanjem v tečaje za premagovanje gibalnih in komunikacijskih ovir;
- vključevanje v prostočasne, rekreativne in druge interesne dejavnosti;
- pomoč pri uporabi sodobnih elektronskih pripomočkov za slepe in slabovidne osebe;
- strokovno pomoč družini.

Glede na specifiko izvajanja programa nastajajo ob tem še dodatni posebni stroški predvsem za osebno pomoč uporabnikom, osveščanja okolja, v katerem živi in dela, ter nabavo potrebne specialne opreme.

Socialni položaj uporabnika je z nastankom slepote oziroma slabovidnosti praviloma ogrožen, kar ima na uporabnika glede na nastalo situacijo izrazito negativen vpliv. V nasprotju s polnočutečim prebivalstvom, si zaradi invalidnosti ne morejo z dodatnim delom izboljšati družinskega proračuna. Zato je še toliko bolj utemeljena potreba po njegovi takojšnji psihosocialni rehabilitaciji, kar deloma nadomestimo z vključitvijo uporabnika v pričujoči program.

Sklop 3: Pomoč starejšim osebam z okvaro vida

Vsebina programa je prilagojena specifičnim potrebam populacije starejših slepih in slabovidnih oseb in njihovim bližnjim.

Program obsega:

- ugotavljanje individualnih potreb glede na posameznikovo stanje;
- izdelavo individualnega programa s predvidenimi aktivnostmi in metodami dela;
- predstavitev in možnost vključitve v program društva in zveze;
- predstavitev ustreznih tehničnih pripomočkov in usposabljanje za uporabo le teh;
- seznanitev z osnovami mobilnosti in orientacije s praktičnimi vajami oz. obnovitev že pridobljenih znanj in spretnosti;

- seznanitev in pomoč pri uveljavljanju socialnovarstvenih, zdravstvenih in drugih pravic;
- sodelovanje s svojci, javnimi službami, socialnovarstvenimi zavodi, drugimi organizacijami in ustanovami za slepe in slabovidne.

Sklop 4: Pomoč družini s slepim ali slabovidnim članom z dodatnimi motnjami v telesnem ali duševnem razvoju

Program obsega:

- aktivnosti v zvezi z zgodnjim odkrivanjem kombinirano motenih otrok in odraslih oseb;
- informiranje družine o socialno pravnih predpisih, pravicah, olajšavah in finančni podpori;
- pomoč pri uveljavljanju pravic;
- svetovanje o možnostih vzgoje, izobraževanja in usposabljanja;
- pomoč na domu;
- sodelovanje z varstveno delovnimi centri in ustanovami, ki obravnavajo te osebe;
- vključevanje v aktivnosti ZDSSS.

Sklop 5: Usposabljanje slepih in slabovidnih oseb za gospodinjstvo, ročna dela in samourejanje

Program usposabljanja obsega:

- svetovanje v zvezi z izborom in pripravo hrane;
- usposabljanje za uporabo klasičnih in prilagojenih gospodinjskih pripomočkov;
- svetovanje v zvezi z nabavo in načinom uporabe posode in jedilnega pribora;
- svetovanje v zvezi z ureditvijo bivalnih prostorov, delovnih površin, dodatno osvetlitvijo;
- usposabljanje za postrežbo hrane in uporabe pribora, za označevanje prehrabnih artiklov.

Sklop 6: Organiziranje in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb za življenje v bivalnih skupnostih

Program zajema:

- izbiro uporabnikov in njihovo vključevanje v načrtovanje konkretnega programa in njegovo izvedbo;
- organiziranje in usmerjanje skupine stanovalcev;
- zagotavljanje bivanja, organizacijo prehrane in potrebno socialno oskrbo;
- skupno reševanje problemov;
- aktivnosti v zvezi z oblikovanjem odnosov v skupnosti;
- svetovanje posameznim stanovalcem in pomoč pri reševanju osebnih zadev;
- svetovanje in opremljanje stanovanja s prilagojeno opremo, aparati in primerno osvetlitvijo;
- informiranje in predstavitev gospodinjskih in drugih tehničnih pripomočkov in učenje uporabe;
- organiziranje tečajev samostojnega vodenja gospodinjstva;
- pomoč pri organiziranju družabnega življenja;
- usposabljanje prostovoljcev za delo v bivalni skupnosti.

Sklop 7: Organiziranje skupin za sosedsko pomoč

Program obsega:

- ugotavljanje interesa slepe ali slabovidne osebe za vključevanje v okolje;
- seznanjanje bližnjih sosedov s posebnimi potrebami slepe osebe;
- pomoč slepi ali slabovidni osebi pri vključevanju v okolje;
- iskanje možnosti za navezavo stikov;
- razgovori, v katerih sodelujejo tako slepa oseba kot zainteresirani posamezniki iz njenega sorodstva;
- srečanja skupine za sosedsko pomoč.

Sklop 8: Organiziranje skupine za samopomoč pri preprečevanju socialne izključenosti

Program zajema:

- ustvarjanje pogojev za druženje zainteresiranih članov;
- pomoč pri oblikovanju programa dela;
- pomoč pri izvedbi programa;
- pridobivanje novih znanj za medsebojno pomoč;

- izmenjavo informacij in izkušenj;
- sodelovanje z drugimi samopomočnimi skupinami in vključevanje v lokalno mrežo.

PODPORA IN USPOSABLJANJE SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB PRI UPORABI TEHNIČNIH PRIPOMOČKOV

Sklop 1: Svetovanje in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb za uporabo tehničnih pripomočkov

Program obsega:

- splošno informiranje o tehničnih pripomočkih in njihova predstavitev;
- svetovanje, zbiranje potreb in naročil za posamezne pripomočke.

Usposabljanje za uporabo naslednjih pripomočkov:

- radiokasetofoni za poslušanje zvočnih knjig, časopisov, učbenikov in druge strokovne literature;
- belih in ultrazvočnih palic za slepe in slepo-gluhe osebe;
- Braillovih pisalnih strojev za slepe osebe;
- Braillovih in zvočnih ur;
- ur za slabovidne s povečanimi in poudarjenimi številkami;
- diktafonov;
- govorečih termometrov in tlakomerjev v različnih jezikih;
- govorečih in Braillovih osebnih in gospodinjskih tehtnic;
- Braillovih barometrov, termometrov, hidrometrov za slepe;
- sobnih Braillovih in govorečih termometrov v različnih jezikih;
- stenskih govorečih ur v različnih jezikih;
- zvenceh plastičnih napihovalnih žog;
- vsakovrstnih lup z 2 do 30-kratno povečavo za slabovidne;
- bralnih mizic za slabovidne;
- avdio kaset;
- teleskopov in daljnogledov;
- družabnih iger, kot so: domino, šah, človek ne jezi se, kocke CUBE, igralne karte, igrice za šivanje;
- alarmnih, dimnih detektorjev;
- etiketirnih Braillovih strojčkov za označevanje;
- igel za šivanje, vdevačev, sukanca;
- Braillovih mizarskih, šiviljskih in gradbenih metrov;
- govorečih kalkulatorjev v različnih jezikih;
- indikatorjev svetlobe;
- opozorjevalcev na ovire ULTRAWATCH za slepe;
- senzorskih detektorjev svetlobe;
- Braillovih pisalk in tablic;
- elektronskih stacionarnih in prenosnih povečal;
- računalniške programske opreme za povečavo ZOOM-TEXT;
- računalniške programske opreme za uporabo v WINDOWS okolju JAWS;
- računalnike s povečanim zaslonom;
- braillovih 20", 40" ali 80" znakovnih vrstic;
- teletekst dekodeerjev;
- scannerjev s prilagojeno programsko opremo Recognita, itd.

Sklop 2: Usposabljanje in omogočanje uporabe sodobne informacijske tehnologije in njihovo vzdrževanje

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije je že pred leti nabavila in instalirala potrebno prilagojeno računalniško programsko in strojno opremo za potrebe društvenih čitalnice. Vzporedno z dobavo in sprotno nadgradnjo opreme pa je Zveza vzpostavila tudi svoj elektronsko informacijski sistem, na katerem je slepim uporabnikom dostopna vrsta časopisov dnevnega in tedenskega tiska, revij in druge literature. Elektronsko-informacijskega sistema se lahko poslužujejo usposobljeni slepi in slabovidni uporabniki s povezavo preko interneta. Seveda pa je za to potrebna tudi strojna in programska oprema, s pomočjo katere lahko slepa oz. slabovidna

oseba suvereno obvlada računalnik. Ker je taka prilagojena računalniška oprema za posameznike predraga, in si je zato ne morejo kupiti, jo zainteresirani lahko uporabljajo v društveni čitalnici na naslovu: Repičeva ul. št. 4, Koper. Uporabniki, ki so izkazali interes za računalniško usposabljanje ter le to uspešno opravili, vendar nimajo v posesti lastne prilagojene računalniške programske in strojne opreme, imajo možnost vsakodnevnega dostopa v društveno čitalnico. Tako lahko uporabljajo dane možnosti prilagojenega računalniškega informiranja na elektronskem informacijskem sistemu Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. Uporabniki z ostankom vida pa lahko za individualne potrebe uporabljajo elektronsko povečevalo. Vsem uporabnikom je na voljo tudi druga programska in strojna oprema, kot je brajeova vrstica, programa JAWS in GOVOREC, skener ipd. Za nove interesente in skladno z novostmi organiziramo sprotne individualne kot tudi skupinske usposabljanja. Glede na specifično izvajanje programa nastajajo ob tem še dodatni posebni stroški predvsem za osebno pomoč uporabnikom, osveščanja okolja, v katerem živi in dela, ter nabavo potrebne specialne prilagojene računalniške programske in strojne opreme.

IZOBRAŽEVANJE, OPISMENJEVANJE IN IZVEDBA KULTURNIH AKTIVNOSTI SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB

Sklop 1: Računalniško opismenjevanje slepih in slabovidnih oseb začetni tečaj

Program obsega:

- seznanjanje z uporabnostjo prilagojene računalniške programske in strojne opreme;
- seznanjanje s prednostmi za vključevanje v vsakdanje življenje, šolanje in zaposlitev;
- seznanitev z 20, 40 in 80 znakovnimi brajevimi vrsticami, ki slepim nadomestijo zaslon;
- seznanjanje slabovidnih z zaslonom in s programi za povečavo, čitalnikom z ustrezno programsko in strojno opremo, brajevim in standardnim tiskalnikom, sintetizatorjem govora in različnimi vmesniki za različno programsko opremo;
- seznanjanje z operacijskim sistemom Windows in grafičnim okoljem;
- spodbujanje uporabnikov za vključitev v disketno knjižnico ZDSSS;
- spodbujanje za uporabo elektronskega informacijskega sistema ZDSSS;
- seznanitev z možnostmi uporabe in dobave dodatne opreme za prenos informacij v različne sisteme preko modema.

Sklop 2: Opismenjevanje odraslih slepih oseb v brajevi pisavi

Program obsega:

- seznanitev in spodbujanje novo oslepelih oseb za učenje Braillove pisave;
- svetovanje za vključitev v individualno učenje Braillove pisave na domu, ali skupinsko učenje v obliki tečajev;
- seznanitev, svetovanje in zagotovitev tehničnih pripomočkov za pisanje (tablica, pisalo, Braillov pisalni stroj in Braillov papir) in priročnika za učenje Braillove pisave;
- organizacija in izvedba individualnega poučevanja Braillove pisave ali skupinskega poučevanja;
- prilagoditev predavalnice za skupinsko izvedbo tečaja;
- usmerjanje in svetovanje za včlanitev v Braillovo knjižnico ter naročilo na Braillove časopise pri zvezi;
- organizacija in izvedba tekmovanj v branju in pisanju Brajeve pisave v okviru vseh tečajnikov oz. vseh članov MDSS.

Sklop 3: Usposabljanje svojcev in drugih oseb iz okolja za življenje in delo s slepo in slabovidno osebo

Program obsega:

- seznanitev zainteresiranih uporabnikov s fenomenom slepote v biološkem, psihološkem in socialnem smislu;
- nudenje informacij o okvari vida, o fiziologiji očesa, anomalijah, genetiki in o rehabilitaciji vida;
- prikaz zmožnosti oseb z okvaro vida v vsakdanjem življenju ali na delovnem mestu;
- seznanitev z gibalnimi in komunikacijskimi ovirami, s katerimi se slepa oz. slabovidna oseba srečuje v vsakdanjem življenju;
- pridobivanje osnovnih spretnosti spremljanja slepe osebe ter nudenja pomoči v najrazličnejših življenjskih situacijah;

- simulacija slepote oz. slabovidnosti in s tem pridobivanje konkretnih izkušenj ob opravljanju različnih opravil kot so: nalivanje, hranjenje, hoja s palico in s spremljevalcem, itd.;
- srečanje s slepimi oz. slabovidnimi osebami, ki so uspešno presegle svojo motnjo in v življenju uspele na različnih področjih;
- seznanitev s tehničnimi pripomočki, ki slepim in slabovidnim pomagajo pri opravljanju najrazličnejših aktivnosti.

Slepota oz. slabovidnost ni le težava posameznika, temveč tudi stvar ožjega in širšega okolja. Od tega, kako bodo slepo oz. slabovidno osebo, otroka ali odraslega, z vsemi njegovimi prednostmi in posebnimi potrebami sprejeli v družini oz. v okolju, v katerem živi, je v veliki meri odvisno, kako bo ta oseba sprejela sebe in svojo drugačnost ter kako se bo znašla v življenju. Zato so svojci te osebe prav tako potrebni velike pozornosti in pomoči.

Sklop 4: Organiziranje in izvedba tečajev

Program obsega:

Spodbujanje slepih in slabovidnih za vključevanje v organizirane tečaje, s katerimi pridobivajo nova, ali utrjujejo že prej pridobljena znanja, zlasti pa jih animiramo za vključitev v:

- začetni tečaj italijanskega jezika;
- začetni tečaj angleškega jezika;
- začetni tečaj nemškega jezika;
- nadaljevalni tečaj italijanskega jezika;
- nadaljevalni tečaj nemškega jezika;
- nadaljevalni tečaj angleškega jezika;
- tečaj strojepisja;
- začetni plesni tečaj;
- nadaljevalni plesni tečaj;
- spodbujanje slepih in slabovidnih za vključevanje v druge organizirane tečaje družabnega značaja, ki jim omogočajo lažje vključevanje v socialno okolje.

Sklop 5: Organiziranje skupine in izvajanje dopolnilne pomoči pri šolanju slepih in slabovidnih oseb

Program obsega:

- informiranje učencev, dijakov, študentov in njihovih staršev o možnostih šolanja in seznanjanje s programom;
- zbiranje potreb po dopolnilni učni pomoči;
- pridobivanje strokovnjakov in usposabljanje prostovoljcev za sodelovanje v programu;
- svetovanje staršem o načinu izvajanja učne pomoči;
- svetovanje učencem, dijakom, študentom ter njihovim staršem o možnostih koriščenja zvočne in Braillove knjižnice pri ZDSSS;
- sodelovanje s šolo v zvezi z učnimi obveznostmi posameznega slepega ali slabovidnega uporabnika.

Sklop 6: Organiziranje in izvedba kulturnih aktivnosti

Program obsega:

- spodbujanje slepih in slabovidnih za vključevanje v kulturne aktivnosti;
- organiziranje ogledov različnih kulturnih prireditev;
- omogočanje pogojev za delovanje različnih kulturnih skupin (pevski zbor, ansambel, dramska skupina ...);
- organizacijo prireditev in omogočanje sodelovanja na različnih prireditvah izven Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Koper.

ŠPORT, ŠAH IN REKREACIJA SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB

Sklop 1: Organiziranje in izvedba športno-rekreativnih aktivnosti

Program obsega:

- razvijanje najrazličnejših oblik množične rekreacije;
- treninge pod strokovnim vodstvom;
- udeležbo na različnih tekmovanjih;

- organizacijo in izvedbo športno rekreativnih tekmovanj na nivoju regije;
- izvedbo prvenstev slepih in slabovidnih Slovenije;
- razvijanje novih športnih in rekreativnih panog za slepe in slabovidne.

Sklop 2: Organiziranje in izvedba šahovskih aktivnosti

Program »Organiziranje in izvedba prilagojenih šahovskih aktivnosti« obsega:

- animacija slepih in slabovidnih oseb za tovrstno aktivnost;
- treninge šahovskih veščin pod strokovnim vodstvom;
- organizacijo različnih društvenih, regijskih tekmovanj ter prvenstev Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije v hitro-poteznem šahu, ekipnih prvenstev, odprtih šahovskih turnirjev, prvenstvo v pospešenem šahu;
- udeležbo na najrazličnejših tekmovanjih, ki jih prirejajo drugi organizatorji;
- družabna šahovska srečanja.

OSEBNA ASISTENCA IN NEGA SLEPIH IN SLABOVIDNIH OSEB

Program vsebuje:

- ugotavljanje potreb po osebni asistenci in negi;
- ugotavljanje upravičenosti na osnovi sprejetih kriterijev;
- pridobivanje asistenta in njegovo usposabljanje;
- izdelavo individualnega programa;
- informiranje o pravicah, pripomočkih in možnostih življenja z okvaro;
- pomoč pri reševanju osebnih stisk;
- spodbujanje za aktivno življenje prizadete osebe in njene družine in za sožitje;
- zagotavljanje nege, vzdrževanja bivalnih prostorov na domu uporabnikov;
- organiziranje prehrane, varstva in spremstva.

3.1.6 ŠENT – SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA DUŠEVNO ZDRAVJE

Naslov oz. sedež: Vergerijev trg 3, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: (05) 662 14 84

Elektronski naslov: dorotea.zigon@sent.si

Spletna stran: <http://www.sent.si>

Kontaktna oseba: Dorotea Žigon, svetovalka I

Namen društva je varovanje človekovih pravic in dostojanstva oseb s težavami v duševnem zdravju, doseči višjo stopnjo njihove vključitve v družbo in povečati njihovo zaposljivost.

Društvo je ustanovljeno za izvajanje dejavnosti na področjih zagovorništva, psihosocialne in zaposlitvene rehabilitacije ter ustvarjanja novih delovnih mest za osebe s težavami v duševnem zdravju, socialno izključene in druge težje zaposljive osebe ter njihove svojce.

SOCIALNI PROGRAMI DRUŠTVA

Dnevni centri

V dnevnem centru posamezniku nudimo možnosti za izboljšanje vsakodnevno potrebnih socialnih spretnosti. S ponudbo informacij in svetovanj odpiramo nove poti reševanja težav. Spodbujamo samoaktivnost, prevzem lastne odgovornosti in samopomoč. Širšo javnost informiramo o duševnih boleznih in o novostih v spoprijemanju s posledicami le-teh. S pravočasnim informiranjem skušamo te posledice zmanjšati. Dejavnosti v posameznem dnevnem centru so oblikovane ob pomoči strokovnih delavcev glede na potrebe uporabnikov posameznega dnevnega centra. Izvajajo se kot metode skupinskega dela (delavnice) in dela s skupnostjo.

V dnevnih centrih potekajo:

- delavnice psihosocialne rehabilitacije (trening socialnih veščin, interakcijske in komunikacijske vaje idr.),
- skupine za samopomoč svojcev in uporabnikov,
- izobraževalne delavnice (tuji jeziki, računalništvo ipd.),

- ustvarjalne delavnice (glasbena delavnica, slikarska delavnica idr.),
- prostočasne aktivnosti (družabne in športne igre ipd.),
- izleti, tabori, letovanja, pohodi,
- predavanja in okrogle mize,
- obiski razstav, prireditev in predstav ter še mnogo drugega.

Poleg tega je s strani strokovnih delavcev uporabnikom na voljo individualna obravnava, ki vključuje: svetovanje, individualno načrtovanje, razbremenilne in informativne razgovore. Vključitev v program je brezplačna in na voljo vsem, ki so zainteresirani za sodelovanje. Dnevni center je prostor, kjer se lahko sproščeno pogovarjate, izrazite svoje bojazni, ste deležni podpore, izveste novosti in se hkrati naučite živeti polno življenje.

Stanovanjske skupine

Stanovanjske skupine so namenjene polnoletnim osebam, ki zaradi občasnih ali dolgotrajnih stisk in težav v duševnem zdravju potrebujejo strokovno pomoč in podporo za samostojno življenje v skupnosti, ker nimajo primerne bivalnega okolja in ustrezne socialne mreže.

Vse ŠENT-ove stanovanjske skupine so v primernem in dostopnem stanovanjskem okolju. Bivanje organiziramo v hiši ali stanovanju, kjer sobiva od štiri do šest oseb.

S pomočjo individualnega načrta za samostojno življenje, strokovno pomočjo zaposlenih, drugimi rehabilitacijskimi programi in ostalimi službami na področju socialnega in zdravstvenega varstva ter aktivnim sodelovanjem stanovalca v programu stanovanjskih skupin skušamo doseči čim večjo samostojnost posameznika s ciljem samostojnega bivanja.

Socialno zagovorništvo

Program Socialno zagovorništvo izvajamo po celotni državi. Program Socialno zagovorništvo omogoča posameznikom in skupinam pridobitev ustreznih informacij, ki jih potrebujejo za uveljavljanje pravic in zadovoljevanje svojih potreb ter svetovanje. Namenjen je krepitvi glasu posameznika oz. skupine ter krepitvi njegovega (njihovega) položaja v postopku, ki se ga tiče. Osredotoča se tudi na pravice in dostojanstvo skupin, zato je pomembna aktivna participacija pri oblikovanju zakonodaje in predpisov s področja duševnega zdravja, socialnega varstva, zaposlovanja idr.

Za uživalce drog

Programi zmanjševanja škode zaradi drog so namenjeni vsem, ki na različne načine prihajajo v stik z drogami. Zajemajo nizkopražno obravnavo uporabnikov nedovoljenih drog in so usmerjeni v zmanjševanje socialne in zdravstvene škode zaradi drog.

Zavetišče za brezdomce (AJ PES, 2023; ŠENT – slovensko združenje za duševno zdravje 2023)

ZAPOSLITVENI PROGRAMI

Zaposlitveni centri, invalidska podjetja, socialno podjetništvo, socialna vključenost, koncesionarji zaposlitvene rehabilitacije

Zaposlitev predstavlja pomemben del rehabilitacije oseb s težavami v duševnem zdravju in vpliva na kakovost njihovega življenja. ŠENT - Slovensko združenje za duševno zdravje nudi možnost vključevanja v različne programe aktivne politike zaposlovanja in program socialne vključenosti. Cilji programov so vključevanje v delovno in socialno okolje, ohranjanje in razvijanje novih spretnosti in veščin ter socialna in ekonomska neodvisnost.

V sklopu ŠENT-ovih socialnih podjetij aktivno sodelujemo v domačih in mednarodnih združenjih:

- Slovenski forum socialnega podjetništva;
- ENSIE - European Network for Social Integration.

3.2 PREDSTAVITEV OSTALIH DRUŠTEV IN ZAVODOV

3.2.1 CENTER ZA SOCIALNO DELO JUŽNE PRIMORSKE

Prisoje 1
6000 Koper-Capodistria
T: 05 66 34 534
E: gp-csd.jprim@gov.si

ENOTA KOPER

Cankarjeva ulica 6
6000 KOPER
T: 05 66 34 550
F: 05 66 34 555
E: gpcsd.koper@gov.si

Programi:

DNEVNI DELOVNO TERAPEVTSKI CENTER BARČICA

Prisoje 16000 Koper
T: 05 663 45 76E: barcica@gmail.com

Program Dnevni delovno terapevtski center Barčica je namenjen ljudem, ki imajo dolgotrajne težave v duševnem zdravju in so občani Mestne občine Koper in Občine Ankaran, ter njihovim svojcem. Temeljni cilj programa je usposobitev za samostojno življenje oziroma za življenje z manj podpore, socialna integracija in širitev socialne mreže uporabnika, razreševanje osebnih stisk in težav, pridobitev novih znanj in krepitev že obstoječih sposobnosti, destigmatizacija duševnega zdravja in uporabnikov, integracija v skupnost, normalizacija življenja.

Program je smiselno povezan tudi s programom Stanovanjska skupina Val in omogoča vključitev posameznikov v obravnavo v domačem, njim poznanem socialnem okolju, kar omogoča stalne stike z družino in drugimi bližnjimi osebami ter zagotavlja možnost za aktivno in polno življenje v skupnosti.

STANOVANJSKA SKUPINA VAL

Levja ulica 7
6000 Koper
tel. št. programa: (05) 6634 592 ali 051 320 696, tel. št. vodje programa: 031 629 395
e-pošta: ssva.koper@gmail.com

Stanovanjska skupina Val (v nadaljevanju SS Val) je javni socialnovarstveni program Centra za socialno delo Južna Primorska, Enota Koper, ki deluje od leta 2003. Program je namenjen odraslim osebam z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju in motnjami v duševnem razvoju oz. kombiniranimi motnjami in težavami. Storitve so namenjene občanom Mestne občine Koper in Občine Ankaran. Program nudi namestitev in bivanje desetim uporabnikom/cam.

Namen programa je uporabnikom/cam nuditi namestitev in bivanje v domačem socialnem okolju ter celostno, celovito in kontinuirano podporo pri doseganju osebnih in skupinskih ciljev za izboljšanje kvalitete bivanja in življenja.

Dejavnosti in aktivnosti programa SS Val dopolnjujejo s socialnovarstvenim programom Dnevno delovnega terapevtskega centra Barčica (v nadaljevanju DDTC Barčica), saj se uporabniki/ce programa SS Val redno in aktivno vključujejo v program DDTC Barčica od ponedeljka do petka od 7. do 13. ure.

Pogoji za vključitev v program:

- občani in občanke Mestne občine Koper in Občine Ankaran;
- odrasle osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, motnjami v duševnem razvoju in/ali kombiniranimi motnjami in težavami;
- osebe, ki so bile dolga leta vključene v institucionalno varstvo;

- osebe, ki so bile pogosto in dolgotrajno hospitalizirane v psihiatričnih bolnišnicah;
- osebe, ki nimajo več matičnega doma ali zaradi težav ne zmorejo bivati samostojno in
- osebe, ki jim je delno ali v celoti odvzeta poslovna sposobnost zaradi nezmožnosti skrbi za lastne pravice in koristi.

Cilji programa so uporabnikom/cam omogočiti in zagotoviti:

- bivanje izven institucij v domačem socialnem okolju;
- varnost;
- kontinuirano izvajanje programa;
- učenje, ohranjanje in razvijanje veščin in spretnosti za izboljšanje kvalitete življenja;
- pomoč in podporo pri reševanju stisk in težav;
- zmanjševanje števila hospitalizacij;
- zadovoljstvo uporabnika;
- prehod v življenje z manj podpore oz. v osamosvojitvev;
- vzdrževanje obstoječe in širjenje socialne mreže;
- kakovostno preživljanje prostega časa;
- možnost izbire in sooblikovanja storitev;
- poznavanje in uveljavljanje pravic in koristi;
- promocijo programa in duševnega zdravja v skupnosti;
- destigmatizacijo duševnega zdravja in
- integracijo v skupnost, normalizacijo življenja.

Program sledi načelom deinstitutionalizacije, destigmatizacije in aktivne participacije uporabnikov/ic.

3.2.2 DRUŠTVO CIVILNIH INVALIDOV VOJN PRIMORSKE

DCIV PRIMORSKE

Sedejeva 8

5000 Nova Gorica

T: 05/302 53 17, 05/333 22 38

E: dciv.primorska@gmail.com

Osrednje težišče dela društva je načrtovanje posebnih socialnih programov, prilagojenih potrebam in interesu civilnih invalidov vojn na Primorskem.

S prilagajanjem programov si društvo:

- prizadeva ustvarjati pogoje in možnosti za aktivno vključevanje invalidov v okolje;
- odziva na posebne specifične potrebe invalida in mu naj koriščenje programov pomaga, da njegovo socialno življenje ne bo ogroženo ter
- zapolnjujejo prostor, ki ga javne službe ne pokrivajo.

V zadnjih letih društvo izvaja posebne socialne programe, predvsem na področjih:

- reševanja socialnih stisk;
- pomoči zdravstveno ogroženim s sofinanciranjem stroškov zdravniških pregledov in spričeval ter dragih zdravil;
- usposabljanje za čim bolj neodvisno življenje – gre za odpravljanja ovir pri dostopih in prilagajanja bivalnih prostorov – zaradi zmanjšane gibljivosti;
- osebna pomoč invalidu, ki je v zavodskem varstvu;
- program neposredne podpore invalidu in njegovi družini pri socialnem življenju invalida in njegovem vključevanju v socialno okolje;
- pomoč mlajšim civilnim invalidom pri vključevanju v aktivno življenje;
- kulturno, rekreativno športne dejavnosti kot pomembni program pri psihični in fizični rehabilitaciji;
- program prevozov invalidov – zaradi zdravstvenih težav in starosti.

Pomembno vlogo igra informiranje invalidov o programih, možnostih koriščenja le-teh in delovanju društva. Društvo pošilja civilnim invalidom (ne glede na članstvo v društvu) razne

pismene informacije, obvestila in uporablja še druge oblike, spodbuja člane enot za ohranjanje zdravja, ki so last Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije.

3.2.3 DRUŠTVO DISTROFIKOV SLOVENIJE

Društvo distrofikov Slovenije
Linhartova 1
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
T: (01) 47-20-500
F: (01) 43-28-142
E: info@drustvo-distrofikov.si

Društvo distrofikov Slovenije je nacionalna reprezentativna invalidska organizacija na območju celotne Slovenije. Društvo samostojno izvaja nekaj posebnih socialnih: društvena služba prevozov in osebna asistenca, ki zagotavljata distrofikom primerno mobilnost in fizično pomoč. Ob izvajanju številnih posebnih socialnih programov ima Društvo dve invalidski podjetji, in sicer Birografika BORI, ki uresničuje svoje cilje z gospodarjenjem na trgu ter dokazuje, da je ob uporabi visoke tehnologije in organiziranosti, ekonomsko upravičljivo zaposlovati hudo prizadete distrofike pod posebnimi pogoji in invalidsko podjetje DOM DVA TOPOLA, ki izvaja obmorsko medicinsko rehabilitacijo, ki omogoča ohranjanje bioloških potencialov.

Društvo distrofikov Slovenije si prizadeva tudi za splošen napredek slovenske države na invalidskem področju, kajti ravno urejeni splošni pogoji življenja in prijazno okolje, brez arhitekturnih in drugih ovir, so predpogoj za večjo družbeno integracijo slovenskih invalidov in bistveno zmanjšujejo potrebe človeka s telesno okvaro, da se izključno predstavlja v socialni vlogi invalida.

3.2.4 DRUŠTVO GIBALNO OVIRANIH INVALIDOV SLOVENIJE VIZIJA

Društvo gibalno oviranih invalidov Slovenije VIZIJA
Slomškova 3c
3210 Slovenske Konjice
T: 03 575 40 60, GSM: 041 683 133
E: drustvo.vizija@guest.arnes.si

Izvaja posebne in dopolnilne socialne ter zdravstvene programe za uresničevanje temeljnih človekovih pravic in posebnih potreb invalidov z gibalno oviro (z diagnozami: paraplegija, tetraplegija, hemiplegija, amputacija nog, multipla skleroza in drugih bolezenskih stanj, ki imajo za posledico različne gibalne ovire). V izvajanje programov vključuje tudi družinske člane in prostovoljke/prostovoljce različnih poklicev in starosti.

Posebne socialne in zdravstvene programe vsako leto dopolnjujejo in v tekočem letu izvajajo na podlagi ugotovljenih potreb. Specifično dejavnost, pomoč invalidom z gibalno oviro društvo omogoča na območju celotne Slovenije. Povezujejo se v socialne mreže z invalidskimi in drugimi nevladnimi organizacijami na državni in lokalni ravni. So članica Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, včlanjeni so v Sekcijo varnih hiš, materinskih domov in drugih sorodnih organizacij pri Socialni zbornici Slovenije, v občinah se včlanjujejo v Svete za invalide ...

Nasilje nad invalidi

Življenje brez nasilja je temeljna človekova pravica vsakogar, tudi za osebe z invalidnostmi – žrtve nasilja v družini, ki so zaradi svoje specifične življenjske situacije še bolj ogrožene od drugih žrtev nasilja. Zato je nujno izvajati tudi posebne aktivnosti, ki jih v okviru javnih služb na njihovem individualnem nivoju ni mogoče zagotoviti. Program zagotavlja ustrezno arhitekturno, prostorsko in tehnično opremljeno varno zavetje za osebe z invalidnostjo – žrtve nasilja, s posebnimi aktivnostmi dopolnjuje mrežo socialnovarstvenih pomoči in storitev posebej za osebe z invalidnostjo z izkušnjo nasilja in delno omogoča uresničevanje pravic do zaščite in varnosti pred življenjsko ogroženostjo.

Podprogram vsebuje:

- v dogovoru s CSD, iz občine stalnega bivališča žrtve nasilja sodelovanje pri predhodni organizacijski in mobilni pomoči za umik oseb iz ogroženega okolja;
- po dogovoru s CSD začasno namestitev v varnem stanovanju (največ do enega leta);
- sodelovanje s CSD pri organizacijski in mobilni pomoči s spremstvom za preselitev k sorodnikom, v drugo varno zatočišče na tajni lokaciji ali kam drugam;
- uporabnicam programa nuditi organizacijo aktivnosti za varne odhode v banko, k frizerju, v trgovine, na pošto in drugam v času bivanja v Hiši zaupanja;
- glede na individualne potrebe uporabnicam varnega zavetja organizacijo individualnih pogovorov in posvete s strokovnim delavcem za pomoč pri telesnem, psihičnem in socialnem okrevanju;
- organizacijo pogovorov žrtve nasilja s pristojnimi javnimi službami (CSD, policijo, sodišči) in drugo dogovorjeno pomoč za razreševanje aktualnih problematik po individualnem načrtu.

Prevozi

Program »Prevozi« je nujno potreben podporni program za izvajanje ostalih programov in dejavnosti društva na državni in lokalni ravni. Z njim uspešno rešujejo problematiko nemobilnosti in nezmožnosti uporabe javnih prevoznih sredstev. Program »Prevozi« izvajajo po internem pravilniku.

Ohranjanje zdravja, medicinsko tehnični pripomočki in zdravstvena preventiva

Program s podprogrami izvajajo za reševanje zdravstvenih problematik ciljne skupine invalidov, za pomoč pri nabavi ustreznih medicinsko tehničnih pripomočkov za premagovanje invalidnosti in zdravljenje posledičnih bolezni. Z individualnimi pomočmi pomagajo reševati vsakdanje zdravstvene zaplete in uporabnice ter uporabnike motivirati za preventivno ravnanje pred nastankom novih bolezni.

Zmanjšanje socialne izključenosti in socialna aktivacija invalidov

Program vsebuje različne oblike skupinskega dela in individualne pomoči, ki omogočajo uporabnicam in uporabnikom vsakdanje aktivno življenje in družbo ter prispevajo k zmanjševanju socialne izključenosti na vseh področjih njihovega življenja. V vsebino programa vključujejo tudi delo na področju prilagajanja življenjskega in družbenega okolja, ki zaradi grajenih in drugih ovir gibalno oviranim ljudem preprečuje vključevanje v družbo.

Spremljavo in fizična pomoč invalidom

Je nujno potreben podporen program za izvajanje ostalih programov in dejavnosti na državni in lokalni ravni, ker omogoča pomoč invalidom z visoko telesno okvaro, da se lahko vključijo v različne skupinske aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru drugih programov in dejavnosti.

3.2.5 DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH JUŽNE PRIMORSKE

Naslov oz. sedež: Župančičeva 18, 6000 Koper - Capodistria

T: 05 62 76 277

E: drustvo.gluhih-naglusnih@telemach.net

Spletna stran: <http://www.dgnkp.si/kontakt>

Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske je nevladna strokovna invalidska organizacija, ki si vse od ustanovitve leta 1955 prizadeva za enakopraven družbeni položaj in pravice oseb z okvaro sluha. S predlogi, mnenji in opozorili sodeluje z lokalnimi organizacijami in zavodi. Društvo gluhih in naglušnih Koper je bilo ustanovljeno za potrebe gluhih 16. januarja 1955.

Združuje osebe z okvaro sluha, ki se v društvu srečujejo in zagotavljajo izvajanje in uresničevanje svojih potreb v edini tovrstni organizaciji na tem področju. Zaradi posebnih socialnih programov, ki jih Društvo izvaja, se gluhi in naglušni, kljub svoji komunikacijski oviranosti, lažje vključujejo v vsakdanje življenje in delo. Po ugotovitvah Svetovne zdravstvene organizacije je gluhoti druga najtežja invalidnost.

Društvo je nestrankarska in nevladna strokovna organizacija, ki si prizadeva za enakopraven položaj in pravice naših uporabnikov. Temeljni cilj je ustvarjanje možnosti za popolno vključitev naših uporabnikov v vse ravni življenja.

Osnovna naloga društva je pomagati gluhemu in naglušnemu človeku pri preprečevanju socialne izključenosti zaradi komunikacijskih ovir. V ta namen društvo izvaja posebne socialne programe in znotraj njih različne aktivnosti, v katere se osebe z okvaro sluha vključujejo odvisno od nagnjenj in sposobnosti.

V društvu se izvajajo naslednji socialni programi:

Usposabljanje za aktivno življenje in delo

Program je temeljni in izhaja iz namena ustanovitve društva. Društvo ima specifično strukturo članstva – gluhe in naglušne, za katere je značilna slaba izobrazba, slabo plačana delovna mesta, slaba pismenost, slabo razumevanje besed in posledično slab socialni položaj, ponekod tudi revščina. Gluhe in naglušne osebe v fazi izobraževanja ne dobijo ekvivalenta obsega znanj in veščin, da bi lahko samostojno in enakopravno vstopali v socialne stike. Pomoč obsega sprejemanje gluhih, naglušnih in komunikacija z njimi, pogovor tudi s svojci; pojasnila in napotila v totalni komunikaciji, ki jo ne izvaja nobena javna ustanova na tem področju; strokovno svetovanje in pomoč pri uveljavljanju pravic in obveznosti, usposobiti za normalno življenje in delo v lokalnem okolju, strokovna pomoč pri pisanju dopisov, odgovorov, prošenj, pomoč pri potrditvi že sprejetih informacij ali odločitev; spodbujanje gluhih in naglušnih za sprejemanje odločitev; pomoč pri navezovanju stikov z javnimi in drugimi ustanovami; kontaktiranje po telefonu na prošnjo gluhe ali naglušne osebe; načrtovanje in organiziranje raznih srečanj; posredovanje osnovnih in splošno znanih informacij s področja socialnega varstva, zaposlovanja, zdravstva, stanovanjskega področja, izobraževanja, pokojninsko invalidskega zavarovanja, javnega obveščanja, družinske problematike; obisk starejših in bolnih uporabnikov na domu ali domovih za starejše, nudenje različne oblike pomoči in družabništva, seznanjanje z novostmi na področju tehničnih pripomočkov (TP), iskanje dodatnih virov za materialno pomoč socialno ogroženim, naročanje tolmača, obveščanje in informiranje širše javnosti o pravici gluhih in naglušnih, o njihovem življenju in komunikaciji.

Psihosocialna pomoč

Izvajalci programa izvajajo osebno pomoč osamljenim, ostarelim gluhim in težje naglušnim osebam:

- na terenu: manjša osebna pomoč, družabništvo, sprehodi, pogovori;
- v prostorih društva (pomoč pri uporabi tehničnih pripomočkov);
- v DSO (obiski, druženje, razgovor), - sodelovanje z javnimi ustanovami in zavodi (spremstvo k zdravniku, na pošto, banko, CSD ...).

Kulturne in interesne dejavnosti

Cilj tega programa je omogočiti gluhim in naglušnim udejstvovanje na kulturnem področju in omogočiti možnost kulturnega izražanja. Poleg tega je cilj tega programa tudi doseči neko stopnjo splošne razgledanosti in seznanjanje z aktualnim dogajanjem, spodbuditi pri ohranjanju svojih sposobnosti in razvijanju novih sposobnosti.

Rekreacija in šport

Za gluhe in naglušne osebe predstavlja združevanje v okviru društva pomembno obliko družbenega in družabnega življenja. Pri gluhih je športno rekreativna dejavnost vsekakor najpomembnejša aktivnost v prostem času. Ljudje z okvaro sluha so bolj ali manj prikrajšani za možnost udejstvovanja v slišečih športnih klubih, zato imamo v društvu razvitih kar nekaj športnih panog.

3.2.6 DRUŠTVO PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA

Naslov oz. sedež: Vanganeljska cesta 8F, 6000 Koper - Capodistria

Telefon: 041 697 560

Elektronski naslov: dpik.koper@gmail.com

Predsednik: Benjamin Žnidaršič

Društvo deluje na območju občin: Piran, Izola, Koper, Ankaran, Ilirska Bistrica, Sežana, Pivka, Komen, Divača, Hrpelje - Kozina in Postojna. Društvo trenutno šteje 58 članov.

Glavni cilji

- kot regijska invalidska organizacija sodeluje pri oblikovanju posameznih programov in sofinanciranju društev v sestavi Zveze paraplegikov Slovenije in omogoča njihovo izvajanje;
- predstavlja, varuje in uveljavlja pravice in interese paraplegikov in tetraplegikov na lokalni in regionalni ravni; sodeluje pri oblikovanju ukrepov in predlaga sprejem predpisov in ukrepov na področju invalidskega varstva;
- trudi se doseči, da bi posameznik ali član sprejel svojo »drugačnost« in svoje posebne potrebe kot realnost, obenem pa skuša zagotoviti udeležanje pravic in dolžnosti človeka in državljana;
- s svojimi programi in neposrednimi storitvami za posameznika želi omogočiti in spodbuditi člane k čim bolj aktivni vlogi;
- s svojim delovanjem stremi k temu, da mora biti nediskriminacija v vseh oblikah vgrajena v sistem in prakso;
- v svojem delovanju se odziva na izzive in aktualne potrebe članstva in prispeva svoj delež k udeležanju družbenih ciljev.

Razvojna vizija:

- zavzemanje za enake možnosti oseb z invalidnostjo na vseh področjih družbenega življenja;
- izgradnja delovno bivalnega centra, ki bo nudil boljše pogoje za izvajanje programov društva;
- zagotavljanje ohranjanja zdravja in izvajanje obnovitvene rehabilitacije v objektih v lasti Zveze paraplegikov Slovenije na temelju večje pozornosti težje prizadetim članicam in članom;
- sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami, prostovoljskimi ter tistimi organizacijami, ki pomembno prispevajo k izboljšanju samostojnosti naših članov;
- svetovanje in informiranje o možnostih neodvisnega življenja ter nasveti za osebno asistenco družinskim članom in svojcem;
- sodelovanje z zvezami in društvi s podobno strukturo članstva na mednarodnem področju;
- opozarjati na težave, ki jih invalidnost prinaša in pomagati pri njihovem reševanju;
- spremljanje, kandidiranje in izvajanje razpisov strukturnih skladov in drugih dodatnih možnosti sofinanciranja naših projektov.

Srednjeročni cilji:

- zagotavljanje osebne asistencije čim več članicam in članom, ki živijo v domačem okolju izven institucionaliziranih oblik za osebno oskrbo;
- zagotavljanje kakršne koli pomoči članicam in članom, ki živijo v institucijah za osebno oskrbo;
- pomoč in informiranje članov o možnostih socialnega varstva in na vseh področjih, ki prispevajo k enakopravnejšemu in boljšemu življenju naših članov;
- izvajanje programov s področja športa, kulture in interesnih dejavnosti ter enakopravno vključevanje in sodelovanje članov z neinvalidskimi organizacijami na teh področjih našega delovanja;
- usposabljanje prostovoljcev za izvajanje osebne asistencije;
- zagotavljanje ustreznih prostorov društvom za delovanje na podlagi enakopravnosti in naših specifičnih potreb.

Kratkoročni cilji:

- izobraževanja na področju zdravstva, socialnega varstva in ortopedskih pripomočkov ter sodelovanje z medicinsko in socialno stroko na vseh področjih, kjer se ta dotakne naše problematike;
- zagotavljanje strokovne pomoči pri odpravljanju grajenih ovir članicam in članom ter svetovanje v smislu vsesplošnega humaniziranja grajenega okolja v korist vseh funkcionalno oviranih ljudi;
- sodelovanje z osnovnimi šolami v smislu osveščanja mlade populacije s predavanji in predstavitvijo invalidnosti na konkretnih primerih;
- organizacija okroglih miz in tiskovnih konferenc z namenom promoviranja našega dela;

- zagotavljati prevoz našim članom v bolj ali manj oddaljene kraje in v osnovi podati nove tehnološke rešitve na področju avtomobilske industrije za doseganje maksimalne mobilnosti pri vožnji osebnega vozila in s tem zagotavljati večjo samostojnost;
- izvedba izobraževalnega programa za nove tehnologije na področju računalništva in učenja tujih jezikov;
- informiranje in osveščanje javnosti ter spodbujanje sprememb v prid invalidom z organiziranjem okroglih miz in posvetov ter z obveščanjem medijev, na internetnih straneh in z izdajo revije Paraplegik;
- tisk in založniška dejavnost za literarna dela, ki jih ustvarijo naši člani;
- organizacija kulturnih in športnih prireditev na domačem in mednarodnem področju;
- spodbujanje članstva k zdravemu načinu življenja in iskanje različnih možnosti ter oblik za zagotavljanje tega;
- nudenje pomoči pri urejanju bivalnih razmer novim članom (AJ PES, 2023; Društvo Paraplegikov Istre in Krasa 2023).

3.2.7 OZARA SLOVENIJA NACIONALNO ZDRUŽENJE ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

Ljubljanska ulica 9
2000 Maribor
T: 02 33 00 444
E: info@ozara.org

ENOTA IZOLA – KOPER

Pisarna za informiranje in svetovanje

Kažipotna ul. 9
6310 Izola
T: 05 66 21 830, 070 550 704

Ozara Slovenija, Nacionalno združenje za kakovost življenja, je nevladna, humanitarna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega in zdravstvenega varstva. Z različnimi programi zagotavljamo strokovno pomoč in podporo ljudem z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, ljudem v duševni stiski in njihovim svojcem, poleg tega pa namenjamo skrb še ohranjanju in izboljšanju duševnega zdravja vseh prebivalcev in prebivalcev Slovenije. Posebno pozornost namenjamo izobraževanju in založniški dejavnosti, svoje poslanstvo pa izpolnjujemo preko sodelovanja s številnimi domačimi in tujimi institucijami in posamezniki. Ozara ima svoj sedež v Mariboru, svojo dejavnost pa izvaja v 27 krajih širom Slovenije.

V Ozari izvajamo tri nosilne programe psihosocialne podpore in rehabilitacije, ki temeljijo na individualnem načrtovanju ter predstavljajo pomemben segment pri celoviti obravnavi oseb s težavami v duševnem zdravju v Sloveniji. Vsi programi so s strani Socialne zbornice Slovenije prejeli verifikacijske listine in so vključeni v standardizirani evalvacijski postopek, ki ga za Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti opravlja Inštitut RS za socialno varstvo.

Nosilni programi:

- dnevni centri;
- pisarne za informiranje in svetovanje;
- stanovanjske skupine;
- psihoterapevtska pomoč;
- spremljevalni programi;
- mednarodno sodelovanje.

3.2.8 SKLAD SILVA – DRUŠTVO ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI

Fijeroga 10
6274 Šmarje

PISARNA DRUŠTVA:

Ulica Zore

Perello Godina 3

6000 Koper

T: 041 748 515

E: sklad.silva@gmail.com

Sklad Silva je nepridobitna, nevladna, invalidska organizacija, ki deluje predvsem na območju Slovenske Istre. Združuje osebe s posebnimi potrebami (prevladujejo odrasle osebe z različnimi motnjami v telesnem in duševnem razvoju), njihove starše in sorodnike, strokovnjake iz različnih področij, prostovoljce in občane, ki s svojo prisotnostjo, delom in članstvom v društvu kreirajo lepši jutri. Sklad Silva je društvo za kakovostno življenje ljudi s posebnimi potrebami. Društvo je nepolitična, nevladna organizacija in njegov cilj je dvig kakovosti življenja ljudi s posebnimi potrebami.

Temeljni cilji društva Sklad Silva so:

- zagotoviti proces oziroma razvoj izvajanja programa in s tem možnost kvalitetnega življenja uporabnikov zunaj institucij, v lokalnem, uporabniku znanem okolju;
- širitev dejavnosti z namenom omogočiti čim višjemu številu oseb, ki potrebujejo pomoč za samostojno življenje, kvalitetno življenje v skupnosti;
- prizadevanje za številnost oblik pomoči, namenjenih ciljni skupini uporabnikov društva;
- spodbujanje oblikovanja in neposredno oblikovanje novih programov, dejavnosti v skupnosti;
- prizadevanje za pravilen, urejen, boljši odnos (normalizacija odnosa) do ciljne skupine uporabnikov in odpiranje v skupnost.

Društvo Sklad Silva izvaja socialni program Pomoč in podpora za samostojno življenje ljudem s posebnimi potrebami. Program je pri Socialni zbornici Slovenije verificiran kot javni socialnovarstveni program in je tako pomembna dopolnitev javnim storitvam. Program izvajajo zaposleni in prostovoljci. Kontinuirano strokovno vodenje programa in spremstvo oseb s posebnimi potrebami pa omogoča tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti s sofinanciranjem večletnih programov socialnega varstva. V društvu Sklad Silva zaposluje tudi s pomočjo Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje s programom javnih del. Pomemben prispevek pa pri izvajanju programa pustijo tudi prostovoljci s svojim časom, znanjem in delom.

Program Pomoč in podpora za samostojno življenje ljudem s posebnimi potrebami je v največji meri namenjen osebam, ki potrebujejo pomoč za samostojno življenje ter njihovim staršem, skrbnikom in svojcem. Prednost pri vključitvi imajo osebe, ki živijo same, imajo ostarele svojce, nimajo oziroma imajo slabo podporno socialno mrežo. Osebe se v program ne vključujejo na podlagi diagnoz, temveč na podlagi vrste in količine pomoči, ki jo posameznik potrebuje za čim bolj kvalitetno vsakdanje življenje. V program so vključene osebe z različnimi diagnozami, prevladujejo pa odrasle osebe z motnjo v duševnem in telesnem razvoju z dodatnimi motnjami. Namen programa je omogočanje in povečevanje socialne vključenosti ljudi, ki potrebujejo pomoč za samostojno življenje z zagotavljanjem ustreznih (ravni) posredovanj in podpore, z namenom krepitev moči in razvijanja sposobnosti oseb s posebnimi potrebami za doseganje najvišje ravni neodvisnosti in kontrole nad življenjem.

Program je rezultat dosedanjega razvoja društva na različnih ravneh delovanja in predstavlja več usklajenih in smiselno povezanih dejavnosti in akcij znotraj programa, ki se dopolnjujejo in delujejo v smeri zastavljenih ciljev.

Program se izvaja skozi celo leto. Skupinske dejavnosti potekajo vsak delovnik, večinoma v popoldanskem času. Individualne oblike pomoči pa potekajo glede na potrebe posameznika, tako v dopoldanskem, kakor tudi v popoldanskem času. Bivanje in urgentne namestitve se izvajajo glede na mesečni načrt in zaznane potrebe.

Podprogrami:

- skupina za samostojno življenje;
- bivanje in urgentne namestitve;

- individualizirane oblike pomoči (individualno spremljanje, osebna asistenca in pomoč na domu ljudem s posebnimi potrebami);
- informiranje in spodbujanje samopomoči in samoorganizacije staršev, svojcev in skrbnikov ljudi s posebnimi potrebami;
- prevozi in

izkustveni in doživljajski dnevi v različnih okoljih in letnih časih.

3.2.9 VDC – VARSTVENO DELOVNI CENTER KOPER

Muzejski trg 7
6000 Koper

T: 05 62 62 851 GSM: 040 801 061

E: info@vdckoper.si

Varstveno delovni center Koper (v nadaljnjem besedilu: VDC Koper ali zavod) kot samostojni, javni socialno varstveni zavod deluje od leta 2002. Formalno podlago za izvajanje storitev VDC določata Zakon o socialnem varstvu (Ur. l. RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo in naslednji) in Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 45/10 in naslednji). Izhodišča, načela, usmeritve za razvoj samih storitev in mreže storitev pa so opredeljena v vsakokratnem nacionalnem programu za področje socialnega varstva. Aktualno je to Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2021–2030, ki je bila sprejeta 23.3.2022 (Uradni list RS, št. 49/22).

Kot del sistema družbene skrbi za odrasle osebe z intelektualno oviranostjo, zavod svojim uporabnikom in uporabnicam zagotavlja dve socialnovarstveni storitvi in sicer, storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji in storitev institucionalnega varstva.

Storitve zavod zagotavlja v osmih (8) organizacijskih enotah na območju dveh statističnih regij, t.j. na celotni Obalno – kraški regiji in na delo Primorsko – notranjske regije. Storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji zagotavljamo do 164 uporabnikom in uporabnicam v sedmih (7) organizacijskih enotah v Portorožu, Izoli, Kopru, Divači, Sežani in Ilirski Bistrici, storitev institucionalnega varstva pa za zdaj zagotavljamo le desetim (10) osebam v stanovanjski skupini s sedežem v Izoli. V Mestni občini Koper delujeta 2 enoti:

ENOTA MARKOVEC

Kozlovičeva ulica 31
6000 Koper

T: 05 62 85 474 GSM: 040 450 925

E: markovec@vdckoper.si

ENOTA KOPER

Ulica 15. maja 8
6000 Koper

T: 05 63 95 737 GSM: 040 450 926

E: koper@vdckoper.si

Dejavnosti so namenjene predvsem:

- ohranjanju pridobljenih in širitev novih znanj in delovnih spretnosti;
- pridobivanju socialnih in delovnih navad;
- uresničevanju lastnih idej in ustvarjalnosti;
- stimulaciji občutka koristnosti in samopotrditve;
- delovno in socialno udejstvovanje;
- vključevanju v širše socialno okolje.

Varstveno delovni center Koper izvaja storitve:

vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji v sedmih enotah in institucionalnega varstva v stanovanjski skupini Mimoza.

Uporabnikom-varovancem zagotavljamo:

- osnovno oskrbo (bivanje, prehrana, prevozi in tehnična oskrba);
- socialno oskrbo (storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji);
- zdravstveno oskrbo (storitev v okviru institucionalnega programa).

Upravičenci do storitve

V skladu s Pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev je dejavnost oz. storitev VDC Koper namenjena osebam z lažjo, zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

Storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji.

Vodenje obsega:

- oblikovanje, izvajanje in spremljanje individualnih programov;
- ohranjanje pridobljenega znanja in sposobnosti ter učenje novih vsebin, veščin;
- vzdrževanje in razvoj socialnih stikov in kognitivne (spoznavne) sposobnosti uporabnika;
- ohranjanje pridobljene in razvijanje večje samostojnosti;
- sodelovanje z uporabnikom in svojci;
- sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci in organizacijami;
- organiziranje kreativnih dejavnosti;
- aktivno vključevanje v okolje.

Oblikovanje, izvajanje in spremljanje individualnih programov

Individualne programe in njihovo evalvacijo oblikujemo in izvajamo s timskim in multidisciplinarnim pristopom in pomeni kontinuirano delo, ki se prepleta skozi vsa področja dejavnosti čez celo delovno leto. Varovanka oz. varovanec je soustvarjalec in akter individualnega programa, pa tudi njegove evalvacije. V individualnem programu prilagajamo storitev uporabniku in delamo s ciljem partnerstva med zaposlenim in uporabnikom. Z načrtom seznanimo tudi starše oz. skrbnike in jim tako ponudimo možnost sodelovanja.

Sodelovanje z uporabnikom in njegovimi starši oz. skrbniki

Varovanke in varovanci sodelujejo v življenju in delu VDC Koper na več načinov z/s:

- vključevanjem v načrtovanje dela in delovnega načrta;
- individualnimi in skupinskimi razgovori o njihovih željah, potrebah in interesih;
- skupinskimi razgovori o določeni temi;
- izražanjem mnenj, predlogov;
- aktivnim sodelovanjem pri oblikovanju individualnega načrta in evalvacije.

Kontakti s svojci in zakonitimi zastopniki uporabnikov so ena izmed naših osnovnih nalog. Poleg organiziranega srečanja s svojci in zakonitimi zastopniki v februarju, ko jim predstavimo Poročilo o delu za preteklo leto in Letni delovni načrt za tekoče leto, delo z njimi obsega še pisno in telefonsko obveščanje o tekočih zadevah, individualne razgovore, obiske v enotah, vnaprej dogovorjene obiske na domu.

Sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci in organizacijami, društvi in civilnimi pobudami

Za razreševanje stisk in težav posameznikov sodelujemo s centri za socialno delo, zdravstvenimi domovi in drugimi, za katere menimo, da jih je treba povabiti k sodelovanju in če bomo predhodno za to pridobili soglasje uporabnikov. Za izboljšanje kakovosti življenja varovank in varovancev, z namenom širjenja socialne mreže in osveščanja okolja, sodelujemo z invalidskimi organizacijami, športnimi in drugimi društvi, knjižnicami, šolami, lokalno skupnostjo, med enotami VDC Koper, drugimi VDC-ji ... Pri izvajanju programov je nujno potrebno dogovarjanje, včasih pa tudi skupno načrtovanje posameznih dejavnosti.

Varstvo zajema:

- spremljanje, podpora in zagotavljanje občutka varnosti;
- nudenje pomoči pri vzdrževanju osebne higiene in opravljanju fizioloških potreb;
- pomoč pri vstajanju, obujanju, sezuvanju in slačenju;
- pomoč pri gibanju in hoji;

- pomoč pri komunikacijah in orientaciji (uporaba javnih prevoznih sredstev in javnih storitev, odprtost VDC v okolje, osveščanje javnosti, zaposlovanje kot oblika delovne terapije v okolju);
- varstvo pri prihodih in odhodih ter spremstvo pri prevozih.

Storitev vodenja varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji

Obsega take oblike dela, ki omogočajo uporabnikom ohranjanje pridobljenih znanj ter razvoj novih sposobnosti:

- zagotavljanje pogojev za varno delo;
- prilagajanje strojev in delovnih pripomočkov zmogljivostim uporabnikov;
- uvajanje v delo;
- razvijanje delovnih sposobnosti in spretnosti;
- spremljanje delovnega procesa;
- nabavo sredstev in pripomočkov;
- prevoz materiala za delo;
- prodajo izdelkov.

Pridobljena sredstva od prodaje izdelkov so namenjena za nagrade uporabnikom in za višjo kvaliteto dela in bivanja. Enote VDC Koper imajo v okviru svojih dejavnosti različne programe zaposlitve. Ta različnost izhaja tako iz kadrovskih, pa tudi prostorskih in okoljskih pogojev. Varovankam in varovancem ponudimo čim širši izbor zaposlitvenih programov.

Kooperantska dela

V vseh enotah VDC Koper varovanke in varovanci stalno ali občasno izvajajo kooperantska dela: sestavljajo izdelke za različna podjetja. Ta dela morajo biti zdravju neškodljiva, varna in raznolika. Pomembno je, da niso z njimi preobremenjeni, saj je naš osnovni cilj ohranjati sproščeno in ne storilnostno naravnano vzdušje.

Zeleni program

V okviru zelenega programa varovanke in varovanci vzdržujejo zelenice in otroška igrišča (Zdravstveni dom Izola, Komunala Izola), delajo v Vrtnariji Škocjan (Marjetica Koper), na Vrtni trajnic, na Kozjereji Brdca v Vrhpoljah pri Kozini ter na Kmetiji Hočevar v Štanjelu.

Oblikovanje lastnih izdelkov

Z oblikovanjem lastnih izdelkov razvijamo ustvarjalnost varovank in varovancev in njihovo zadovoljstvo ob dokončanem izdelku, kar je zelo ustrezen način za krepitev njihove samopodobe.

Z leti smo procese oblikovanja in izdelave lastnih izdelkov izpopolnili do take mere, da je večina izdelkov estetskega videza in iz kvalitetnih materialov. Vedno več izdelkov naredijo varovanke in varovanci za znanega kupca ter se na razstavah in sejnih stalno predstavljajo s tematsko oblikovanimi izdelki.

Zaposlitev na domu

Nekatere varovanke in varovanci zaradi različnih razlogov ne morejo prihajati v enote VDC Koper. V dogovorih z njimi in njihovimi starši oz. skrbniki zanje v posameznih enotah pripravimo in izvajamo individualne programe na domu.

Integrirana zaposlitev

Je občasna oblika zaposlitve, ko varovanec, starši, VDC in delovna organizacija sklenejo dogovor o vključitvi varovanca v reden proces dela.

3.2.10 ZAVOD MODRI DECEMBER

Ferrarska ulica 14
6000 Koper

Izvajanje dejavnosti:

Muzejski trg 7
6000 Koper

Poslanstvo Zavoda Modri december je torej zagotavljati podporne dejavnosti za dvig zavedanja avtizma in Aspergerjevega sindroma ter tem osebam zagotoviti primerne obravnave, možnosti izobraževanja, delovanja v družbi, predvsem pa omogočiti aktivno udeležnost v družbi. Pri tem se Zavod Modri december povezuje tako z lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami kot tudi z drugimi sektorji, za prispevanje k boljši obravnavi oseb z avtizmom in Aspergerjevim sindromom ter zagotavljanju vseh potrebnih podpornih programov za boljšo udeležnost v družbi. Prav tako Zavod Modri december skrbi za večjo usposobljenost strokovnega kadra pri skupnem dobrem delovanju na področju avtizma in Aspergerjevega sindroma.

S ponudbo kakovostnega izobraževanja in usposabljanja, z izmenjavo dobrih in manj dobrih praks, ki bodo služile učenju, s povečevanjem znanja, s povezovanjem ključnih akterjev na področju avtizma in Aspergerjevim sindromom, z izmenjavo izkušenj, je vizija Zavoda Modri december postati center z dobrim socialnim vplivom. Postati varen prostor za dvig splošnega zavedanja avtizma in Aspergerjevim sindromom, ki bo botroval kakovosti življenja celotne družbe. Skrb za to, da v osebah z avtizmom in Aspergerjevim sindromom ne vidimo le pomanjkljivosti, ki nedvomno imajo, temveč predvsem potencial, ki ga tudi nedvomno imajo, je izjemnega pomena. Ker ta potencial znamo prepoznati in razviti, in Zavod Modri december aktivno deluje v ta namen, bo družba, torej mi vsi, veliko pridobila.

PROGRAMI

Izobraževanje in usposabljanje strokovne in laične javnosti

- s kvalitetnimi izobraževanji in usposabljanji skrbi za poglobljanje znanja in povezuje ključne akterje na področju avtizma;
- cilj zavoda je imeti dobro izobražene in usposobljene strokovne delavce, ki se pri svojem delu redno ali le občasno srečujejo z otroki, mladimi ali odraslimi osebami z avtizmom;
- z izobraževanji poskrbi tudi za laično javnost, ki se z osebami z avtizmom srečujejo pri vsakodnevnih socialnih stikih v okviru svojih služb;
- z izobraževanji poskrbi za družine in svojce oseb z avtizmom; tudi slednji si želijo znanja in veščin za učenje kvalitetnega življenja z avtizmom.

Podporne storitve, svetovanje in druženje za otroke, mladostnike in odrasle osebe z avtizmom in njihove družine:

- svetovanje in vodenje posameznikov in družin otrok z avtizmom;
- učna in druga pomoč otrokom/mladostnikom z avtizmom;
- učenje socialnih veščin in spretnosti komunikacije;
- učenje odraslih oseb z avtizmom za samostojno življenje;
- program kvalitetnega druženja v prostem času z različnimi umetniškimi aktivnostmi in
- zagotavljanje počitniškega in drugega varstva za otroke z avtizmom.

Informiranje:

- informiranje s področja avtizma;
- pridobivanje pomembnih informacij za dobro delovanje in sobivanje v družbi;
- priprava in mreženje strokovnih prispevkov;
- sodelovanje s tiskanimi, spletnimi in avdiovizualnimi mediji (objava člankov, intervjuji, reportaže);
- organizacija dogodkov (strokovna srečanja, okrogle mize, posveti) in pridobivanje in predstavitev praks iz drugih sorodnih okolij.

3.2.11 ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE

OBALNA PODRUŽNICA

Ferrarska 14
6000 Koper
E: obalnapodruznica@gmail.com
T: 040/137-007, 08/20-53-470

Združenje multiple skleroze Slovenije je bilo ustanovljeno z namenom, da pomaga in združuje vse osebe z multiplo sklerozo. Je reprezentativna nacionalna invalidska organizacija, s statusom društva v javnem interesu na področju socialnega varstva. Združenje multiple skleroze izvaja 18 posebnih socialnih programov, s katerimi pomagamo osebam z multiplo sklerozo na različnih področjih izobraževanja, socialnega varstva, zaposlovanja, zdravstva, invalidsko pokojninskega varstva, kulture, športa, itd. Združenje multiple skleroze Slovenije se vključuje na vseh področjih, tudi v lokalni skupnosti za potrebe težje pokretnih oseb z multiplo sklerozo, s ciljem izboljšati kakovost življenja težje pokretnim osebam, ki pri svojem gibanju uporabljajo tehnične pripomočke. Posebej si prizadevamo, da na ravni lokalne skupnosti odstranimo tako vidne kot manj vidne ovire in za vse ljudi ustvarimo enakovredne pogoje za čim bolj samostojno življenje.

Združenje multiple skleroze Slovenije pomaga vsem osebam z multiplo sklerozo tako iz zdravstvenega vidika kot s psihosocialnega vidika s posebnimi socialnimi programi, ki so prilagojeni specifičnim kategorijam članstva. Posebni socialni programi omogočajo osebam z multiplo sklerozo, da lahko kar najdlje ostanejo samostojne in neodvisne, kakovost njihovega življenja pa ostane na najvišji ravni. Za samostojnost in neodvisnost oseb z multiplo sklerozo – za uresničevanje pravice do enakih možnosti in socialne vključenosti je temeljnega pomena zagotavljanje dostopnosti do grajenega okolja, informacij in prevozov. Za izvajanje v praksi posamezne občine je prednostna naloga ozaveščanje in informiranje vseh občank in občanov o potrebah in pravicah oseb z oviranostjo.

Osebe z multiplo sklerozo si želijo predvsem:

- dostopnost do prostorov, kjer poteka uradno poslovanje s strankami;
- kulturne in športne dejavnosti;
- vzgoja in izobraževanje.

Še posebej si želijo:

- urejene sanitarije za uporabnike invalidskih vozičkov;
- prehodne javne površine in prostore;
- dostopnost do javnih prevozov;
- prilagoditev oznak v prometu;
- dostopnost do stanovanjskih stavb in stanovanj.

Nemalokrat je za težje pokretne osebe ovira tudi ureditev talnih površin. Še vedno se srečujejo s previsokimi robniki in prestrmimi klančinami ter premalo parkirnimi mesti oz. zasedenimi mesti.

Tudi društvena in meddruštvena srečanja se uporabijo za informiranje in medsebojno izmenjavo spoznanj in izkušenj pri reševanju določenih težav, s katerimi se civilni invalid vojn srečuje. Srečanja imajo torej tudi izobraževalni pomen. V okviru društva pozitivno ocenjujemo vlogo in pomoč Zveze pri uresničevanju ostalih posebnih socialnih programov.

Eno izmed pomembnih aktivnosti, ki ga društvo vodi, so obiski civilnih invalidov vojn na domu, v domovih in bolnicah. Predstavniki Socialnozdravstvene komisije, na podlagi sprejetega programa obiskov, celovito seznanijo invalide s programi, možnostmi koriščenja in delovanjem društva. Neposredni stik postaja iz leta v leto vse bolj zaželen. S povratnimi informacijami pa je društvo seznanjeno s socialnimi razmerami, v katerih invalid živi, kar pa je zelo pomembno pri načrtovanju programov.

3.2.12 ZVEZA SONČEK

Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, so. p.
Rožanska ulica 2
1000 Ljubljana
T: 386 1 53 40 667, 23 11 058

E: zveza@soncek.org

Zveza Sonček, so. p. kot nacionalna reprezentativna invalidska organizacija zastopa poenotena stališča društev, se dogovarja o skupnih nalogah z ostalimi invalidskimi organizacijami v Sloveniji in z drugimi nacionalnimi invalidskimi organizacijami v svetu.

Zveza Sonček, so. p. ima status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva, pa tudi na področju zdravstva, izobraževanja in kulture.

Programi in storitve:

- varstveno delovni centri Sonček;
- institucionalno varstvo – stanovanjske skupine in prilagojena stanovanja;
- osebna asistenca;
- svetovanje in podpora družini;
- ena šola za vse – Korak k Sončku;
- obnovitvena rehabilitacija;
- inkluzivne počitnice;
- zdravstveno-terapevtske kolonije;
- socialno vključevanje in kultura;
- šport in rekreacija;
- informativna dejavnost in
- prevozi.

CENTER SONČEK KOPER

Beblerjeva 8
6000 Koper
T: 05 628 82 88
F: 05 628 82 89
E: vdc.koper@soncek.org

Storitve: zaposlovanje pod posebnimi pogoji v enoti VDC, prevozi invalidov, svetovanje in izobraževanje, programi za družine, počitniško varstvo, prodaja rabljenih predmetov, dejavnost Obalnega društva za cerebralno paralizo.

CENTER SONČEK ELERJI

Elerji 29
6281 Škofije
in
Premančan 1
6280 Ankaran
T: 05 654 01 45
F: 05 654 01 40
E: elerji@soncek.org

Storitve: obnovitvena rehabilitacija, terapevtske kolonije, počitniški programi za otroke in odrasle, oddaja počitniških kapacitet, programi za družine, prevozi invalidov, športne aktivnosti.

Premančan 1 (KARAVLA)

Obe zgradbi sta obdani s tlakovanimi in pokritimi površinami. Obdajajo ju sadovnjaki, zelenjavni vrtovi ter površine za rekreacijo in jahanje. V enem objektu so: kuhinja, shrambe in jedilnica s 24 sedeži, v drugem pa tri kopalnice, pralnica in štiri spalnice s skupno 16 ležišči. Oba objekta sta ogrevana. Gostom je na razpolago telefonska govorilnica ter avtomati za kavo in brezalkoholne pijače. V času od začetka maja do septembra se gostje lahko kopajo v ogrevanem bazenu ter bivajo tudi v petih lesenih hišicah, od katerih ima vsaka po tri ležišča. Uporabljajo pa lahko tudi zunanjo jedilnico s 40 sedeži. V času izven sezone je možno za enodnevna praznovanja in sestanke najeti le kuhinjo jedilnico ter zunanje površine.

ELERJI 29

V pritličju družinske hiše je dnevna soba, jedilnica z 12 sedeži, kuhinja, tri spalnice s skupno 10 ležišči, dve kopalnici in eno stranišče. V mansardi, ki ni dostopna za invalidske vozičke, sta dve sobi s skupno 14 ležišči in kopalnica. Hiša je obdana s tlakovanimi površinami in zelenjem. V času od začetka maja do konca septembra se gostje lahko kopajo v ogrevanem bazenu ter bivajo tudi v leseni hišici s tremi ležišča. Uporabljajo pa lahko tudi notranjo in zunanjo jedilnico v pritličju ter predavalnico. V času od oktobra do maja je možno samostojno najeti predavalnico in jedilnico ter kuhinjo v pritličju.

STANOVANJSKA SKUPINA

Glagoljaška cesta 1 c, 6000 Koper, T: 05 627 82 88

4. PROBLEMATIKA INVALIDOV V MESTNI OBČINI KOPER

4.1 ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

Predsednica društva Invalidov Tatjana Koblar navaja: "Na društvu invalidov Koper ugotavljamo, da se delovni invalidi vse pogosteje soočajo z diskriminacijo na delovnih mestih ter pri samem zaposlovanju. Zato so invalide uvrstili v kategorijo težko zaposljivih oseb. Ne glede na njihovo zdravstveno in kategorijo invalidnosti bi jim morali dati možnost izkazovanja njihovih preostalih delovnih sposobnosti. Invalidom s tovrstnimi težavami na društvu nudimo program, ki se nanaša predvsem na strokovno in laično nudenje pomoči s področja zakonodaje; pomoč pri manjših sporih med delodajalci in invalidi ter njihovimi pravicami, ki izhajajo iz Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1) ter drugimi problemi, kot so odhod/prihod na delo, preselitev delovnega mesta iz kraja v kraj, premestitev na drugo delovno mesto, odpuščanje, pridobitev statusa invalidnosti, upokojitev, pravice iz zdravstvenega zavarovanja ipd. V primeru, da naša laična pomoč ne zadostuje, jih usmerimo in povežemo s pravno informacijskim centrom v Ljubljani, kjer so invalidi – člani društva deležni brezplačnega pravnega svetovanja in pomoči. Naše delo temelji na delu s posameznikom v smislu individualne pomoči.

Najpogosteje pomagamo pri urejanju dokumentacije glede stopnje invalidnosti in telesne okvare, ter prošnje za parkirne dovolilnice invalidov. Po potrebi jih pospremimo do raznih občinskih ustanov in uradov. Nudimo pomoč pri uveljavljanju potreb invalidov na področju socialnega varstva, zaposlovanja in delovnih razmerij, varovanja zdravja, medicinske in psihosocialne rehabilitacije in na ta način dosegamo cilje uveljavljanja človekovih pravic invalidov in njihovo nediskriminacijo.

Nekatera društva in organizacije se soočajo s problematiko pri zaposlovanju. Seveda je naš cilj zaposlovanje invalida, vendar si zaradi nezadostnih sredstev zaposlovanja invalida ne moremo privoščiti.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije se število invalidov povečuje. Naraščanje števila invalidov je v glavnem posledica staranja prebivalstva (vedno večji je delež starejših invalidov in čedalje daljša je življenjska doba starajočih se invalidov) in pogostejšega pojavljanja kroničnih bolezni, kot so sladkorna bolezen, srčno-žilne bolezni, rakava obolenja in duševne motnje. Že zdaj je več kot milijarda ljudi, ki živijo z različno obliko invalidnosti, od teh jih skoraj 200 milijonov doživlja precejšnje težave pri svojem delovanju. Več kot 45 milijonov ljudi v Evropi (povprečno kar vsak šesti med nami), starih od 15 do 64 let, ima dolgotrajne težave ali status invalida.

Število invalidov

Med prebivalci Evropske unije je več kot 15 % invalidov, med prebivalci Slovenije pa jih je 12–13 %, torej ne bistveno manj kot (po oceni) v celotni EU. Uradnih podatkov o številu invalidov v Sloveniji ni, je pa to število ocenjeno, in sicer na podlagi vpisov v registre posameznih kategorij invalidnosti. Predvideva se, da je v Sloveniji od 160.000 do 170.000 invalidov (delovnih invalidov, otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, vojaških in vojnih invalidov ter zmerno, težje in težko duševno in najtežje telesno prizadetih oseb). Od tega ima približno 8 % invalidov odločbo o invalidnosti glede na različne zakone, preostalih 5 % (po ocenah invalidskih organizacij oziroma članstva v njih) pa so osebe z večjo telesno okvaro.

Med zaposlenimi v Sloveniji je približno 4 % invalidov. Število zaposlenih invalidov je v običajnih delovnih okoljih približno enako kot prejšnja leta; običajna delovna okolja obsegajo vse zaposlitve v javnem in zasebnem sektorju v sistemu obveznega kvotnega sistema zaposlovanja invalidov (to pomeni obveznost delodajalcev, da od skupnega števila zaposlenih delavcev zaposlujejo tudi predpisani odstotek invalidov).

Delež invalidov med registriranimi brezposelnimi osebami se po podatkih ZRSZ počasi zmanjšuje. Strukturni problem je predvsem dolgotrajnost brezposelnosti invalidov. Nanjo vplivata predvsem nizka izobrazbena raven in višja starost teh oseb (Čuk, 2014).

Tabela 1: Stanje na 31. 10. 2022 oseb s statusom invalida s prebivališčem v MOK

	2019	2020	2021	2022
Število brezposelnih	294	270	216	191

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Koper, 2022

Tabela 2: Število zaposlitev invalidnih oseb s prebivališčem v MOK v letu 2019, 2020, 2021 in 2022

	2019	2020	2021	I-X 2022
Zaposlitve	53	69	63	45

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Območna služba Koper, 2022

V letu 2022 so v Območni službi Koper, v programe javnih del vključili skupno 25 invalidnih oseb, od tega 11 oseb pri izvajalcih MOK. Število vseh registrirani brezposelnih oseb na zadnji dan oktobra 2022, je v Območni službi Koper znašal 3.583, od tega 527 oseb s statusom invalidne osebe.

4.1.1 ZAPOSLOVNA REHABILITACIJA

Je pravica invalida do posameznih storitev zaposlitvene rehabilitacije v obsegu, na način in v trajanju, opredeljenem v rehabilitacijskem načrtu (13. člen Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov – ZZRZI).

Cilj zaposlitvene rehabilitacije je, da se invalid:

- usposobi za ustrezno delo;
- se zaposli,
- zaposlitev zadrži in v njej napreduje ali
- spremeni svojo poklicno kariero (4. člen ZZRZI).

Najpomembnejši cilj zaposlitvene rehabilitacije je invalidom nuditi ustrezno individualno pomoč, da bodo prepoznali svoje sposobnosti, aktivno sodelovali pri načrtovanju reševanja svojega problema s ciljem ohranitve zaposlitve ali pridobitve nove zaposlitve.

4.1.2 POKLICNA REHABILITACIJA

Poklicna rehabilitacija je celostni proces, v katerem se zavarovanec strokovno, fizično in psihosocialno usposobi za drug poklic ali delo, tako da se lahko ustrezno zaposli oziroma ponovno vključi v delovno okolje. Poklicna rehabilitacija je tudi usposobitev za opravljanje istega poklica ali dela, tako da se zavarovancu prilagodi delovno mesto z ustreznimi tehničnimi pripomočki (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2). Poklicno rehabilitacijo je dolžan zagotoviti delodajalec, če je do invalidnosti prišlo v času zaposlitve. Brezposelnim invalidom rehabilitacijo zagotovi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje. Cilj poklicne rehabilitacije je prilagojeno sposobnostim delovnega invalida.

Lahko se opravi:

- s kratkotrajnim usposabljanjem in izobraževanjem;

s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu pri delodajalcu oziroma v drugih oblikah delovnega usposabljanja;

- z izobraževanjem na ustreznih šolah in z drugimi oblikami izobraževanja,

Želeni rezultat:

- odločba ZPIZ o priznanju invalidnosti, in/ali
- prilagoditev delovnega mesta, šolanje, prekvalifikacija.

Izvajalec zaposlitvene in poklicne rehabilitacije:
 Zavod ŠENTPRIMA, Zavod za rehabilitacijo in izobraževanje.
 Enota Koper: Ankaranska cesta 7A, 6000 Koper

Zavod Šentprima izvaja tudi storitve podpornega zaposlovanja; informira in izobražuje delodajalce na področju zaposlovanja oseb z invalidnostjo; izvaja razvojne projekte na področju oblikovanja vključujočega in raznolikega delovnega okolja (Zavod za rehabilitacijo in izobraževanje ŠENTPRIMA, 2023).

4.2 ARHITEKTONSKE OVIRE – DOSTOPNOST DO JAVNIH IN DRUGIH USTANOV IN POVRŠIN

Ugotovljene pomanjkljivosti smo pridobili na podlagi **vzorčnega ogleda** javne infrastrukture v mestnem jedru in v primestju Kopra ter na podlagi zajema podatkov, ki jih je izvedel Geodetski inštitut Slovenije (Metodologija za zajem podatkov Gibalno ovirane osebe, 2022).

4.2.1 PARKIRNA MESTA ZA INVALIDE

Pri dostopnosti parkirnih prostorov se preverjajo dimenzije parkirnega prostora, izravnava in urejenost tal na parkirnem prostoru, vertikalne in talne oznake, oddaljenost parkirnega prostora od vhoda v objekt, ustrezno število parkirnih mest, poglobljenost dostopa do pločnika (Priloga 1).

Tabela 3: Parkirišča v upravljanju Marjetice Koper, d. o. o.

Ime parkirišča	Število parkirnih mest	Število parkirnih mest za invalide	Skupaj	Delež mest za invalide
Tržnica znotraj zapornic	331	11	342	3%
Za Banko Koper	54	3	57	5%
Vergerijev trg	26	3	29	10%
Brolo 1, 2	59	4	63	6%
Novi Zdravstveni dom	22	1	23	4%
Ukmarjev trg 1, 2	111	3	114	3%
Za Barko 1, 2 in 3	272	7	279	3%
OŠ Anton Ukmar	66	2	68	3%
Ankaranska 5-5c	35	2	37	5%
Severna obvoznica 1, 2	54	3	57	5%
Severna obvoznica 3	48	1	49	2%
Severna obvoznica 4	64	1	65	2%
Piranska cesta - Olimpijski bazen	105	5	110	5%
Tržnica izven zapornic	82	2	84	2%
Tržnica izven zapornic	78	2	80	3%
Bertoki	24	1	25	4%
Zeleni park 1, 2	85	4	89	4%
Ob stadionu 1, 2	417	14	431	3%
Ob atletskem stadionu 1, 2	156	4	160	3%
Žusterna makadam	348	2	350	0,5%
Kolodvorska 2 - Ob Pošti 1	12	2	14	14%
Kolodvorska 2 - Ob Pošti 2	49	2	51	4%
Šalara 1	13	1	14	7%
Semedela - Nova ulica	35	2	37	5%
GORC Sermin	325	11	336	3%
Hrvatini	18	1	19	5%

Pri Rotondi	99	1	100	1%
Kolodvorska 1	89	3	92	3%
Kolodvorska 2	61	2	63	3%
Ob Semedeli	256	4	260	2%
Ob mandraču	101	4	105	4%
Ul. 15 maja ob vozišču	98	2	100	2%
Ulica 15. maja	16	1	17	6%
Škofije center	20	1	21	5%
Makadamsko parkirišče za tržnico	250	3	253	1%
Pod Deteljico-Ul. 15. maja	200	4	204	2%
Mejni prehod Škofije	32	2	34	6%
Šmarje	35	1	36	3%
Škofije ex BS	21	0	21	0%
TPO Mandrač	22	0	22	0%
Žusterna-Dolga reber	33	0	33	0%
Žusterna-Krožna c.	44	0	44	0%
Žusterna-Molet	25	1	26	4%
GH Arena Bonifika	75	4	79	5%
GH OŠ Koper	109	4	113	4%
GH Belveder	446	20	466	4%
GH Sonce	392	24	416	6%
Mercator Tehnika	161	9	170	5%
Mercator Markovec	60	1	61	2%
Podgorje	400	0	400	0%
GH Prisoje	317	9	326	3%
GH Bernetičeva ul.	246	4	250	2%

Vir: Marjetica Koper, d. o. o., 2022

Glede na število vseh parkirnih mest za prebivalstvo in parkirnih mest za invalide je v MOK vsekakor premalo parkirnih mest za invalide. Invalidi kot gibalno ovirane osebe se s to problematiko srečujejo vsakodnevno, predvsem pa na parkirnih mestih pred zdravstvenimi domovi, kjer jih je premalo ali pa niso za njih primerni.

Koliko parkirnih mest naj bi bilo zagotovljenih invalidom?

Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 33/07 – ZPNačrt, 77/09 – odl. US, 61/17 – GZ in 41/18), ki je urejal, koliko parkirnih mest mora biti rezerviranih za invalide, od 5. junija 2018 ni več v uporabi. Pravilnik je v svojem 12. členu sicer urejal zahteve v zvezi s parkirišči in določal, da morajo biti garažni objekti, ki so uvrščeni med objekte v javni rabi, brez ovir in da morajo imeti pet odstotkov parkirnih mest, rezerviranih za vozila oseb z invalidskimi vozički.

Nadomestila sta ga novi Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljevanju GZ-1) in Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18 in 199/21 – GZ-1), ki pa tega več ne urejata. Gradbeni zakon (GZ-1) sicer določa, da mora biti število parkirnih mest za invalide v bližini glavnega vhoda zadostno, če prostorske možnosti to omogočajo, pa morajo biti zagotovljena tudi parkirna mesta za uporabnike z otroškimi vozički.

Zakon še pravi, da lahko občine v dogovoru z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami sprejmejo smernice za zagotavljanje dostopnosti, s katerimi določijo stopnjo prilagojenosti zunanjih javnih površin, ne glede na zahteve o opremljenosti javnih površin določenih s tem zakonom.

Analiza parkirnih mest pred ZD v mestu Koper:

ZDRAVSTVENI DOM KOPER – CENTER

Dellavallejeva ulica 3

Pred ZD sta označeni dve parkirni mesti za invalide (eno za drugim), sta preozki, saj invalidi na teh mestih težko parkirajo (mesta so zaparkirana ob označenem parkirnem mestu, na drugi strani parkirnega mesta so stopnice). Invalid pa zaradi svoje gibalne oviranosti zelo težko parkira na teh mestih.

ZDRAVSTVENI DOM KOPER – BONIFIKA

Ljubljanska cesta 6a

Parkirna mesta za invalide ob balinarski dvorani so preveč oddaljena od ZD. Parkirno mesto pred ZD je samo eno, kar je premalo glede na frekventne obiske ZD. Ni klančine, samo stopnice. Če hoče invalid na vozičku priti do vhoda, mora na cesto, kjer ni pločnika in zatem skozi intervencijsko pot do vhoda, kar je popolnoma neprimerno za dostop do javnega zdravstvenega doma.

Slika 1: Parkirna mesta pred ZD Koper - Bonifika

Vir: Google Earth, 2023

ZDRAVSTVENI DOM KOPER

Center Zeleni park, Pristaniška ulica 6a

Ni dovolj parkirnih mest, saj v objektu delujejo štiri ambulante, na voljo pa so samo tri parkirna mesta za celoten objekt, ki je namenjen tudi drugim aktivnostim in je javno parkirišče. Invalidi tako nimajo mest za parkiranje.

AMBULANTA Peter Bossman

Vojkovo nabrežje 32

Osem parkirišč, brez parkirnega mesta za invalide.

Analiza parkirnih mest pred ZD izven mestnega jedra:

Na podlagi vzorčnega ogleda je ugotovljeno, da parkirna mesta niso označena ali pa jih je premalo.

Analiza parkirnih mest izven mestnega jedra ne obstaja in naj bi bila v okviru ukrepov pripravljena s strani krajevnih skupnosti.

Analiza parkirnih mest pred lekarnami v mestu Koper:

Na podlagi vzorčnega ogleda je ugotovljeno, da parkirna mesta pred lekarnami niso označena ali pa jih je premalo.

Analiza parkirnih mest pred lekarnami izven mestnega jedra:

Na podlagi vzorčnega ogleda je ugotovljeno, da parkirna mesta pred lekarnami niso označena ali pa jih je premalo.

Analiza parkirnih mest pred lekarnami izven mestnega jedra ne obstaja in naj bi bila v okviru ukrepov pripravljena s strani krajevnih skupnosti.

4.2.2 REDARSKA SLUŽBA

65. 66. in 67. člen Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.) med drugim določa, da ustavitev in parkiranje ni dovoljeno na označenem parkirnem prostoru za invalide in je na tem prostoru dovoljeno le osebam, ki imajo označeno vozilo z veljavno parkirno karto. Za kršitev te določbe je predpisana globa. Žal pa je tudi kontrola nad parkirnimi mesti za invalide otežena, saj društva opažajo, da prihaja do zlorab parkirnih kart za invalide. Parkirne karte uporabljajo zdravi mladi ter svojci invalidov tudi, ko nosilec parkirne karte ni prisoten kot tudi že svojci pokojnih nosilcev parkirnih kart. Zaradi neodgovornega ravnanja nekaterih udeležencev v cestnem prometu (nedovoljenega parkiranja) so invalidi pogosto postavljeni v slabši položaj, kar jim dodatno otežuje udeležbo v cestnem prometu. Redarska služba bi morala poostriži nadzor nad kršitelji, ki so nepravilno parkirani na mestih za invalide in ob njih.

4.2.3 OZNAKE ZA SLEPE IN SLABOVIDNE

V MOK se invalidi s specifično težavo slepote in slabovidnosti soočajo z neprimerno označenimi talnimi oznakami na prehodih za pešce, krožiščih itd., ki jim pomagajo pri svobodnem aktivnem življenju. Poleg tega pa v mestnem jedru stopnice niso primerno vodene, saj nimajo ograje, ki bi jim služila kot vodilo (npr. Čevljarska ulica). MOK nima ustrezno označenih prilagoditev za slepe in slabovidne osebe – tipne poti, ponekod so višinske ovire, količki pred prehodi, na pločnikih, itd.

MDSS Koper si želi več sodelovanja s strokovnimi službami MOK in ostalimi strokovnjaki za dostopnost za slepe in slabovidne do objektov. Obstoječa semaforja (ulica Vena Piona in na Cesti na Markovec) na prehodih za pešce nista ustrezno prilagojena (zvočno). Napisi v vseh javnih prostorih so s premajhnimi črkami, številkami, razmiki med njimi, kontrasti, z vidnimi oznakami na steklenih vratih, ni nameščenih kontrastnih trakov na stopnicah, itd. Ni razvitih dostopnih aplikacij za sodobne telekomunikacijske naprave za posredovanje informacij o zgodovinskih, turističnih in drugih znamenitostih v MOK tudi s QR kodami posneto v različnih tujih jezikih, kar bi bilo uporabno tudi za polnočuteče turiste in obiskovalce Kopra. Nenadzorovano postavljanje stoječih reklamnih panojev pred trgovinami na Pristaniški in Čevljarski ulici, kot tudi postavljanje zaščitnih senčnikov (tend) na neodgovarjajočo višino.

Slika 2: Urejena taktilna oznaka za slepe in slabovidne pri pokopališču Koper

Vir: Olga Franca, 2023

Slika 3: Ekološka točka dodatno opremljena z napisi v Braillovi pisavi

Vir: Marjetica Koper, 2023

4.2.4 KLANČINE IN STOPNICE

V MOK se invalidi na vozičku soočajo s težavo pomanjkanja klančin ob stopnicah v mestnem jedru (Priloga 1, Priloga 3). Tudi za invalide na vozičku bi morala MOK odpraviti oviro (del stopnic) in jim prilagoditi klančino. Tako bi lahko tudi invalidi, ki so primorani uporabljati invalidski voziček, nemoteno in enako vsem ostalim obiskovali koprške ulice (Dostop do Čevljarske ulice s Staničevega trga).

Gibalno oviranim osebam, starejšim, mladim družinam z majhnimi otroki itd. je MOK odpravila otežen dostop (strme stopnice, klanec ob glavni cesti) od pomola do samega centra (Titov trg), saj je v ta namen postavila dvigalo, ki ga lahko uporabljajo vsi. Problem uporabe dvigala je le ob okvari, vzdrževanju ali ko ni elektrike. Zato je treba invalide usmeriti na naslednji najbližji dostop (parkirna hiša).

4.2.5 ROBNIKI in PLOČNIKI, NEPRIMERNA ŠIRINA POTI IN NEUSTREZNA PODLAGA

Robniki so v MOK ob obmorskem centru mesta primerni za vse skupine ljudi, saj so zravnani s cestiščem. Neprimerno široki robniki so od potniškega terminala do Luke Koper in po Cankarjevi ulici od Sv. Ane proti trgu Brolo (Priloga 1).

Pločniki v MOK niso vsi primerni za vse skupine ljudi (Priloga 3). Neprimerni pločnik se začne od potniškega terminala proti Luki Koper, saj sta oba pločnika na levi in desni strani preozka, poleg tega pa je na pločniku zarisana kolesarska steza, ki pa je tudi nevarna na določenih ovinkastih mestih, saj je tu mesto za pešce in kolesarje preozko in zaradi neprimerne širine pride lahko do nesreče.

Slika 4: Pločnik v Dekanah

Vir: Olga Franca, 2022

4.2.6 DOSTOPNOST JAVNIH OBJEKTOV

Pri **dostopni poti do objekta** se preverjajo: dimenzije dostopne poti, izravnano tal dostopne poti, utrjenost, nedrsečnost tal dostopne poti, taktilne oznake na dostopni poti, nevarni predmeti na dostopni poti, informacijske oznake na dostopni poti, višinsko razliko na dostopni poti: ustreznost naklona, ustreznost dimenzij klančine, ustreznost ograje in robnika, prisotnost kontrastnih oznak na dostopni poti, ureditev odvodnjavanja (Priloga 1).

Pri **vhodu v objekt** se preverjajo: ustreznost širine vrat, izravnano vhoda s terenom, preglednost in označenost vhoda, kontrastna označenost vhoda, višina kljuke (če niso avtomatska vrata), višina domofona, prisotnost oznak o dostopnosti objekta.

Dostopnost javnih objektov v mestu Koper je v večini urejena.

Javni objekti, ki so bili pregledani:

- Verdijeva 4 (bivši Kolosej);
- Mestna občina Koper - del objekta (Verdijeva 6);
- Mestna občina Koper, Verdijeva 10;
- Pretorska palača;
- Pokrajinski muzej Koper Gledališče Koper;
- Loggia;
- Medobčinsko redarstvo Istre;
- Zdravstveni dom Koper (Dellavallejeva ulica 3);
- Zdravstveni dom Koper enota Bonifika (Ljubljanska c. 6a);
- Gledališče Koper, Verdijeva 3;
- Pokrajinski muzej Koper;
- Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD) – OI Koper, Verdijeva 3;
- Taverna;
- Center mladih v Koprju, Gregorčičevi ulica 4;
- Dvorana Sv. Frančišek, Martinčev trg;
- Javni zavod za šport Bonifika;
- Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper;
- Osrednja knjižnica S. Vilharja, oddelek za mlade bralce, Verdijeva 2;
- Glasbena šola Koper.

Nedostopnost javnega objekta za gibalno ovirane osebe se je izkazala:

- **Pretorska palača, TIC (turistično informacijski center):** ima neprimeren dostop za gibalno ovirane osebe - v objektu so stopnice, zaradi katerih osebe z gibalno oviranostjo ne morejo dostopati do informatorja;
- **Pokrajinski muzej Koper, Kidričeva 19:** na voljo imajo »gosenco«, ki omogoča dostop invalidom na vozičkih v vse prostore zavoda, vsem gibalno oviranim osebam niso dostopni spodnji in zgornji prostori muzeja, saj v nadstropje vodijo strme stopnice, primerne dvigala- za vse širine vozičkov pa nimajo, nimajo urejenih klančin med prostori, glavni vhod je nedostopen, imajo pa poseben vhod za invalide, ki pa ni označen z nalepko in zvoncem (domofonom).;
- **LOGGIA:** mestna kavarna nima urejenega dostopa za invalide;
- **Medobčinsko redarstvo Istre:** ima zvonec in nalepko, ni klančine;
- **ZD Koper, Dellavallejeva 3:** nima nameščene naprave za klic ob vhodu. V zgradbi, kjer so otroške ordinacije, ni dvigala, ambulante pa segajo vse do 3. nadstropja. Zdravstveno osebje mora pregled invalida opraviti v pomožnem prostoru, kar je neustrezno. Pri popisu je ugotovljeno, da ni klančine pri dostopu v objekt, ni nameščene oznake in zvonca (domofona) pred vhodom;
- **Gledališče Koper, Verdijeva 3:** omogočen je dostop tudi za invalide. Ima posebno dvigalo, ki gibalno ovirano osebo popelje po stopnicah do balkona. Parter pa je dostopen za invalide na vozičku. Nima nalepke in zvonca (domofona), nameščenega pred vhodom za invalide;
- **Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD) – OI Koper, Verdijeva 3:** v središču mestnega jedra ima svojo območno izpostavo Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD) kot osrednja slovenska organizacija. Omogočen ima poseben dostop tudi za invalide, ki pa nima oznake z nalepko in zvoncem (domofonom) za invalide;

- **Dvorana Sv. Frančišek, Martinčev trg:** ima primeren dostop za invalide;
- **V Taverni, Pristaniška ulica 1:** čez leto se vrstijo prireditve (koncerti, natopi otrok, prireditve) in je dostopna za invalide. V času prireditev je dostopen tudi WC za invalide. V tem času so WC-ji odklenjeni, <https://www.jskd.si/>;
- **V Centru mladih v Kopru, Gregorčičevi ulica 4:** toaletni prostori niso primerni za invalide. Ob prireditvah je dostop do njih omogočen v Pretorski palači, Titov trg 3;
- **Glasbena šola Koper, Gallusova ulica 2:** nima urejenega dostopa za invalide na vozičkih. Vhodna vrata zelo težka, vhod nima oznake z nalepko in zvoncem (domofonom) za invalide. Notranji prostori so nedostopni za invalide;
- **Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Trg Brolo:** ni klančine pri dostopu, vhod nima oznake z nalepko in zvoncem (domofonom) za invalide;
- **Osrednja knjižnica S. Vilharja, oddelek za mlade bralce, Verdijevega 2:** je dostopna za invalide. Za dostop v prvo nadstropje ima tudi dvigalo za invalide.

Slika 5: Domofon z nalepko pred Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja, oddelek za mlade bralce na Verdijevega 2

Vir: Olga Franca, 2022

Dostopnost do nekaterih lekarn:

- MARKOVEC: nedostopna za invalide;
- OGRLICA: prehod iz parkirišča je otežen zaradi stopnic (manjka klančina);
- LEKARNA KOPER: dostop do glavne lekarne na Titovem trgu je urejen s klančino;
- OLMO: otežen dostop iz parkirišča za invalide;
- ŠALARA: urejena.

Dostopnost javnih objektov izven mestnega jedra

Na podlagi vzorčnega ogleda je ugotovljeno, da nekateri javni objekti izven mestnega jedra niso v celoti dostopni za gibalno ovirane osebe, kot so pošte, zobozdravstvene ambulante, gasilski

domovi, sedeži KS, skupni prostori za druženje. Analiza izven mestnega jedra ne obstaja in naj bi bila okviru ukrepov pripravljena s strani krajevnih skupnosti.

Primer popisa: DOSTOPNOST JAVNE IN OSTALE INFRASTRUKTURE GIBALNO OVIRANIM OSEBAM V KRAJEVNI SKUPNOSTI ŠKOFIJE (Vir: KS Škofije, december 2022)

Označena parkirišča (rezervirano za invalidne osebe).

- Zadružni dom Škofije – 1x;
- Nekdanje balinišče (center vasi) – 2x;
- Nekdanja bencinska (center vasi) – 1x upravljavec Marjetica;
- Pri Mercatorju (center vasi) – 1x upravljavec Marjetica;
- MP Škofije (pri casinoju) – 2x upravljavec Marjetica, 2x trgovinski kompleks;
- MP Škofije (iz smeri IT) – 2x pri gostinskem lokalu, 1x pri mesnici;
- Šola/vrtec (po novi ureditvi) – 2x pri vrtcu, 2 x gospodarsko dvorišče šole in 2x športna dvorana Burja.

Dostopnost javne in ostale infrastrukture za gibalno ovirane osebe:

- **Zadružni dom Škofije** – parkirno mesto je, dostopni le pritlični prostori, ni zvonca za tajništvo ali ostale poslovne subjekte v prvem nadstropju;
- **Lekarna Melisa** – parkirna mesta pri starem balinišču/bencinskem servisu, dostopno po pločniku, pritlični prostor;
- **Bankomat** – dostopno s parkirišča pri nekdanjem bencinskem servisu;
- **Market Mercator** - parkirno mesto pri trgovini, pritlični prostor, rampa;
- **Ambulanta** – parkirno mesto pri nekdanjem bencinskem servisu (oddaljeno), pritlični prostor;
- **Pošta** – na privatnem parkirišču ni rezerviranega mesta za invalidne osebe, najbližje parkirno mesto je pri Mercatorju, pošta je zaradi stopnice nedostopna z vozičkom, ni rampe;
- **Novi šolski kompleks, vrtec in športna dvorana** – predvidenih 6 parkirnih mest, šola bo po vertikali dostopna z dvigalom, do nekaterih delov vrtca vodi rampa (obstajajo ovire), dvorana ima vhod v pritličju;
- **Pokopališča** – invalidnim osebam je najbolj prijazno plavsko pokopališče. Ima asfaltirano parkirišče, vendar ni rezerviranega mesta, do vhoda vodi klančina, poti so tlakovane. Škofijsko je težje dostopno, ima makadamsko parkirišče ter peščeno podlago med grobovi. Žalna ploščad je dosegljiva z desne strani po cesti, ki vodi ob pokopališču. Tinjansko nima urejenega parkirišča, površina je travnata.

Slika 6: Parkirišče pri pošti brez parkirnih mest za invalide v KS Škofije

Parkirišče pri pošti nima rezerviranih mest za invalidne osebe. Pošta nima dostopa do prostorov z invalidnim vozičkom.

4.2.7 JAVNI PROMET

Ministrstvo za infrastrukturo je zagotovilo upokojemcem, osebam starejšim od 65 let, invalidom, vojnim veteranom in uživalcem pokojni, brezplačno vozovnico za območje Slovenije v železniškem prometu, v avtobusnem prometu pa na Jesenicah, v Kopru, Kranju in Novem mestu od 1. junija 2022 naprej.

Najsodobnejši avtobusni standard EURO 6 –to so rdeči avtobusi, kurjerce so prilagojeni invalidnim osebam na vozičkih. Po ulicah in trgih starega mestnega jedra Kopra občani lahko brezplačno uporabljajo Kurjerco, manjše vozilo na električni pogon, ki je namenjeno zlasti starejšim in gibalno oviranim, ki težje dostopajo do doma in javnih storitev.

Na vprašanje »Zanima nas, kako so prilagojeni vaši avtobusi invalidom, ki vozijo v Mestni občini Koper, kakšna navodila imajo šoferji v primeru uporabe invalidov avtobusa«, je družba NOMAGO, d. o. o. 25. 11. 2022 odgovorila:

»V družbi NOMAGO, v voznem parku imamo večje število vozil, ki so posebej prilagojena za uporabo invalidov oziroma oseb z gibalnimi ovirami. V pretežni meri so ta vozila v uporabi v mestnem potniškem prometu, ki jih izvajamo v Novi Gorici, Celju, Velenju, Postojni, Krškem, Idriji ... Vsi vozniki v družbi NOMAGO še pred začetkom dela dobijo podrobna navodila glede prevozov oseb z gibalnimi ovirami. Tako pri vstopu izvlečejo posebno rampo oz. klančino in potnikom na invalidskih vozičkih pomagajo pri vstopu na vozilo. Prav tako poskrbijo tudi za varno umestitev invalidskega vozička na samem vozilu, da se le-ti med vožnjo ne bi premikali. Podoben protokol je tudi ob samem izstopu iz vozila.«

Na vprašanje »Zanima nas, kako so prilagojeni vaši avtobusi invalidom, ki vozijo v Mestni občini Koper, kakšna navodila imajo vozniki v primeru uporabnikov invalidov«, je družba ARRIVA, d.o.o. odgovorila: »Glede dostopnosti so Arrivini avtobusi vsi prilagojeni za invalide. Rdeči avtobusi mestnega prometa Koper imajo prostor za invalide, klančino ter nagib, ki gibalno oviranim osebam omogočata lažji vstop. Opremljeni so z ustreznimi piktogrami.«

Pisava voznih redov avtobusov v MOK je premajhna za slabovidne in napisi na avtobusih so za invalide na vozičku previsoki. Manjkajo zvočne najave v avtobusih, iskrice za opozorila, da so na avtobusih tudi invalidi.

Slika 7: Kurjerca

Vir: Arriva d.o.o., 2022

4.2.8 JAVNE SANITARIJE

Javne sanitarije na tržnici so odprte samo do 22. ure.

Mestno kopališče Koper ima sanitarije na severnem delu plaže: ima oznako, da je prilagojeno invalidom, vendar vrata niso opremljena z euro ključavnico in ima omejen čas delovanja. Vrata niso primerna, saj niso drsna (čeprav na levi strani, za ostale obiskovalce so), so pretežka, gibalno ovirana oseba jih ne zmore zadržati. Umivalnik in ogledalo sta primerna, stranišče je dovolj prostorno. Stranišče je odprto le do 22 ure zvečer, z euro ključem bi bil omogočen dostop 24 ur.

4.3. ŠPORT IN REKREACIJA

Mestna občina Koper uveljavlja javni interes na področju športa zlasti s/z:

- izgradnjo in širitvijo mreže športnih objektov;
- izvajanjem letnega programa športa;
- ustvarjanjem možnosti za razvoj športa, posameznih športnih panog, društev in zvez, športno rekreacijo, kakovostnega in vrhunskega športa, športa otrok in mladine, oseb s posebnimi potrebami ter športa invalidov;
- uveljavljanjem športnikov, športnih društev in organizacij ter promocijo Mestne občine Koper;
- športno vzgojo otrok in mladine v javnih zavodih ter razvojem le-te;
- izobraževanjem in raziskovanjem za potrebe športne dejavnosti.

MOK je ustanoviteljica Javnega zavoda za šport Mestne občine Koper, katerega naloga je upravljanje, urejanje in vzdrževanje športnih objektov v MOK ter opravljanje administrativnih, strokovnih, organizacijskih, tehničnih in drugih del na področju športa in mladine na območju MOK. Zavod upravlja objekte, ki so na podlagi sklepa o določitvi javnih športnih in objektov za mladino občinskega pomena v MOK, določeni kot javni športni objekti občinskega pomena, v lasti ustanovitelja.

Društva in invalidske organizacije imajo možnost, da se v sklopu športnih panog, ki jih izvaja posameznik, prijavijo na razpis za sofinanciranje športnih dejavnosti.

MOK je za šport in rekreacijo za vse občane in obiskovalce dobro poskrbela. Imamo športne objekte, kot so ARENA BONIFIKA, ŠPORTNO REKREACIJSKI CENTER BONIFIKA, STADION, ŠPORTNI CENTER KOPER, OLIMPIJSKI BAZEN BONIFIKA, FITNES CENTER BONIFIKA, OLIMPIJSKI BAZEN ŽUSTERNA, BALINIŠČA, itd.

V športnih objektih se odvijajo razne športne dejavnosti, ki pa so tudi primerne za invalide vseh kategorij.

Društvo slepih in slabovidnih ugotavlja, da v javnem razpisu za šport ni enakih pogojev tudi za prilagojene objekte, ki so v njihovi lasti oziroma vzdrževanju, kjer izvajajo njim prilagojene športne panoge.

Zavod za šport MOK nam je posredoval naslednje informacije:

- *»Na kegljišču Arene Bonifika redno trenirajo Društvo Sožitje obalnih občin, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih, Društvo paraplegikov Istre in Krasa.*
- *Judo klub Koper, ki trenira v vadbenem prostoru 5 (VP5), že vrsto let izvaja program - skupina judo G (osebe s posebnimi potrebami). Poznani so tudi po skupini inkluzivnega juda, na tem področju so vodilni v Sloveniji in širše).*
- *V balinarski dvorani na Markovcu in na balinišču Modri val redno trenirajo tudi delovni invalidi, kjer Društvo invalidov Koper vsako leto organizira meddruštveni balinarski turnir.*
- *Na beach volleyu smo gostili Turnir društva gluhih Herkul 1. DEAF INTERNATIONAL BEACH VOLLEYBALL TOURNAMENT - 23. 7. 2022 z 20 moškimi, 13 ženskimi in 28 mešanimi ekipami iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Avstrije, Nemčije, Italije, Švice, Belgije, Ukrajine, Madžarske, Slovaške in Češke.*
- *V olimpijskem bazenu smo gostili paraolimpijce.*

- V ŠRC BONIFIKA ima vsak četrtek center Barčica organizirano enourno vadbo na igriščih z umetno travo. Septembra 2022 smo gostili Hrovatinov memorial na Atletskem stadionu-tekmovalje v atletiki za gibalno ovirane.
- ARENA BONIFIKA glede dostopnosti za invalide kot publiko – organizatorji vedno omogočijo, da tudi invalidne osebe lahko pridejo na koncert, tekmo ... Večinoma imajo prost vstop, včasih plača samo spremljevalec. Velikokrat se društva neposredno obrnejo na organizatorja večjega dogodka in se dogovorijo za brezplačne vstopnice. Sam objekt tudi omogoča dostop gibalno oviranim, saj je v objektu dvigalo, na glavnem vhodu klančina. Lokacijo med koncertom, tekmo lahko določi organizator, včasih pa si posamezniki sami izberejo, kje bodo gledali».

Ugotovitve: Balinarska dvorana in Balinišče Modri Val sta primerna glede dostopnosti za invalide, športna dvorana Burja ni prilagojena za invalide.

V Olimpijskem bazenu trenutno še ni zagotovljene dostopnosti v vodo (spust v vodo).

4.4 TURIZEM

Turizem ima v Mestni občini Koper dolgo in bogato tradicijo. V TIC-u (Turistično informacijskem centru) v Pretorski palači na Titovem trgu vam bodo z veseljem pomagali preživeti čim lepše počitnice. Povedali vam bodo, kje so razne znamenitosti, prenočišča, restavracije in plaže ter katere prireditve je še posebej vredno obiskati. Z njimi si lahko ogledate tudi Pretorsko palačo, najimennitnejšo koprsko palačo na osrednjem mestnem trgu.

Na spletni strani <https://visitkoper.si/nacrtuj-obisk/za-gibalno-ovirane/> v domeni Zavoda za turizem, kulturo in mladino smo zasledili za gibalno ovirane naslednje: "Koper je prijazno mesto tudi za gibalno ovirane. Večina najlepših koticov mesta je dostopnih tudi gibalno oviranim osebam. Poti so lepo urejene, nekoliko bolj nerodne so za nekatere lahko le tlakovane ulice starega mestnega jedra. Težje dostopni so del Čevljarske ulice (proti Gortanovem trgu) in nekateri deli stranskih ulic starega mestnega jedra (npr. del Pobočne ulice), saj so tam stopnice. Poti ob morju, tako tiste ob mestnem zalivu kot tudi pot proti Izoli so urejene in gibalno oviranim primerne."

Lažje premike po mestnem jedru omogoča tudi Kurjerca – manjše vozilo na električni pogon, ki je na razpolago vsak dan med 8. in 18. uro. Kurjerco lahko med vožnjo ustavite z dvigom roke ali si prevoz zagotovite s klicem na številko +386 (0)51 488 000. Vožnja je za uporabnike brezplačna.

Veliko namestitvenih in gostinskih kapacitet je invalidom prijaznih, ravno tako so v mestu gibalno oviranim osebam prilagojeni tudi nekateri bankomati, javni prostori in javne sanitarije. Vsa urejena parkirišča imajo posebna parkirna mesta, namenjena invalidom.

Dostop s potniškega terminala do mestnega jedra je za gibalno ovirane možen tudi s panoramskim dvigalom. V mestu je tudi park z gugalnico za osebe na invalidskem vozičku (park na Vojkovem nabrežju). V načrtu je izgradnja dvigala v Žusterni, ki bo tudi povezovalna točka z Markovcem.

V juliju 2022 je MOK uredila del kopališča v Žusterni za invalide. Namestila je dvigalo za spust invalidov v morje, nameščena sta dva prilagojena ležalnika, dve klančini za dostop kopališča in kabina za preoblačenje po mednarodnih standardih ter senčnika. V celoti pa še ni primerna za invalide, potrebni so še dodatni ukrepi in nadzor.

Društvo Drugi dom Istra je v sodelovanju z Geodetskim inštitutom Slovenije ter invalidskimi društvi v letu 2021 izvedlo preverjanje javnega kopališča in ugotovilo naslednje:

- tlakovana pot do plaže je delno primerna, potrebno je preplastenje z materiali, ki ne drsijo, s primerno teksturo in materialom, da bodo primerna tudi za mišične distrofike;
- plaža nima urejenega dostopa (dvigala) v morje za gibalno ovirane osebe in tudi sicer za osebe s potrebnimi potrebami (npr. slepe in slabovidne osebe), treba je urediti klančine, držala in kotic z ležalniki za ležanje ter potrebno minimalno nego, ter talni taktilni vodilni sistem s talnimi opozorilnimi oznakami;
- garderoba za preoblačenje ni primerno urejena za gibalno ovirane osebe, je nedostopna, preozka in ni dovolj prostorna (Zavod za mladino, kulturo in turizem Koper, 2023).

4.5 KULTURA

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Trg Brolo 1

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper je javna mestna knjižnica Mestne občine Koper in osrednja območna knjižnica za občine Koper, Izola, Piran, Ilirska Bistrica, Sežana in Postojna. Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper izvaja knjižnično dejavnost za prebivalstvo svojega okolja, zagotavlja pa tudi storitve za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami ter za pripadnike italijanske narodne skupnosti v slovenski Istri.

Knjižnica Koper in njene enote so (večinoma) v starejših stavbah, ki niso bile grajene namensko za knjižnico, kot tudi ne za invalide. Splošna ocena je, da je knjižnica kot stavba neprijazna do invalidov. Določeni ukrepi oziroma posegi so bili v zadnjih letih narejeni. Tako na primer smo pred kratkim v osrednji stavbi knjižnice (Trg Brolo 1) uredili klančino za invalide, vendar jim ta omogoča dostop le do pritličnih prostorov knjižnice, ostali dve nadstropji (z drugimi besedami velika večina knjižnice), pa sta jim še vedno nedostopni. Edina oddelka knjižnice, kjer invalidi lahko dostopajo do celotnega gradiva na prostem pristopu, sta oddelek za mlade bralce (Verdijeva ulica 2), kjer jih posebna rampa vodi do oddelka, in potujoča knjižnica, saj je novo vozilo Bibliobus opremljeno z rampo, ki invalidom omogoča dostop do celotnega gradiva.

Enoti Markovec in Semedela sta za invalide nedostopni. Kljub navedenemu pa se v knjižnici trudimo po najboljših močeh, da bi vsaj omilili arhitekturni hendikep. V ta namen uvajamo nove storitve in izboljšave. Tako na primer:

- Arhitektonske ovire funkcionalno oviranim uporabnikom spomeniško zaščitene stavbe Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper premagujemo na več načinov: z vzpostavitvijo knjigomata, ki omogoča samostojno vračilo gradiva v pritličju stavbe. Gibalno ovirani lahko Oddelek za odrasle uporabljajo s pomočjo posebej zanje izdelanega vhoda v avli (vstop na magnetno kartico), ki ima tudi ustrezno klančino;
- Storitve »Halo knjiga!« Knjižnico na domu smo namenili starejšim, invalidnim in bolnim osebam, ki same ne morejo priti do knjižnice. Po vnaprejšnjem dogovoru se oglasimo na domu uporabnika in mu prinesemo naročeno gradivo, za obisk in želeno gradivo se dogovorimo preko telefona oziroma elektronske pošte, storitev je brezplačna;
- Pri organizaciji dogodkov in prireditvev smo se osredotočali na povezovanje in sodelovanje z lokalnimi ustanovami in organizacijami. Dogodki, ki so potekali v avli knjižnice in na Vrtni knjige, so dostopni tudi za vse obiskovalce iz ranljivih skupin;
- Vzpostavili smo novo spletno stran, skladno s standardi WCAG. Nova spletna stran je interaktivna, dinamična in dostopna tudi uporabnikom s posebnimi potrebami, zlasti slabovidnim in dislektikom, prilagojena pa je tudi mobilnim aplikacijam ter različnim brskalnikom;
- Upravljamo premične zbirke za uporabnike v posebnih socialnih okoljih, kjer sami ne morejo do knjižnice: v Bolnišnici Izola, v dveh domovih za starejše občane, v koprskem zaporu, v kriznem centru za otroke in mladostnike, v dnevnem centru za starejše občane;
- S potujočo knjižnico obiskujemo komuno odvisnikov »Srečanje« v Vremskem Britofu pri Divači, vzgojno-izobraževalni zavod s prilagojenim programom Center za usposabljanje Elvire Vatovec Strunjan. Bibliobus ima hidravlično dvigalo za dostop z invalidskim vozičkom;
- Omogočamo izposojanje povečevalnih leč v Oddelku za odrasle, izposojamo elektronske bralnike in računalniške tablice, ki omogočajo povečavo tiska.

Ponujamo gradivo, prilagojeno uporabnikom s posebnimi potrebami:

- zbirka »Vid« s povečanim tiskom v Oddelku za odrasle (označena tudi v Cobissu);
- zvočne knjige na avdiokasetah in CD-jih;
- knjige v Braillovi pisavi (teh je zelo malo);
- knjige za dislektike in druge osebe z motnjami branja s posebno postavitvijo;
- »lažje berljive knjige« v Oddelku za mlade bralce (označene v Cobissu);
- taktilne slikanice za slabovidne v Oddelku za mlade bralce;
- e-knjige na portalih MLOL, Biblos in Ebsco e-book Public Library Collection;

- Članom društva Šent — slovenskega združenja za duševno zdravje omogočamo brezplačno članstvo. Sodelujemo z domovi starejših občanov (občasna branja oskrbovancem), s Centrom za korekcijo sluha in govora v Portorožu (bibliopedagoške ure)."

4.6 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Cilj je vzgajati in izobraževati otroke, ki bodo sprejeti in bodo sprejemali ne glede na potrebo, ki jo je nekdo pridobil ob rojstvu ali kasneje. Osnovne šole in vrtci redno sodelujejo z MOK ob pomembnih prireditvah.

Analize spodaj navedenih javnih objektov trenutno še ni.

PREDŠOLSKA VZGOJA

V MOK imamo osem vrtcev (Vrtec Koper, Vrtec Semedela, Vrtec Delfino Blu, Vrtec pri OŠ Dekani, Vrtec pri OŠ Istrskega odreda Gračišče, Vrtec pri OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige, Vrtec pri OŠ Šmarje, Vrtec pri OŠ Oskarja Kovačiča Škofije).

OSNOVNE ŠOLE

Mestna občina Koper je ustanoviteljica desetih osnovnih šol in soustanoviteljica osnovne šole z italijanskim učnim jezikom (OŠ Koper, OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige, OŠ Dekani, OŠ Antona Ukmarja, OŠ dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini, OŠ Dušana Bordona Semedela – Koper, OŠ Elvire Vatovec Prade s podružnico Sv. Anton, OŠ Istrskega odreda Gračišče, OŠ Oskarja Kovačiča Škofije, OŠ Šmarje, Scuola elementare Pier Paolo Vergerio il Vecchio Capodistria – OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper s podružnicami Semedela, Bertoki in Hrvatini).

Osnovna šola Koper je primerna za osnovnošolsko izobraževanje invalidov. Šola je opremljena z dvigali in širokimi hodniki.

SREDNJE ŠOLE

V Mestni občini Koper delujejo štiri srednje šole: Gimnazija Koper, Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper, Srednja tehniška šola Koper, Ginnasio Gian Rinaldo Carli Capodistria – Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper. Srednje šole v MOK so za invalide prilagodile izobraževanje od doma.

UNIVERZA NA PRIMORSKEM

Univerza na Primorskem je bila ustanovljena z Odlokom o ustanovitvi Univerze na Primorskem 29. januarja 2003. Univerza prek svojih članic opravlja izobraževalno dejavnost, znanstvenoraziskovalno dejavnost ter druge dejavnosti, ki jih je s soglasjem ustanovitelja določila v svojem statutu (Fakulteta za vede o zdravju, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije, Pedagoška fakulteta, Fakulteta za humanistične študije, fakulteta za management, Fakulteta za turistične študije – Turistica).

LJUDSKA UNIVERZA KOPER

Javni zavod za izobraževanje odraslih.

SVETOVALNI CENTER ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN STARŠE ISTRE

Mestna občina Koper in Občina Izola sta soustanoviteljici Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše Istre, ki deluje tudi v prostorih prenovljene palače Sabini-Grisoni. Strokovno usposobljeni kader centra otrokom in mladostnikom pomaga pri spopadanju z različnimi stiskami, starše pa opremlja z znanjem in veščinami pri spoprijemanju z njimi. Otroci in mladostniki z duševnimi stiskami zdaj hitreje dostopajo do strokovne pomoči, saj svetovalni center omogoča posvetovanje brez zdravnikove napotnice ... Prilagojen je za invalide, stavba je prenovljena v celoti v letu 2022.

4.7 SOCIALNA VKLJUČENOST

4.7.1 VEČGENERACIJSKI CENTER KOPER

Cesta Zore Perello Godina 3
6000 Koper
T: 040 772 030
E: center.morje@gmail.com

Nosilec projekta Večgeneracijskega centra Morje je Zveza društev upokojencev Mestne občine Koper. Program je bil financiran s strani Evropskega socialnega sklada, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter MO Koper. V pričakovanju novega razpisa MDDSZEM program financira MO Koper in deluje v zmanjšanem obsegu.

CILJI

Program prispeva k dvigu kakovosti življenja ter preprečevanju zdrsa v socialno izključenost in revščino. Ranljivim skupinam vseh starostnih obdobj z aktivnostmi ponuja pomoč ter spodbuja razumevanje, spoštovanje in izmenjavo izkušenj med generacijami. V sodelovanju z javnimi institucijami, nevladnimi organizacijami, socialnimi podjetji, občinami in drugimi ustanovami vzpostavlja mrežo koristnih dejavnosti v regiji. Skrbijo za integracijo in opolnomočenje ranljivih ciljnih skupin ter zagotavljajo razvoj posameznikom, zlasti otrokom, mladim, družinam s slabšimi starševskimi kompetencami. Ciljnim skupinam zagotavljajo učinkovito podporo okolje ter varen prostor socialnega učenja in razvoja pro socialnega vedenja (sodelovanje, prijateljstvo, druženje, nesebična pomoč, prepoznavanje pomoči potrebnega in empatije).

CILJNE SKUPINE

- družine/osebe z nizko delovno aktivnostjo;
- osebe, zlasti otroci in mladi, ki tvegajo socialno izključenost;
- starejši, zlasti tisti iz socialno ogroženih okolij;
- družine, v katerih so bile zaznane šibke starševske kompetence;
- otroci in mladi s posebnimi potrebami;
- migrantski in begunski posamezniki, zlasti otroci in mladi iz teh družin.

PREDVIDENE AKTIVNOSTI

- delavnice za iskalce zaposlitve in učinkovit nastop na trgu dela;
- predavanja, delavnice in skupine za samopomoč za ter za posamezne skupine s posebnimi potrebami;
- aktivnosti, ki spodbujajo socialno integracijo imigrantov in beguncev;
- medgeneracijske dejavnosti in delavnice;
- delavnice za učenje socialnih veščin;
- tečaji, delavnice in druge aktivnosti za pridobivanje temeljnih kompetenc glede na potrebe udeležencev;
- delavnice za aktivno in kreativno preživljanje prostega časa;
- dejavnosti v računalniškem kotičku;
- učna pomoč;
- organizacija pohodov, izletov in taborov;
- pogovorne skupine.

4.7.2 CENTER DNEVNIH AKTIVNOSTI ZA STAREJŠE OBČANE KOPER

Cesta Zore Perello - Godina 3
6000 Koper – Capodistria
T: 040 205 678 05 990 28 45
E: info@cda-koper.si

Center dnevnih aktivnosti za starejše občane Koper je delo začel 1. 7. 2010 na predlog Zveze društev upokojencev Mestne občine Koper in ob podpori Mestne občine Koper, ki za delovanje Centra zagotavlja finančna sredstva.

Namen CDA je organiziranje različnih aktivnosti za starejše občane, v smislu aktivnega preživljanja prostega časa, s področja izobraževanja, kulturnih, športnih, zdravstveno-socialnih aktivnosti, družabnih aktivnosti s ciljem ohranjanja in razvijanja kakovosti vsakdanjega življenja, medsebojne solidarnosti ter medgeneracijskega druženja, kot so:

- učenje tujih jezikov (angleščina, italijanščina, nemščina, ruščina);
- računalniško opismenjevanje;
- pogovorno – tematske dejavnosti, organiziranje glasbenih prireditev, predavanja (potopisna, zdravstvena preventiva, predstavitve posameznikov...);
- pevski zbor;
- gledališka skupina;
- literarni klub, izposoja knjig iz premične knjižnice iz Osrednje knjižnice Srečko Vilhar Koper, filmski večeri;
- ustvarjalne dejavnosti (likovna ustvarjalnost, oblikovanje gline, klekljanje, risanje na svilo, izdelovanje okrasnih izdelkov v različnih tehnikah in druga ročna dela – pletenje, vezenje in kvačkanje ...);
- skrb za zdravo življenje (zdravstveni kotiček, splošna telesna vadba, nordijska hoja, delavnice, avtogeni trening, joga smeha, pilates, tibetanske vaje, vaje za hrbtenico, vrelec mladosti, dihanje v gibanju, vaje za boljši vid, namizni tenis, pikado, jutranja vadba ...);
- plesni tečaji (standardni in latinsko ameriški plesi, ljudski plesi, cigansko - trebušni plesi ...);
- kuharski kotiček;
- družabne igre (šah, igranje kart, domine, reševanje križank ...);
- družabna srečanja (čajanke, pikniki, praznovanje rojstnih dni);
- sodelovanje z drugimi društvi (doma in v tujini), izobraževalnimi ustanovami;
- medgeneracijsko druženje.

Program je financiran tudi preko MDDSZ. V razpisu je zahteva, da so prostori dosegljivi tudi invalidom, kar je za CDA rešeno tako, da vstopijo v prostore Arene Bonifika (pred njimi je klančina) in se z dvigalom spustijo v klet. Števila invalidov ne vodijo, je pa ureditev, ki je primerna za invalide zaželeno in dobrodošla tudi za starostnike.

Tabela 4: Prostori za druženje v Mestni občini Koper

	DU	prostor za delovanje	prostor za druženje
1	Bertoki	Last KS	Last KS
2	Dekani	Last KS	Last KS
3	Marezige	Last KS	Last KS
4	Gračišče	Last KS	Last KS
5	Hrvatini	Last KS	nimajo
6	Olmo	Last KS	nimajo
7	Pobegi Čežarji	Last KS	Last KS
8	Semedela	najem KS	nimajo
9	Škocjan	nimajo	nimajo
10	Šmarje	Last KS	nimajo
11	Sv. Anton	Last KS	Last KS
12	Škofije	Last KS	Last KS
13	Žusterna	Last KS	Last KS
14	Klub Luka Koper	Luka Koper	Luka Koper

Vir: CDA (2022)

S strani CDA smo pridobili podatek, da pogoji za dostop niso vedno primerni za invalide in gibalno ovirane osebe, saj dogodki niso vedno v prtiličju, parkirni prostori pa so omejeni itd.

Kakovost dela z uporabniki CDA bi se lahko izboljšala, in sicer:

- z ureditvijo primerne toaletne prostora za invalide (prilagojeni prostor, višina školjke in oprijemala, držala) – te prilagoditve so pomembne tudi pri operaciji kolka;
- pri starejših in pri osebah s težavami s sluhom (uporaba slušnih aparatov) bi bilo vredno razmisliti o slušni induktivni zanki (Elektroakustika, d. o. o., 2023);
- za starejše in osebe s težavami z vidom s povečevalnikom za branje (Pripomočki za slabovidne, 2023).

Ne glede na to, da so prilagoditve potrebne za osebe z različnimi invalidnostmi, bi zagotovo bistveno pripomogle tudi kakovostnejšemu življenju starostnikov.

4.7.3 MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO SVETILNIK

Mladinska ulica 6
6000 Koper / Capodistria
T: +386 51 341 554

Medgeneracijsko društvo Svetilnik se povezuje v nacionalno mrežo skupin starih ljudi za samopomoč pri Zvezi društev za socialno gerontologijo Slovenije (krajše: ZDSGS), ki je samostojna, nevladna, prostovoljna, neprofitna in humanitarna organizacija, ki izvaja programe samopomoči za stare ljudi in deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Skupine starih ljudi za samopomoč delujejo v prostorih Medgeneracijskega društva Svetilnik v Kopru, Mladinska ulica 6 in na drugih lokacijah v občini ter so organizirane za zadovoljevanje nematerialnih potreb starejših oseb. Srečanja so organizirana enkrat tedensko po vnaprej določenem urniku in dogovoru za sodelovanje v skupinah.

Za starostnike ustvarjajo varno okolje v pogovornih skupinah v bližini njihovega doma z namenom medsebojne podpore, razumevanja, ohranjanja dobrega počutja in krepitve zdravja ter izmenjave koristnih informacij in izkušenj.

Po načelih zaupnosti, enakovrednosti, strokovnosti in opolnomočenja zagotavljamo druženje, neformalno učenje in zabavo z vrstniki ter drugimi generacijami, krepimo njihovo samopodobo ter srednjo generacijo pripravljamo na kakovostno staranje.

4.7.4 SREBRNA NIT - ZDRUŽENJE ZA DOSTOJNO STAROST

Vipotnikova ulica 13
1211 Ljubljana
Biserka Marolt Meden
T: 041 645 000
E: biserka.meden@gmail.com
V Kopru deluje na lokaciji Supernova Mercator Koper
Dolinska cesta 1a
6000 Koper

Združenje Srebrna nit je civilna družba, prostovoljcev z različnimi izobrazbami, izkušnjami, znanji. Odprti so za vse, ki želijo delati v dobro starejših.

Program:

1. Zagovarjajo pravice starejših.
2. Obsojajo diskriminacijo in nasilje vseh vrst nad starejšimi.
3. Podpirajo kakovostno, varno in humano obravnavo starejših na vseh ravneh.
4. Seznanjajo in osveščajo javnost o težavah starejšega prebivalstva.
5. Razkrivajo in opozarjajo na nepravilnosti, kršitve in neustrezen odnos pri obravnavi starejših.

Kako delujejo:

1. Podpirajo širjenje prostovoljstva.
2. Svetujejo starejšim in njihovim bližnjim.

3. Spremljajo delo vseh institucij/ustanov, ki obravnavajo starejše in o tem poročajo javnosti.
4. Spodbujajo stanovalce in njihove bližnje, da poročajo o dobrih praksah in nepravilnostih v domovih za starejše.
5. Sodelujejo z vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki ščitijo starejše oz. se ukvarjajo s tem področjem.

4.8 SKRB ZA STAREJŠE

V Mestni občini Koper izvajajo storitve in programe socialnega varstva za starejše javni zavodi, zasebniki in nevladne organizacije:

- Socialno varstvena storitev socialna oskrba – pomoč na domu,
- Storitve socialnega servisa,
- Storitve institucionalnega varstva.

4.8.1 GERONTOLOŠKI CENTER

T: 05 6659 690

E: ana.jelusic@odu.si

Gerontološki center je bil ustanovljen z namenom zagotavljanja celostne obravnave starejših.

S storitvami:

- nudijo podporo pri ohranjanju kakovosti življenja v starostnikom v domačem okolju, kljub bolezni in specifičnim pojavom, ki spremljajo staranje;
- razbremenjujejo svojce pri skrbi za starostnike;
- zmanjšujejo pritisk na sprejem v institucije.

V okviru Gerontološkega centra se izvajajo naslednje storitve in programi:

- javna služba pomoč družini na domu v okviru socialne oskrbe na domu;
- program integrirane oskrbe – izvajanje storitev zdravstvene nege ter fizioterapije na domovih uporabnikov, starejših od 65 let;
- storitve socialnega servisa: varovanje na daljavo, spremljanje in družabništvo Vitica ter razvoj kosil na dom.

V Gerontološkem centru deluje informacijska točka, kjer osebe pridobijo vse informacije o storitvah, ki se izvajajo na domovih starostnikov.

4.8.2 POMOČ NA DOMU V OBLIKI SOCIALNE OSKRBE NA DOMU

T: 05 6659 704, 031 724 624

E: ana.jelusic@odu.si, ana.jurcic@odu.si

Pomoč družini na domu obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti in v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo.

Storitve socialne oskrbe so vsakdanja opravila na domu uporabnika:

- pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov);
- gospodinjska pomoč (prinašanje enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora);
- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (vzpostavlanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo).

Namen socialne oskrbe:

- pomoč pri zagotavljanju kakovostnega življenja na lastnem domu;
- omogočiti uporabnikom čim daljše bivanje v domačem okolju;
- preprečevanje osamljenosti;
- razbremenitev svojcev.

Kdo je upravičen do oskrbe

Upravičenci socialne oskrbe so:

- osebe, stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- osebe s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre, 40/11 – ZSVarPre-A in 30/18 – ZSVI), ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;
- druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, pa so po oceni pristojnega centra za socialno delo brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje;
- hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki ni vključen v organizirane oblike varstva.

O razmerah pri izvajanju storitev pomoči na domu je direktorica Obalnega doma upokojencev napisala: *»V storitev pomoč na domu sta vključeni 2 osebi, ki zaradi invalidnosti uporabljata invalidski voziček, slednjega sicer koristi tudi veliko naših starejših uporabnikov. Največjo težavo pri rokovanju z osebo v vozičku predstavlja pomanjkanje klančin za vstop v hišo oz. blok oz. pomanjkanje dvigal. V starejših stanovanjih se pojavljajo težave tam, kjer vrata niso dovolj široka, da bi se osebo zapeljalo skozi. Pri delu oskrbovalk s težje pokretnimi uporabniki se je kot dober pripomoček izkazal vrtljiv stol za nameščanje uporabnika v kad pri kopanju. Težava je v tem, da se na naročilnico zdravnika prejme zgolj navaden stol, ki se namesti v kad, pri čemer predstavlja težavo prenos uporabnika v kad ali iz nje. Ena oseba namreč težko to izvede, sploh v primeru težjih uporabnikov, v nekaterih primerih so pa kopalnice tako zasnovane (majhne), da dodatna pomoč nekoga niti ni možna oziroma varna. Vrtljiv stol je v takih primerih veliko varnejša rešitev tako za uporabnika kakor zdravje oskrbovalk; težavo predstavlja to, da je zanj treba doplačati od 100 do 200 evrov – odvisno od modela. To pa si le redki uporabniki lahko privoščijo. V domu invalidski voziček uporablja 60 uporabnikov.«*

4.8.3 PROGRAM INTEGRIRANE CELOSTNE OSKRBE

T: 05/05 66 59 760, 031 372 888

E: vit@odu.si, info@odu.si

Integrirana oskrba je oskrba, ki je koordinirana, povezana in celostna. S programom se uporabnikom omogoča vključitev v storitve zdravstvene nege in fizioterapije, s ciljem krepitve možnosti, da kljub morebitni oviranosti, bolezni ali krhkosti, ostanejo čim dlje samostojni v domačem okolju.

Nabor storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega naslednje sklope opravil:

- storitve osnovnih dnevnih opravil in storitve zdravstvene nege, vezane na osnovna dnevna opravila;
- storitve za ohranjanje in izboljšanje samostojnosti ter krepitev avtonomije posameznika.

Storitve so namenjene občanom Mestne občine Koper, starejšim od 65 let, ki so zaradi bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju odvisni od pomoči drugih pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil.

4.8.4 SOCIALNI SERVIS

Program regijskega Centra za pomoč na domu Mali princ (v nadaljevanju CPD Mali princ), ki ga izvaja Obalni dom upokojencev Koper, od oktobra 2018 deluje v okviru Gerontološkega centra Koper. CPD Mali princ nudi socialnovarstveni storitvi socialnega servisa in sicer varovanje na daljavo na domu uporabnika, imenovano Rdeča tipka in storitve v okviru programa Spremljanja in družabništva Vitica.

4.8.5 VAROVANJE NA DALJAVO

T: 05/ 66 34 583 ali 05/ 66 34 585 ali 051 357 429

E: alma.majdanac@odu.si, op.center@odu.si

Program varovanja na daljavo, RDEČA TIPKA, se izvaja 24 ur na dan, vse dni v letu, na lokaciji Gerontološkega centra Koper, Dolinska 58/a, Koper. Pomoč je dosegljiva s pomočjo alarmne naprave na domu starostnika, s preprostim stiskom na »tipko« obeska. Ob tem se naprava starostnika v težavah poveže s sodelavci v Gerontološkem centru Koper, ki pomagajo starostniku organizirati vse potrebno, da prejme pomoč, ki jo potrebuje. Lahko je to pomoč pri priklicu nujne medicinske pomoči, ob padcu doma, slabem počutju, ko ni nikogar drugega v bližini ali samo pogovor. Program poleg nudenja pomoči ob nujnem klicu nudi še več. Sodelavci v programu s starostniki vzdržujejo redne telefonske stike, prilagojene vsakemu posamezniku posebej. Tako spremljajo njihovo počutje, jih opominjajo k rednemu jemanju zdravil, zanje uredijo manjše opravke, npr. jih naročijo na zdravniški pregled, s pogovori zmanjšujejo njihovo osamljenost, spremljajo razpoloženje in zdravstveno stanje starostnika. S svojim delovanjem delujejo preventivno in razbremenjujoče tako za starostnika kot svojce.

4.8.6 PREVOZI STAREJŠIH

4.8.6.1 VITICA

T: 030/710 007

E: vitica@odu.si

Program spremljanja in družabništva Vitica zagotavlja starejšim storitve spremstva (in prevoza), kot so spremstvo k zdravniku, v bolnišnico, lekarno, na pokopališče in pomoč pri posameznih opravilih. Program se izvaja na lokaciji Gerontološkega centra Koper, Dolinska 58/a, Koper.

Mestna občina Koper je Obalnemu domu upokojencev Koper v brezplačno uporabo predala dve novi osebni vozili za prevoz starejših socialno ogroženih oseb, ki sta namenjeni programu Spremljanja in družabništva Vitica ter projektu Prostofer. Vozili, ki sta višji in tako primernejši za vstop in izstop starejših oseb, sta zamenjali obstoječa avtomobila.

Koprška občina sofinancira izvajanje programa Spremljanja in družabništva Vitica, ki zagotavlja prevoze in spremstvo starejših oseb. V program, ki ga izvaja Obalni dom upokojencev Koper v okviru programa Centra za pomoč na domu Mali princ, je vključenih 181 uporabnikov iz MOK, letos se je vključilo 25 novih uporabnikov. Do konca maja 2021 je storitve v povprečju uporabljalo 80 uporabnikov na mesec, do konca decembra 2022 je bilo opravljenih 338 storitev spremstva in 600 storitev prevoza.

4.8.6.2 ZLATA MREŽA – PROSTOFER

Obrtna cona 21

1370 Logatec

www.zlata-mreza.si

brezplačna telefonska številka 080 10 10

Občina se je projektu Prostofer, ki ga izvaja Zavod Zlata Mreža, pridružila z namenom zagotavljanja dodatnih brezplačnih prevozov starejših socialno ogroženih oseb, medsebojne pomoči starejših, večje mobilnosti in preprečevanja socialne izključenosti. Brezplačni prevozi so uporabnikom dosegljivi na telefonski številki 080 10 10, in sicer vsak delavnik med 8. in 18. uro. Prevozi se izvajajo vsak delavnik med 7. in 17. uro na območju Mestne občine Koper, vključno s

prevozom do Splošne bolnišnice Izola in Ortopedske bolnišnice Valdoltra. Ciljna skupina uporabnikov so starejši, socialno ogroženi občani MOK, ki sami ne vozijo, nimajo pomoči svojcev in imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Vožnje v okviru projekta Prostofer je od lanskega junija do maja letos opravljalo 16 prostovoljcev, od tega je osem aktivnih, opravili so 162 prevozov za 52 starostnikov.

Program Prostofer ni primeren za gibalno ovirane osebe, ker vozila niso prilagojena. Poleg neprilagojenega vozila pa šoferji prostovoljci vse bolj opažajo zlorabo programa, saj jih v večini kličejo občani, ki doma razpolagajo z vozili (lastno vozilo – avto), saj zaradi omejenega parkiranja pred stanovanjskimi objekti ne želijo premikati svojih vozil. Posledično pa so s takimi dejanji prikrajšani občani, ki resnično potrebujejo storitev programa.

4.8.7 DNEVNA DOSTAVA KOSIL

T: 05/66 59 798

Da bi lahko starejšim omogočili bivanje v domačem okolju čim dlje, v Obalnem domu upokoencev že od leta 1984, vse dni v letu, organizirajo storitev socialnega servisa dnevna dostava kosil na dom.

4.8.8 PRODOMI

Osojna pot 8, 6310 Izola

T: 040 42 19 19

E: info@prodomi.si

Prodomi je zasebni zavod, ki starejšim, ki želijo ostati v domačem okolju, v sodelovanju z družino zagotovi zanesljivo pomoč pri domači oskrbi. Nudi pomoč starejšim na domu v obliki dnevnega varstva, nočnega varstva, 24-urne oskrbe, strokovno svetovanje in varovanje na daljavo.

4.8.9 INSTITUCIONALNO VARSTVO

4.8.9.1 CELODNEVNO INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH

Institucionalno varstvo predstavlja obliko obravnave v zavodu, ki upravičencem nadomešča, dopolnjuje, ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine. Obsega osnovno in socialno oskrbo ter zdravstveno varstvo.

Stanovalcem so na voljo naslednje storitve:

- Institucionalno varstvo (osnovno oskrbo, socialno oskrbo), priprava na sprejem, sprejem in pomoč pri vključevanju v novo okolje;
- Zdravstvena nega in oskrba, zdravstveno varstvo v ambulantni;
- Socialna oskrba, ki vključuje gospodinjsko pomoč, pomoč pri hranjenju, oblačenju in vzdrževanju osebne higiene ter pomoč pri vzdrževanju socialnih stikov;
- 24-urna pomoč preko klicnih naprav za pomoč v sili;
- Starostnikom primerna prehrana kakor tudi dietna prehrana;
- Fizioterapevtske storitve;
- Storitve delovne terapije;
- Pedikerske storitve;
- Frizerske storitve;
- Osebni zdravnik.

V občini delujeta dva javna socialnovarstvena zavoda ter zasebni oskrbni dom:

OBALNI DOM UPOKOJENCEV KOPER

Krožna cesta 5

6000 KOPER

T: (05) 665 96 000, 05 628 51 02

E: info@odu.si

DOM UPOKOJENCEV PTUJ - ENOTA KOPER

Oljčna pot 65

6000 Koper
T: 05/6208 800
E: domkoper@domptuj.si

DOM DANICA D. O. O. – zasebni zavod z dovoljenjem za delo

Gažon 39,
6274 Šmarje
T: 05/6560 159
E: domdanica@tiscali.it

Več informacij o skrbi za starejše ima MOK objavljeno na svoji spletni strani
https://www.koper.si/wp-content/uploads/2021/02/Skupaj_za_starejse_web.pdf

4.8.9.2 INSTITUCIONALNO VARSTVO STAREJŠIH – dnevni centri

V okrilju Obalnega doma upokojencev delujejo 3 dnevni centri, od tega 2 v MO Koper:

DNEVNI CENTER OLJKA

Krožna cesta 5, 6000 Koper
Tel.: 05 66 59 757
E: dcoljka@odu.si

DNEVNI CENTER SIVKA

Vergerijski trg 3
6000 koper

Dnevna centra Oljka in Sivka sta namenjena osebam z demenco. V Dnevnom centru se izvaja storitev dnevnega varstva, namenjena posameznikom, ki še ne potrebujejo celodnevne oskrbe. Gre za obliko varstva, v katero se vključujejo osebe, stare nad 65 let, ki zaradi posebnih potreb potrebujejo nadzor, varovanje in pomoč. Ta dejavnost podaljšuje bivanje starejših v lastnih domovih, hkrati pa razbremenjuje osebe, ki skrbijo za ostarelega svojca.

V dnevnem centru se izvaja:

- dnevno bivanje;
- socialno in zdravstveno oskrbo;
- organizirano prehrano;
- aktivnosti za vzdrževanje telesne kondicije (vodena telovadba, sprehodi, fizioterapija);
- delavnice za trening spomina;
- tematske delavnice;
- kulinarčne delavnice;
- razvedrilne aktivnosti;
- kreativne delavnice;
- sodelovanje v pevskem zboru;
- udeležba na kulturnih prireditvah, piknikih;
- sodelovanje z lokalno skupnostjo in medgeneracijsko sodelovanje v okviru raznih delavnic in prireditev.

Odprt je od ponedeljka do petka, od 7. do 17. ure. Uporabniki lahko storitev dnevnega varstva uporabijo vsak dan ali po potrebi (nekaj dni na teden).

4.8.10 OSEBNA ASISTENCA

Osebna asistenca je zbir storitev, ki ljudem, ki v vsakdanjem življenju potrebujejo pomoč drugega, omogoča neodvisno in bolj kakovostno življenje. Storitve so prilagojene konkretnim potrebam posameznega uporabnika oziroma uporabnice, njegovim oziroma njenim sposobnostim, željam, pričakovanjem in življenjskim razmeram.

Slika 8: Eden od prostorov programa osebne asistencije Koper

Vir: Drago Šajn, 2023

Vsakemu, ki izpolnjuje pogoje, ne glede na dohodek ali premoženje, je zagotovljena osebna asistenca pod enakimi pogoji.

V MO Koper osebno asistenco izvajajo:
MEDOBČINSKO DRUŠTVO SLEPIH IN SLABOVIDNIH KOPER

Oddelek osebne asistencije
Gortanov trg 1
6000 Koper - Capodistria
T: 05 626 10 00
E: info@mdsskp.si
Spletna stran: <https://mdsskp.si/>
Predsednik: Safet Baltić

SKUPAJ VITALNI - ZAVOD ZA OSEBNO ASISTENCO KOPER

Kovačičeva ulica 20
6000 Koper
E: info@skupajvitalni.si

4.8.11 OSKRBOVANA NAJEMNA STANOVANJA

Oljčna pot 65 A
6000 Koper
T: 080/30 18 ali 01/3008 811
E: tajnistvo@jss-mok.si, info@ns-piz.si
www.jss-mok.si, www.ns-piz.si

Oskrbovana najemna stanovanja so namenjena starejšim od 65 let, ki jim zdravstveno stanje dopušča samostojno bivanje. Institucionalno varstvo v oskrbovanih stanovanjih, ki obsega osnovno in socialno oskrbo, zdravstveno varstvo in zdravstveno nego, izvajajo zunanji izvajalci. Izvajanje storitve vse dni v letu Uporabnik ima možnost uveljavljati subvencijo najemnine. Lastnika Javni stanovanjski sklad Mestne občine Koper in Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. o. o.

4.8.12 PROSTOVOLJSKA PISARNA

Da bi širši javnosti čim bolj približali svoje delovanje, je Slovenska filantropija v sodelovanju z Mestno občino Koper odprla prostovoljsko pisarno v Kopru. Sodelavci v koprski poslovalnici nudijo strokovno pomoč in podporo organizacijam pri vzpostavitvi prostovoljstva ter povezovanju uporabnikov, prostovoljcev in organizacij. Poleg tega izvajajo usposabljanja za prostovoljce, mentorje in organizatorje ter nudijo podporo pri organizaciji prostovoljskih dogodkov.

Prostovoljska pisarna, ki ima poslovne prostore na Gortanovem trgu 15, obratuje ob delavnikih med 8. in 16. uro.

Dodatna vprašanja lahko naslovite na elektronski naslov prostovoljstvo.koper@filantropija.org ali telefonsko številko 070 713 332.

4.9 OPROSTITEV PLAČILA SOCIALNO VARSTVENIH STORITEV IN SUBVENCije

4.9.1 OPROSTITVE

ZAKON O SOCIALNEM VARSTVU

Po prvem odstavku **100. člena Zakona o socialnem varstvu** upravičenci in drugi zavezanci so socialnovarstvene storitve institucionalnega varstva in pomoči na domu – socialna oskrba dolžni plačati.

Na zahtevo upravičenca do storitve pa center za socialno delo, odloči o delni ali celotni oprostitvi plačila storitev v skladu z Uredbo o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev. Center za socialno delo na podlagi materialnega stanja vlagatelja določi višino oprostitev in prispevkov k plačilu socialnovarstvene storitve:

- institucionalno varstvo (domsko varstvo);
- nadomestna oblika bivanja in oskrbe zunaj mreže javne službe za upravičence do institucionalnega varstva;
- pomoč družini na domu.

Pravico do oprostitve plačila socialnovarstvenih storitev urejajo:

- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 9/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO in 196/21 – ZDOsk);
- Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 110/04, 124/04, 114/06 – ZUTPG, 62/10 – ZUPJS, 99/13 – ZUPJS-C in 42/15);
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA).

ODLOK O DODELJEVANJU DENARNIH SOCIALNIH POMOČI V MESTNI OBČINI KOPER

Odlok določa upravičence s stalnim prebivališčem v Mestni občini Koper, ki trenutno nimajo zadostnih sredstev za preživljanje, izkoristili pa so vse zakonske možnosti za rešitev socialne stiske in so se zaradi spleta neugodnih okoliščin, na katere niso mogli vplivati, znašli v takšnem položaju, da ne morejo poravnati najnujnejših obveznosti. Socialna pomoč je namenjena za:

- nakup šolskih potrebščin osnovnošolcem;
- plačilo ene šole v naravi osnovnošolcem v okviru obveznega programa šole;
- plačilo kosil in malic osnovnošolcem med šolskim letom;
- plačilo počitniškega varstva osnovnošolcem;
- plačilo storitev socialnega servisa, in sicer: dnevne dostave kosil na dom, varovanja na daljavo ter storitve spremstva in pomoči pri posameznih opravilih starejšim in invalidnim osebam, ki so po pravilniku, ki določa standarde in normative socialnovarstvenih storitev, upravičene do socialne oskrbe na domu;
- plačilo ogrevanja;

- kritje drugih stroškov za premostitev trenutne materialne ogroženosti.

Pri odločanju o dodelitvi občinske denarne pomoči in določitvi njene višine se upošteva minimalni dohodek posameznika oziroma družine, lastni dohodek posameznika oziroma družine in osnovni znesek minimalnega dohodka, ki se določijo po merilih zakona, ki ureja področje socialnovarstvenih prejemkov in se nanašajo na denarno socialno pomoč. Do občinske denarne pomoči so upravičeni posamezniki oziroma družine, ki so prejemniki denarne socialne pomoči v skladu z zakonom iz prejšnjega člena tega odloka in posamezniki oziroma družine, če njihov lastni dohodek ne presega višine minimalnega dohodka v odstotku, ki ga s sklepom določi župan.

4.9.2 SUBVENCIJE

Do **subvencije najemnine** je upravičen najemnik v neprofitnem stanovanju, namenskem najemnem stanovanju, bivalni enoti, tržnem najemnem in hišniškem stanovanju, ki skupaj z osebami, ki so navedene v najemni pogodbi, izpolnjuje dohodkovni cenzus. Subvencija najemnine se določi največ v višini 85 % neprofitne najemnine.

Do subvencije k plačilu tržne najemnine so upravičeni vlagatelji, ki plačujejo tržno najemnino in so se uvrstili na prednostno listo na zadnjem javnem razpisu za dodelitev neprofitnega najemnega stanovanja v občini stalnega prebivališča.

Pravico do subvencije najemnine urejata:

- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 - ZUJF, 57/12 - ZPCP-2D, 14/13, 56/13 - ZŠtip-1, 99/13, 14/15 - ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 - odl. US, 51/16 - odl. US in 88/16);
- Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 - ZVKSES, 47/06 - ZEN, 45/08 - ZVEtL, 57/08, 62/10 - ZUPJS, 56/11 - odl. US, 87/11, 40/12 - ZUJF, 14/17 - odl. US in 27/17).

Pravico do kritja dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja imajo zavarovanci in po njih zavarovani družinski člani na podlagi upravičenja do denarne socialne pomoči oziroma ob izpolnjevanju pogojev za pridobitev denarne socialne pomoči, pod pogojem, da teh pravic nimajo zagotovljenih v celoti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ali iz drugega naslova.

Pravico do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev urejajo:

- Zakon o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 - ZDOsk);
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl. US, 46/13 - ZIPRS1314-A, 56/13 - ZŠtip-1, 63/13 - ZOsn-I, 63/13 - ZJAKRS-A, 99/13 - ZUPJS-C, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415, 101/13 - ZDavNepr, 107/13 - odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 - odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 - ZDoh-2R, 77/17 - ZMVN-1, 33/19 - ZMVN-1A, 72/19, 174/20 - ZIPRS2122 in 139/22 - ZSPJS-AA).
- Pravilnik o načinu ugotavljanja premoženja in njegove vrednosti pri dodeljevanju pravic iz javnih sredstev ter o razlogih za zmanjševanje v postopku dodelitve denarne socialne pomoči (Uradni list RS, št. 8/12 in 99/15).

Pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje:

Do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje so upravičeni prejemniki denarne socialne pomoči ali drugi, če izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči in imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji ter niso zavarovanci iz drugega naslova. Do te pravice so upravičene tudi osebe, nameščene v rejniško družino ali v zavod, če niso obvezno zdravstveno zavarovane iz drugega naslova.

Pravico do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje urejata:

- Zakon o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 - ZDOsk in 84/23 - ZDOsk-1);
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl. US, 46/13 - ZIPRS1314-A, 56/13 - ZŠtip-1, 63/13 - ZOsn-I, 63/13 - ZJAKRS-A, 99/13 - ZUPJS-C, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415,

101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA).

Pravice do izbire družinskega pomočnika in prispevku invalidne osebe

Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb.

Pravico do prispevka k plačilu družinskega pomočnika urejajo:

- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23 in 84/23 – ZDOsk-1);
- Pravilnik o pogojih in postopku za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika (Uradni list RS, št. 19/07, 196/21 – ZDOsk, 207/21 in 82/23 – ZSV-J);
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA).

4.10 VARSTVO INVALIDOV

4.10.1 PRAVICA DO TOLMAČA

Zakon o uporabi znakovnega jezika določa pravico gluhih oseb, da uporabljajo slovenski znakovni jezik pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oz. izvajalci javne službe in da so informirani v njim prilagojenih tehnikah. Pravica se uresničuje z uveljavljanjem pravice do tolmača za znakovni jezik.

O pravicah gluhih oseb na prvi stopnji odloča center za socialno delo na podlagi mnenja strokovne komisije, ki je sestavljena iz treh članov. Vloga za priznanje pravice se vloži pri krajevno pristojnem centru za socialno delo. Vlogi je treba priložiti izvid avdiograma. Na podlagi mnenja strokovne komisije izda center za socialno delo odločbo, na podlagi katere gluha oseba prejme izkaznico, s katero uveljavlja svoje pravice po Zakonu o uporabi znakovnega jezika. Enkrat letno center za socialno delo gluhi osebi izda vavčerje za plačilo tolmača.

4.10.2 PRAVICE PO ZAKONU O SOCIALNEM VKLJUČEVANJU INVALIDOV

Vlogo za pridobitev statusa invalida lahko po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov upravičenec, njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik vloži pri centru za socialno delo.

Pravice invalidov po tem zakonu so:

NADOMESTILO ZA INVALIDNOST

Invalidna oseba, ki je pridobila status invalida po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov, ima pravico do nadomestila za invalidnost. Nadomestilo za invalidnost pridobi ne glede na socialno stanje oziroma cenzus na družinskega člana.

DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO

Invalidna oseba, ki zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb, lahko poleg pravice nadomestila za invalidnost, uveljavlja tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo. O dodatku za pomoč in postrežbo odloča Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ). Višina dodatka za pomoč in postrežbo je odvisna od obsega pomoči, ki jo invalidna oseba potrebuje.

4.10.3 VODENJE, VARSTVO IN ZAPOSILITEV POD POSEBNIMI POGOJI V VARSTVENO DELOVNEM CENTRU

Vključitev v VDC daje možnost aktivnega vključevanja v družbeno in delovno okolje ter opravljanje koristnega, njihovim zmožnostim primernega dela.

Upravičenci so odrasle invalidne osebe z lažjo, zmerno ali težjo motnjo v duševnem razvoju.

Za vključitev v VDC vložijo uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik prošnjo za vključitev ali premestitev v storitev vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji na VDC. Na podlagi sklenjenega dogovora z VDC o vključitvi Center za socialno delo odloča o pravici do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebni mi pogoji z odločbo o vključitvi v zavod.

Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji je storitev, ki je v celoti financirana iz proračuna Republike Slovenije.

4.10.4 PRAVICA DO IZBIRE DRUŽINSKEGA POMOČNIKA

Pravico do izbire družinskega pomočnika ima polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali polnoletna težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb.

Za invalidno osebo se štejejo:

osebe, za katere je pred izbiro družinskega pomočnika skrbel eden izmed staršev in je za to prejemal delno plačilo za izgubljeni dohodek; osebe, ki so invalidi po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb in potrebujejo pomoč za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb in osebe, ki jim posebna komisija prizna pravico skladno z Zakonom o socialnem varstvu.

Postopek uveljavitve pravice do družinskega pomočnika poteka na centru za socialno delo, kjer se vložijo vloga. Če sredstva invalidne osebe in sredstva osebe, ki je dolžna invalidno osebo preživljati (zavezanec k plačilu), ne zadostujejo za plačilo družinskega pomočnika, lahko poda vlogo za oprostitvev plačila.

4.10.5 OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Osebi, ki ima status invalida, po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre, 40/11 – ZSVarPre-A in 30/18 – ZSVI), se stroški obveznega zdravstvenega zavarovanja krijejo iz proračuna, razen če je oseba iz naslova invalidnosti upravičena do materialnih pravic (na primer denarne socialne pomoči) po drugih predpisih in je zato tudi zavarovana iz drugega naslova.

4.10.6 OSEBNA ASISTENCA

Osebna asistenca je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo. Pri izvajanju osebne asistencije mora imeti uporabnik nadzor nad organizacijo in oblikovanjem storitev osebne asistencije glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje ter želje.

Do osebne asistencije je lahko upravičena oseba, ki:

- zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
- je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- je stara od 18 do 65 let (če je oseba uveljavljala pravico do osebne asistencije pred dopolnjenim 65. letom starosti, je upravičena do osebne asistencije tudi po tem, ko dopolni 65 let);
- živi ali bi želela živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;

- in potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

Pravica do osebne asistencije se uveljavlja z vlogo na centru za socialno delo, kjer ima oseba stalno oz. začasno prebivališče. Dvočlanska strokovna komisija na podlagi osebnega razgovora z vlagateljem izdela mnenje o številu ur in vsebini osebne asistencije. Na podlagi mnenja strokovne komisije center za socialno delo izda odločbo o pravici do osebne asistencije.

Upravičenec do osebne asistencije izbere enega izmed izvajalcev osebne asistencije, ki so vpisani v register MDDSZ ter z njim opredeli izvedbeni načrt osebne asistencije.

Pravico do osebne asistencije urejata:

- Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17 in 31/18);
- Pravilnik o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 57/18).

4.10.7 KOMUNIKACIJSKI DODATEK

Komunikacijski dodatek je pravica, ki se lahko dodeli gluhi, slepi ali gluhoslepi osebi, ki potrebuje izmed storitev osebne asistencije samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu.

Pravica do komunikacijskega dodatka se uveljavlja z vlogo na centru za socialno delo, kjer ima oseba stalno oz. začasno prebivališče. Vlagatelj se lahko odloči za uveljavljanje osebne asistencije v obsegu 30 ur na mesec ali za denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, določenega v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. O pravici odloči center za socialno delo z odločbo.

Pravico do komunikacijskega dodatka urejata:

- Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21);
- Pravilnik o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 26/22, 27/23 in 71/23)

4.10.8 PRILAGOJENOST STANOVANJ V LASTI JAVNEGA STANOVANJSKEGA SKLADA MESTNE OBČINE KOPER

Javni stanovanjski sklad MOK je posredoval informacije v zvezi s prilagojenimi stanovanji za gibalno ovirane osebe v MOK. Prilagojenost stanovanj je urejeno v skladu s šesto točko 87. člena Stanovanjskega zakona SZ-1. Prosilci, ki imajo prednost pri dodeljevanju neprofitnih stanovanj so poleg ostalih kategorij tudi kategorije invalidi in družine z invalidnim članom. V primeru, da je na razpolago prazno stanovanje, ki je prilagojeno za invalida, ga Javni stanovanjski sklad MOK ponudi. Lahko ga tudi prilagodi, če najemnik postane gibalno oviran. Pri novogradnjah se upošteva 32. člen Gradbenega zakona GZ-1. Javni stanovanjski sklad MOK mora zagotoviti najmanj 10% stanovanj prilagojenih trajni ali začasni funkcionalni oviranosti uporabnikov. Trenutno so v izgradnji javna najemna stanovanja nad Dolinsko cesto, na razpolago bo 8 prilagojenih stanovanj za invalide s trajno uporabo invalidskega vozička. Vsa oskrbovana stanovanja so prilagojena za invalide na vozičku po Pravilniku o minimalnih tehničnih zahtevah za graditev oskrbovanih stanovanj za starejše ter o načinu zagotavljanja pogojev za njihovo obratovanje.

5. AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠEVANJE IN URESNIČEVANJE ENAKIH MOŽNOSTI INVALIDOV V MESTNI OBČINI KOPER ZA OBDOBJE 2023-2027

5.1 UVOD – PODLAGA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA

Akcijski načrt za izboljševanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov za obdobje 2023–2027 je pripravljen na osnovi Analize položaja invalidov v Mestni občini Koper, ki jo je pripravilo Društvo invalidov Koper v sodelovanju s Projektnim svetom Koper – zdravo mesto in posvetovalno skupino – Svet za invalide Mestne občine Koper ter Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 33/07 – ZPNačrt, 77/09 – odl. US, 61/17 – GZ in 41/18).

Na osnovi mnenj, predlogov, razprav sodelujočih in preverjanja na terenu smo ukrepe za izboljševanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov za obdobje 2023–2027 umestili v akcijski načrt za štiriletno obdobje od leta 2023 do 2027.

5.2 AKCIJSKI NAČRT

5.2.1 ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

Cilj je spodbujanje zaposlovanja invalida v MOK ter pomoč društvom pri zaposlovanju invalida.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Pomoč invalidskim organizacijam in društvom pri zaposlovanju invalidov: - sodelovanje in povezovanje z Zavodom za zaposlovanje Koper pri zaposlovanju invalidov, - zaposlovanja preko javnih del MOK - izvajanje programov javnih del, ki jih sprejme občina (4. odstavek 50. člena Zakona o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22 in 59/22 – odl. US); v nadaljevanju: ZUTD) in ostalih rednih zaposlitev, - vključevanje invalidskih organizacij in društev na karijerne sejme in druge oblike promocije za predstavitev poklicev in možnosti zaposlitev, - pobude za spremembe zakonodaje na področju zaposlovanja.	Proračun MOK	Svet za invalide MOK, Zavod za zaposlovanje	V izvajanju

5.2.2 ARHITEKTONSKE OVIRE – DOSTOPNOST DO JAVNIH IN DRUGIH USTANOV IN POVRŠIN

Cilj je odpraviti pomanjkljivosti, ugotovljene na podlagi terenskega preverjanja in zajetih podatkov o neustrezni infrastrukturi za invalide prek projekta Multimodalna mobilnost funkcionalno oviranih oseb (Priloga 1, 2 in 3), ki je v izvajanju, ter zagotoviti enake pogoje za samostojen in neodvisen dostop invalidov v Mestni občini Koper (v nadaljevanju MOK) in obiskovalcev.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1 PARKIRNA MESTA ZA INVALIDE (priloga 1)				
1/1	Širitev preozkih parkirnih mest po letnem seznamu prioritet na podlagi analize in v skladu z možnostmi.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2024–2027
1/2	Ureditev dodatnih parkirnih mest za invalide pred javnimi zdravstvenimi zavodi in drugimi javnimi objekti v skladu z možnostmi in potrebami invalidov na podlagi predloga po izdelani analizi. Urediti parkirna mesta za invalide, kjer parkirna mesta niso označena na javnih površinah. Opozoriti zasebne lastnike parkirišč k ureditvi parkirnih mest za invalide.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Krajevne skupnosti, zasebni lastniki – poslovna dejavnost	2024–2027
1/3	Izvedba vsaj ene letne akcije na parkirnih mestih z opozarjanjem nevestnih voznikov z iskricami, kot npr. »PARKIRALI STE NA MESTU ZA INVALIDE« ali »ZAKAJ TAKO?« ali »ZASEDLI STE MOJE MESTO. PREVZAMETE TUDI MOJO INVALIDNOST?« v skladu z letnim akcijskim planom Sveta za invalide MOK.	Proračun MOK	Mestna občina Koper Redarska služba, Prostovoljska pisarna Koper	2023–2027
1/4	Vzpostaviti učinkovit nadzor nad nepravilnim parkiranjem na parkirnih mestih za invalide z rednim sodelovanjem z redarsko službo MOK in z Upravno enoto Koper. Podaja pobude za spemembo zakonodaje pristojnim ministrstvom - predlagati spremembo Pravilnika o parkirni karti z nadgradnjo informacijskega sistema.	Medobčinski inšpektorat Istra (MUI Istra), Upravna enota Koper	Redarska služba Upravna enota Koper, pristojna ministrstva	V izvajanju
2 DOSTOPNOST ZA VSE GIBALNO OVIRANE OSEBE (priloga 1, 2, 3)				
2/1	Izvedba analize dostopnosti vseh javnih objektov v MOK v skladu z zakonodajo in mednarodnimi standardi dostopnosti. Odprava nedostopnosti po prioritetenem načrtu in v skladu z letnimi proračuni in poslovnimi načrti lastnikov objektov.	Proračun MOK	Svet za invalide MOK	2024–2027
2/2	Postaviti taktilni talni sistem za slepe na prehodih za pešce (pri banki Intesa SanPaolo bank, Ogrlica, pri koprski tržnici in trgovskem centru Tuš).	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2024–2027

2/3	Usposobiti obstoječe semaforje na prehodih za pešce na Cesti na Markovec in na ulici Vena Piona, da bodo delovali tudi zvočno.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2025–2027
2/4	Za slabovidne osebe podati predloge za prilagoditev napisov v vseh javnih prostorih z večjimi črkami, številkami, razmaki med njimi, kontrasti, z vidnimi oznakami na steklenih vratih, namestitvev kontrastnih trakov na stopnicah, ...	Proračun MOK, javni zavodi, podjetja,...	Mestna občina Koper	2024–2027
2/5	Opozarjati na neustrezno postavljene reklamne panoje pred trgovinami, restavracijami, poslovnimi prostori,...	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Zavod Koper otok, Obrtna zbornica Koper	2024–2027/ Trajna naloga
3 KLANČINE (priloga 3)				
3/1	Vzpostaviti ustrezno visoke klančine z ustreznim naklonom.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2024–2027/ Trajna naloga
4 ROBNIKI in PLOČNIKI (priloga 1)				
4/1	Vzpostaviti ustrezno visoke pločnike in robnike, jih poglobiti na podlagi izdelane analize (od potniškega terminala do Luke Koper, ločiti kolesarsko stezo s peš potjo od potniškega terminala do Luke, prilagoditi pločnik glede višine robnika po Cankarjevi ulici).	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2025–2027
5 NEDOSTOPNOST (priloga 3)				
5/1	Umakniti ovire na pločnikih, kot so količki ...	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2024
5/2	Namestiti smerokaze in označbe pri dvigalu do naslednjega najbližjega dostopa za invalide (do garažne hiše Belvedere).	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2024
6 NEDOSTOPNOST JAVNIH OBJEKTOV (priloga 2)				
6/1	Osrednja knjižnjica Srečka Vilharja, Trg Brolo: Na vhodu na primerni višini označiti z nalepko in namestiti domofon, izravnati vhod s terenom. Osrednja knjižnjica Srečka Vilharja (mladinski oddelek): Popraviti dvigalo za doseg zgornjih prostorov knjižnjice. Pokrajinski muzej: Na pomožnem vhodu (glavni vhod je nedostopen) za invalide označiti z nalepko in namestiti domofon. Loggia: Urediti in označiti dostop za invalide. Gledališče Koper: Na vhodu za invalide namestiti nalepko in domofon. Upravni center Koper: Predlagati prilagoditev za dostopnost invalidom (parkirna mesta so predaleč od vhoda). Glasbena šola Koper: Urediti dostop s klančino in nalepko z domofonom, prilagoditi dostopnost v notranjosti prostorov.	Proračun MOK	Mestna občina Koper v sodelovanju s Krajevnimi skupnostmi in drugimi	2024–2027/ Trajna naloga

	TIC (turistično informacijski center): Urediti dostop za gibalno ovirane osebe (v objektu so stopnice, zaradi katerih osebe z gibalno oviranostjo ne morejo dostopati do informatorja).			
6/2	Pripraviti popis dostopnosti po popisnem obrazcu po KS za objekte v KS, kot so pošta, zdravstvene in zobozdravstvene ambulante, gasilski domovi, sedeži KS, skupni prostori za druženje ...	Proračun MOK	Krajevne skupnosti, Mestna občina Koper	2023–2027
7 JAVNI PROMET				
7/1	Namestiti zvočne najave v lokalnih avtobusih.	Javni potniški promet	Mestna občina Koper Podjetja javnega potniškega prometa	2027/ Trajna naloga
7/2	Namestiti iskricke v avtobusih kot opozorila, da so na njih tudi invalidi, kot npr. »SEDATE NA MESTU ZA INVALIDE« ali »ZAKAJ TAKO?« ali »ZASEDLI STE MOJE MESTO. PREVZAMETE TUDI MOJO INVALIDNOST« ...	Proračun MOK	Mestna občina Koper Podjetja javnega potniškega prometa	2024
8 JAVNE SANITARIJE				
8/1	Urediti še dodatne javne sanitarije za invalide na novih lokacijah in vzpostaviti euro ključ. V vseh javnih sanitarijah na območju MOK namestiti EU ključ in omogočiti 24-urni dostop, sanitarije ustrezno označiti z oznakami za slepe in slabovidne ter odpraviti neustrezne dostope po izdelani analizi.	Sredstva upravljalca kopališč, Proračun MOK	Upravljavca kopališč, Mestna občina Koper, Zavod za mladino, kulturo in turizem	2024–2027/ Trajna naloga

Ostalo pomembno za dostopnost

- ✓ Vzpodbujati lastnike lokalov in trgovin, da prilagodijo dostopnost za invalide in ureditev parkirnih mest na njihovem parkirišču direktno preko Gospodarske in Obrtne zbornice Koper ter Zavoda Otok.
- ✓ Vzpodbujati upravljavce in lastnike stanovanjskih blokov, da prilagodijo dostopnost za invalide (pomanjkanje klančin za vstop v hišo oz. blok oz. pomanjkanje dvigal).
- ✓ Vzpodbujati občane, da v primeru zaznave ovir na terenu, opozarjajo pristojne službe, s sporočilom na elektronski naslov obcina@koper.si (opis ovire, fotografija; za Svet za invalide).

5.2.3 ŠPORT IN REKREACIJA

Cilj je spodbujanje invalidov in oseb s posebnimi potrebami k enakopravnem vključevanju v športno aktivnost.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Vključevati Svet za invalide v aktivnosti inkluzije na področju športa.	Proračun MOK	Športna društva, Svet za invalide	V izvajanju/ Trajna naloga
2	Podati predlog za prilagoditev javnega razpisa za šport tako, da bi bili enaki pogoji tudi za objekte, ki niso v javni lasti, kjer invalidi izvajajo njim prilagojene športne panoge.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	V izvajanju
3	Zagotoviti mobilnost funkcionalno oviranih oseb v objektu Olimpijski bazen: nabaviti dvigalo za spust v vodo.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	V izvajanju
4	Opremljati športno rekreacijskih centre z urbano rekreacijsko opremo, prilagojeno invalidom. Urediti igrišča z igrali in gugalnice za osebe na invalidskem vozičku v bližini objektov, kjer se izvajajo aktivnosti za invalide oz. gibalno ovirane osebe.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	V izvajanju/ Trajna naloga

5.2.4 TURIZEM

1	Kopališče Žusterna: Označiti (zarisati) pot do morja za gibalno ovirane osebe, fiksirati ležalnike in jih označiti z nalepkami za invalide in vzpostaviti kontrolo.	Proračun MOK in sredstva upravljavca kopališča	Mestna občina Koper in upravljavec plaže (Marjetica Koper d. o. o.)	V izvajanju /2024
2	Mestno kopališče Koper: Dostope preplastiti z materiali, ki ne drsijo, s primerno teksturo in materialom, da bodo primerna tudi za mišične distrofike. Urediti dostop (dvigalo) v morje za gibalno ovirane osebe in tudi sicer za osebe s potrebnimi potrebami (npr. slepe in slabovidne osebe), urediti klančine, držala in kotiček z ležalniki za ležanje in potrebno minimalno nego ter talni taktilni vodilni sistem s talnimi opozorilnimi oznakami. Urediti garderobo za preoblačenje, primerno za gibalno ovirane osebe.	Proračun MOK in sredstva upravljavca plaže	Mestna občina Koper in upravljavec plaže (Marjetica Koper d.o.o.)	2026–2027

5.2.5 KULTURA

Cilj je omogočiti enakopravno vključenost udeleževanja gibalno oviranim osebam, invalidom.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Zagotoviti mobilnost funkcionalno oviranih oseb v objektih: - v Centru mladih v Koprju urediti sanitarije za invalide; - v Pokrajinskemu muzeju Koper je potrebno vzpostaviti indukcijsko zanko.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2025-2027
2	Invalidskim organizacijam ob kulturnih prireditvah omogočiti predstavitev izdelkov društev.	Proračun MOK, Javni zavod za mladino, kulturo in turizem Koper	Mestna občina Koper	V izvajanju/ Trajna naloga
3	Kulturna društva spodbujati k vključevanju invalidov in gibalno oviranih oseb k izvajanju kulturnih programov.	Proračun MOK Sredstva društev	Mestna občina Koper v sodelovanju s kulturnimi društvi	Trajna naloga

5.2.6 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Cilj je spodbujati enakopravno vključitev v šolske programe ter zagotoviti vzgojo in izobraževanje invalidov in otrok s posebnimi potrebami.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Predlagati, da se v šolske programe vključi več osveščanja v zvezi z invalidnostjo in osebami s posebnimi potrebami. Istočasno pa spodbujati k enakopravnosti.	Proračun MOK, sredstva šol	Mestna občina Koper, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Istre	V izvajanju/ Trajna naloga

5.2.7 SKRB ZA STAREJŠE

Cilj je omogočiti enakopravno vključenost udeleževanja gibalno oviranim osebam, invalidom in starejšim osebam.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Zagotoviti mobilnost funkcionalno oviranih oseb v objektu: - v Centru dnevni aktivnosti za starejše je potrebno zaradi lažjega vključevanja starostnikov, invalidov in oseb s specifično težavo prilagoditi sanitarije na način: prilagojeni prostor, višina školjke in oprijemala, držala ...	Proračun MOK, lastna sredstva Zveze društev upokojencev MOK	Mestna občina Koper v sodelovanju z Zvezo društev upokojencev MOK	Trajna naloga
2	Glede na starost in težave s sluhom (uporaba slušnih aparatov) potrebno nabaviti slušno induktivno zanko ter glede	Proračun MOK, lastna sredstva	Mestna občina Koper v sodelovanju s	2024-2027

	na starost in težave z vidom nabaviti povečevalnik za branje.		Centrom dnevnih aktivnosti (CDA)	
--	---	--	----------------------------------	--

5.2.8 OSVEŠČANJE

Cilj je izboljšati obveščanja in osveščanja občanov MOK.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Ob pridobitvi listine Občina po meri invalidov na spletni strani Koper – zdravo mesto dodati dokumente OBČINA PO MERI INVALIDOV, kjer bo Svet za invalide MOK objavljaj svoje aktivnosti, invalidske organizacije in društva pa najpomembnejše dogodke in problematike, s katerimi se spopadajo.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	V izvajanju/ Trajna naloga
2	Povezovati invalidske organizacije, ki delujejo v MOK, preko letnih srečanj.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Svet za invalide	V izvajanju/ Trajna naloga
3	Obeležiti mednarodni dan invalidov 3. decembra.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Svet za invalide. Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Istre	Trajna naloga
4	Osveščati javnosti o življenju invalidov v občinskem glasilu MOK in medijih, društvom omogočiti objavlanje prispevkov v glasilu.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Svet za invalide, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Istre	Trajna naloga

5.2.9 KOMUNIKACIJSKE OVIRE

Cilj je izboljšati dostopnost do informacij.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Povečati pisavo voznih redov avtobusov v MOK in prilagoditi višino voznih redov v digitalni obliki.	Lastna sredstva prevoznika	Mestna občina Koper prevozniki	2024-2027
2	Nabaviti sodobno komunikacijsko opremo, ki bi slepim, slabovidnim in naglušnim zagotavljala samostojno vodenje po mestnem jedru z navodili za varno gibanje.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Zavod za mladino, kulturo in turizem	2026-2027
3	Priprava analize vseh spletnih strani in mobilnih aplikacij MOK in izvedba prilagoditev v skladu z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA) z dne 23. 9. 2018.	Proračun MOK in drugi	Mestna občina Koper	2024-2027
4	Poziv javnim subjektom v MOK, ki jih Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij zavezuje k prilagoditvi le teh v zakonskem roku.	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2023-2027
5	Spodbujati in ozaveščati podjetja, posameznike in organizacije, ki jih zakonodaja ne zavezuje k zagotovitvi dostopnosti spletnih strani in mobilnih aplikacij za slepe in slabovidne, da aktivno pristopijo k ukrepom za večjo dostopnost.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Gospodarska zbornica, Obrtna zbornica	2023-2027/ Trajna naloga
6	Preko medijev in drugih kanalov ozaveščati o obstoju Sveta za invalide pri MOK in možnosti posredovanja predlogov za izboljšanje dostopnosti produktov, storitev in objektov za slepe, slabovidne in druge invalide na e-naslov obcina@koper.si .	Proračun MOK	Mestna občina Koper	2023-2027/ Trajna naloga

5.2.10 EKONOMSKA POLITIKA

Cilj je zagotavljati sredstva za izvedbo akcijskega načrta.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Zagotavljati sredstva za izvedbo akcijskega načrta v proračun občine in v proračunih krajevnih skupnosti (KS).	Proračun MOK in KS	Mestna občina Koper (župan ali njegov pooblaščenec), sveti KS	2023-2027
2	Za čimbolj učinkovito uresničevanje akcijskega načrta je potrebo iskanje dodatnih virov.	Sredstva javnih razpisov	Mestna občina Koper	Trajna naloga

5.2.11 KOORDINACIJA DELA

Cilj je skrbeti za koordinirano delo pri uresničevanju izvedbe Akcijskega načrta.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Zagotoviti koordinacijo in izvedbo Akcijskega načrta iz dokumenta. Pri izvedbi Akcijskega načrta občina poskrbi za izvajanje prioriternih nalog. Prioriteto potreb določi Svet za invalide za posamezno proračunsko leto, v okviru sprejetega proračuna MOK.	Proračun MOK	Mestna občina Koper in Svet za invalide	2023–2027
2	Vključevati Svet za invalide MOK pri načrtovanju razvoja MOK, novih projektov – pripravi projektne dokumentacije, investicij obnov stavb, cestišč itd. in izvedbi vseh aktivnosti z namenom, da se dosledno udejanji načela Občine po meri invalidov.	/	Mestna občina Koper	V izvajanju/ Trajna naloga

5.2.12 ZAKONODAJA

Cilj je seznanjati o zakonodaji in spremembah zakonodaje na področju pravic invalidov.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Organizirati predavanja o pravicah invalidov za kader občinske uprave in zagotoviti dostopnost izobraževanj na področju problematike invalidov za boljše razumevanje potreb invalidov.	Proračun MOK	Mestna občina Koper, Svet za invalide	Trajna naloga

5.2.13 NADZOR NAD IZVAJANJEM PROGRAMOV ZA INVALIDE

Cilj je izvajati nadzor nad uresničevanjem zastavljenega Akcijskega načrta in njegove dopolnitve.

ZAP. ŠT.	OPREDELITEV UKREPA	VIRI FINACIRANJA	NOSILEC ODGOVORNOSTI	ROK ZA IZVEDBO
1	Nositi odgovornost za izvedbo projekta Občina po meri invalidov in uresničevati akcijski načrt.	Proračun MOK	župan ali njegov pooblaščenec	2023–2027
2	Enkrat letno izvajati nadzor nad uresničitvijo izvajanja Akcijskega načrta in v zvezi s tem sestaviti poročilo o opravljenem oz. neopravljenem delu ter župana o tem obvestiti.	Proračun MOK	Svet za invalide	Trajna naloga
3	Sprejemati in obravnavati pobude občanov in invalidskih organizacij, ki niso v Svetu za invalide. Dopolnjevati akcijski načrt in dopolnitve predstaviti županu.	Proračun MOK	Svet za invalide	Trajna naloga

Svet za invalide predlaga, da se DOLGOROČNO v MOK izvedejo v skladu s finančnimi zmožnostmi tudi naslednji potrebni UKREPI s ciljem pomoči pri uresničevanju delovanja invalidskih društev, socialnih in humanitarnih organizacij:

1. Primerno osvetliti javne površine, ko bodo označene nove poti za invalide, po kateri lahko gibalno ovirana oseba dostopa do glavnih ulic;
2. preplastiti koprskе ulice, kjer je zaznana poškodovana in neustrezna podlaga;
3. na glavnih ulicah v mestnem jedru prilagoditi stopnice za invalide na vozičku (del stopnic nadomestiti s klančino); v kolikor odprava ni mogoča zaradi spomeniškega varstva, je nujno potrebno označiti pot, po kateri lahko gibalno ovirana oseba dostopa do glavnih ulic;
4. z javnim razpisom povečevati vrednost sofinanciranja projektov invalidskih društev in humanitarnih organizacij na področju sociale, kulture, športa, zdravstva;
5. zagotoviti najem primernih poslovnih prostorov invalidskim organizacijam v MOK glede na njihove potrebe;
6. zagotoviti parkirna mesta za invalidske organizacije v MOK pred poslovnim prostorom (če je to prostorsko mogoče), zagotoviti pokritost z brezplačnim Wi-Fi omrežjem na javnih površinah in javnih objektih;
7. izdelati taktilni zemljevid mesta Koper;
8. razviti dostopne aplikacije za sodobne telekomunikacijske naprave za posredovanje informacij o zgodovinskih, turističnih in drugih znamenitostih v MOK tudi s QR kodami posneto v različnih tujih jezikih, kar bi bilo uporabno tudi za polnočuteče turiste in obiskovalce Kopra;
9. zgraditi dvigalo v Žusterni (povezovalna točka z Markovcem);
10. oblikovati novo informacijsko točko, kjer bodo občani in turisti dobili koristne informacije o invalidih.

LITERATURA IN VIRI

- AJPES. (2023). *AJPES*. Pridobljeno iz ajpes.si: <https://www.ajpes.si/>
- Albreht, A., & Černe Zapušek, A. (2018). *Strateško načrtovanje dostopnosti*. Pridobljeno iz gov.si: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Graditev/stratesko_nacrtovanje_dostopnosti.pdf
- Albreht, A., Gavran, K., Simoneti, M., Wraber, T., & Jahjefendić, A. (2017). *Univerzalna stanovanjska graditev*. Pridobljeno iz gov.si: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Graditev/univerzalna_stanovanjska_graditev.pdf
- Benko, E., Franca, O., Poklar, A., Primec, P., Sučić Vuković, M., & Videtič, H. (2020). *Program projekta Koper Zdravo mesto za obdobje od 2020 do 2024*. Pridobljeno iz koper.si: <https://www.koper.si/wp-content/uploads/2020/12/PROGRAM-PROJEKTA-Koper-Zdravo-mesto-za-obdobje-od-2020-do-2024.pdf>
- Benko, E., Franca, O., Poklar, A., Primec, P., Sučić Vuković, M., Videtič, H., . . . Zallatel, V. (brez datuma). *Program projekta Koper - Zdravo mesto za obdobje od 2020 do 2024*. Pridobljeno iz zdravomesto.org: https://zdravomesto.org/wp-content/uploads/2022/11/2022-2.dop_-izd.-PROGRAM-PROJEKTA-Koper-Zdravo-mesto-za-obdobje-od-2020-do-2024.pdf
- Bizjak, I., Demšar, J., Goršič, N., Jurca, T., Lovrić, M., Mujkić, S., . . . Richard, S. (2021). *Priročnik o dostopnosti objektov pravosodnih organov*. Pridobljeno iz <http://mfoo.uirs.si/>: http://mfoo.uirs.si/portals/mfoo/Priro%C4%8Dnik_o_dostopnosti_objektov_pravosodnih_organov.pdf
- Center za socialno delo Južne Primorske. (2023). Pridobljeno iz csd-slovenije.si/csd-juzna-primorska/: <https://www.csd-slovenije.si/csd-juzna-primorska/>
- Center za socialno delo Južne Primorske. (2023). *CSD JP - ENOTA KOPER*. Pridobljeno iz csd-slovenije.si/csd-juzna-primorska/enota-koper/: <https://www.csd-slovenije.si/csd-juzna-primorska/enota-koper/>
- Čuk, J. (2014). *V septembru 2014 je bilo med registriranimi brezposelnimi osebami v Sloveniji 15,7 % invalidov*. Pridobljeno iz stat.si: <https://www.stat.si/statweb/news/index/4916>
- Demšar, J., Lovrić, M., Janežič, M., Žnidaršič, H., & Renner, m. R. (2022). *Metodologija za zajem podatkov - gibalno ovirane osebe*. Pridobljeno iz dostopnost-prostora.si/: <https://www.dostopnost-prostora.si/>
- Društvo civilnih invalidov vojn Primorske. (2023). *DRUŠTVO CIVILNIH INVALIDOV VOJN PRIMORSKE*. Pridobljeno iz zdcivs-zveza.si: <https://www.zdcivs-zveza.si/dciv-primorske>
- Društvo gibalno oviranih invalidov Slovenije Vizija. (2023). *Društvo gibalno oviranih invalidov Slovenije Vizija*. Pridobljeno iz drustvo-vizija.si: www.drustvo-vizija.si
- Društvo paraplegikov Istre in Krasa. (2023). *Društvo paraplegikov Istre in Krasa*. Pridobljeno iz drustvo-para-kp.si: <https://www.drustvo-para-kp.si/>
- Društvo sožitje obalnih občin. (2023). *Društvo sožitje obalnih občin*. Pridobljeno iz obalno-sozitie.si: <http://www.obalno-sozitie.si/>
- Elektroakustika d.o.o. (2023). *Slušna induktivna zanka*. Pridobljeno iz elektroakustika.si: <https://www.elektroakustika.si/as/akusticne-storitve/slusna-induktivna-zanka/>
- Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. (2023). Pridobljeno iz jskd.si: <https://www.jskd.si>
- Medgeneracijsko društvo Svetilnik. (2023). *Medgeneracijsko društvo Svetilnik*. Pridobljeno iz skupine.si/o-nas/organiziranost/: <https://www.skupine.si/o-nas/organiziranost/>

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper. (2023). *Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Koper*. Pridobljeno iz mdsskp.si: <https://mdsskp.si/>

Mestna občina Koper. (2020). *Skupaj za starejše*. Pridobljeno iz www.koper.si: https://www.koper.si/wp-content/uploads/2021/02/Skupaj_za_starejse_web.pdf

Ozara Slovenija. (2023). *Ozara Slovenija - nacionalno združenje za kakovost življenja*. Pridobljeno iz [ozara.org](http://www.ozara.org): <http://www.ozara.org>

Pripomočki za slabovidne. (2023). Pridobljeno iz www.oftalma.si: <https://www.oftalma.si/optika/pripomocki-za-slabovidne/>

Prodomi. (2023). *Prodomi*. Pridobljeno iz [prodomi.si](http://www.prodomi.si): www.prodomi.si

Prostofer. (2023). *Zlata mreža - Prostofer*. Pridobljeno iz [prostofer.si](http://www.prostofer.si): <https://prostofer.si>

Sendi, R., Bizjak, I., Goršič, N., Kerbler, B., Mujkić, S., & Tominc, B. (2015). *Priročnik o dostopnosti objektov v javni rabi*. Pridobljeno iz www.uirs.si: <http://www.uirs.si/pub/dostopnost-prirocniks.pdf>

ŠENT - slovensko združenje za duševno zdravje. (2023). *ŠENT*. Pridobljeno iz www.sent.si: <https://www.sent.si/>

Sklad Silva. (2023). *Sklad Silva - Društvo za kakovostno življenje ljudi s posebnimi potrebami*. Pridobljeno iz [skladsilva.si](http://www.skladsilva.si): <https://www.skladsilva.si>

Šuklje Erjavec, m. N., Kozamernik, J., & Žlender, d. V. (2019). *Ven za zdravje, Priročnik za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga*. Pridobljeno iz [uirs.si](http://www.uirs.si): https://www.uirs.si/pub/Ven_za_zdravje_jan_20_splet.pdf

Uršič, C., Tabaj, A., Vodičar, A., Murgel, J., Peterlin, D., Žiher, M., . . . Erzar, M. (2015). *Vodnik po pravicah invalidov*. Pridobljeno iz [gov.si](http://www.gov.si): https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Invalidi/Zmoremo/Vodnik_po_pravicah_invalidov.pdf

Uršič, C., Tabaj, A., Vodičar, A., Murgel, J., Peterlin, D., Žiher, M., . . . Erzar, M. (2015). *Vodnik po pravicah invalidov*. Pridobljeno iz www.gov.si: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MDDSZ/Invalidi/Zmoremo/Vodnik_po_pravicah_invalidov.pdf

Varstveno delovni center Koper. (2023). *VDC*. Pridobljeno iz vdckoper.si: <https://vdckoper.si>

Visit Koper. (2023). *Za gibalno ovirane*. Pridobljeno iz visitkoper.si: <https://visitkoper.si/nactuj-obisk/za-gibalno-ovirane/>

Zavod Modri december. (2023). *Zavod Modri december*. Pridobljeno iz [modridecember.si](http://www.modridecember.si): www.modridecember.si

Zavod za mladino, kulturo in turizem Koper. (2023). *Za gibalno ovirane*. Pridobljeno iz visitkoper.si: <https://visitkoper.si/nactuj-obisk/za-gibalno-ovirane/>

Zavod za osebno asistenco. (2023). *SKUPAJ VITALNI - ZAVOD ZA OSEBNO ASISTENCO KOPER*. Pridobljeno iz skupajvitalni.si: <https://skupajvitalni.si>

Zavod za rehabilitacijo in izobraževanje ŠENTPRIMA . (2023). *ŠENTPRIMA*. Pridobljeno iz [sentprima.com](http://www.sentprima.com): <https://www.sentprima.com/zaposlitvena-poklicna-rehabilitacija/za-invalide/poklicna-rehabilitacija/>

Združenje multiple skleroze Slovenije. (2023). *ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE*. Pridobljeno iz zdruzenje-ms.si: <https://www.zdruzenje-ms.si/>

Zveza Delovnih Invalidov Slovenije. (2023). Pridobljeno iz zdis.si: www.zdis.si

Zveza društev gluhih in naglušnih Južne Primorske. (2023). *DGN Južne Primorske*. Pridobljeno iz zveza-gns.si: <http://zveza-gns.si/drustva/dgn-juzne-primorske/>

Zveza Sonček. (2023). *Zveza Sonček*. Pridobljeno iz soncek.org: <https://soncek.org/domov/>

PRAVNI VIRI

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP)

Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o dodeljevanju denarnih socialnih pomoči v Mestni občini (Uradni list RS, št. 42/23, z dne 7. 4.2023)

Pravilnik o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 57/18, 13/19, 128/20 in 26/22)

Pravilnik o parkirni karti (Uradni list RS, št. 67/11)

Pravilnik o pogojih in postopku za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika (Uradni list RS, št. 19/07, 196/21 – ZDOsk, 207/21 in 82/23 – ZSV-J)

Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18 in 199/21 – GZ-1)

Pravilnik o zahtevah za projektiranje objektov brez grajenih ovir (Uradni list RS, št. 92/99 in 97/03)

Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavb (Uradni list RS, št. 97/03, 33/07 – ZPNačrt, 77/09 – odl. US, 61/17 – GZ in 41/18)

Stanovanjski zakon (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – ZUPJS, 56/11 – odl. US, 87/11, 40/12 – ZUJF, 14/17 – odl. US, 27/17, 59/19, 189/20 – ZFRO, 90/21, 18/23 – ZDU-10 in 77/23 – odl. US)

Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 110/04, 124/04, 114/06 – ZUTPG, 62/10 – ZUPJS, 99/13 – ZUPJS-C in 42/15)

Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPdVE, 119/21 – ZčmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1)

Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (Uradni list RS, št. 14/23)

Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA), (Uradni list RS, št. 30/18, 5/21 – ZinfV-A, 189/21, ZDU-1M in 18/23 – ZDU-10)

Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg)

Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre, 40/11 – ZSVarPre-A in 30/18 – ZSVI)

Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDavNepr, 110/13, 22/14 – odl. US, 19/15, 61/17 – GZ in 66/17 – odl. US)

Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17)

Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo)

Zakon o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr.)

Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08)

Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-

1, 15/17 - DZ, 29/17, 54/17, 21/18 - ZNOrg, 31/18 - ZOA-A, 28/19, 189/20 - ZFRO, 196/21 - ZDOsk, 82/23 in 84/23 - ZDOsk-1)

Zakon o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 - ZDOsk in 84/23 - ZDOsk-1)

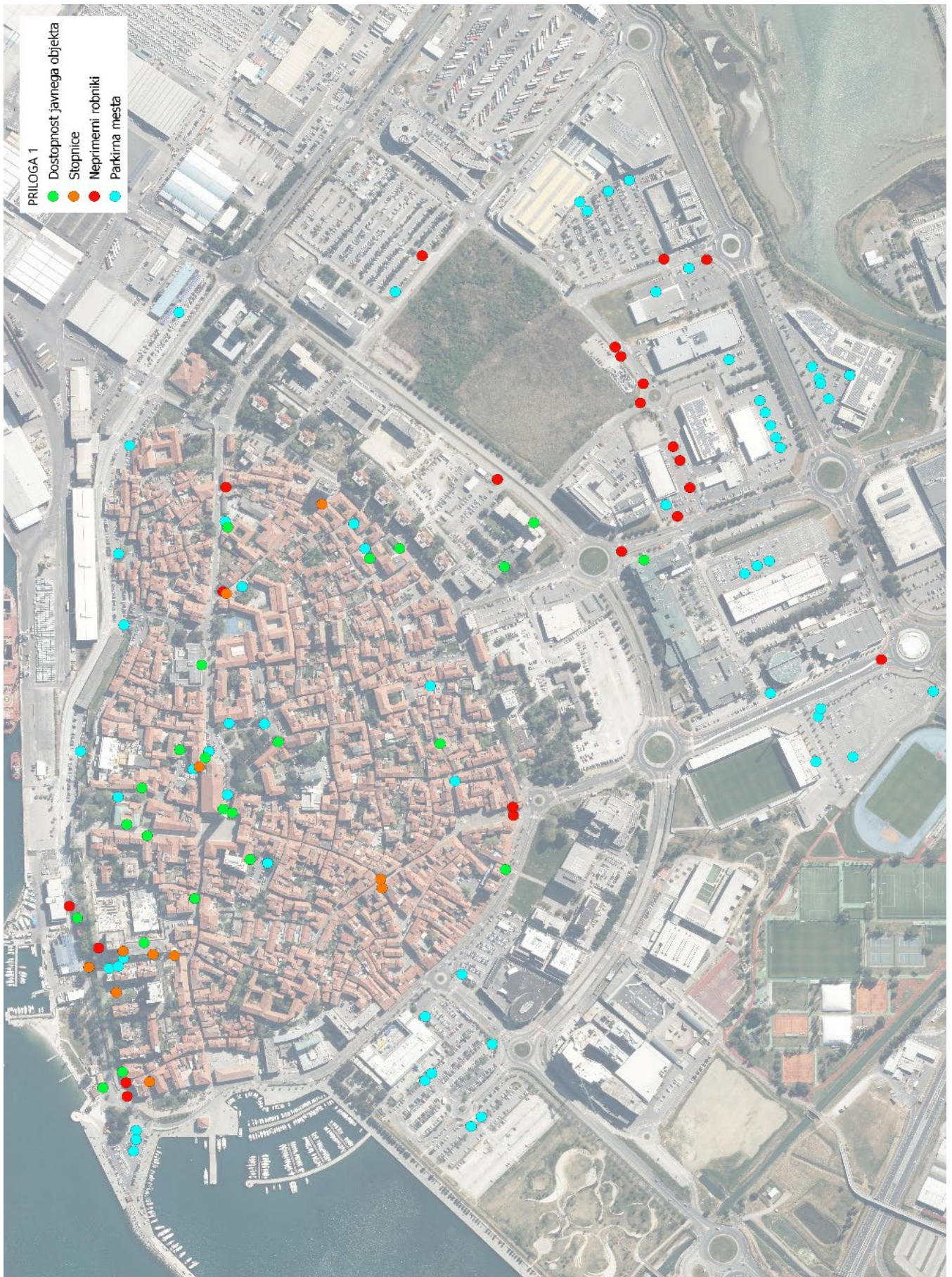
Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ) (Uradni list RS, št. 96/02)

Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl. US, 46/13 - ZIPRS1314-A, 56/13 - ZŠtip-1, 63/13 - ZOsn-I, 63/13 - ZJAKRS-A, 99/13 - ZUPJS-C, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415, 101/13 - ZDavNepr, 107/13 - odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 - odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 - ZDoh-2R, 77/17 - ZMVN-1, 33/19 - ZMVN-1A, 72/19, 174/20 - ZIPRS2122 in 139/22 - ZSPJS-AA)

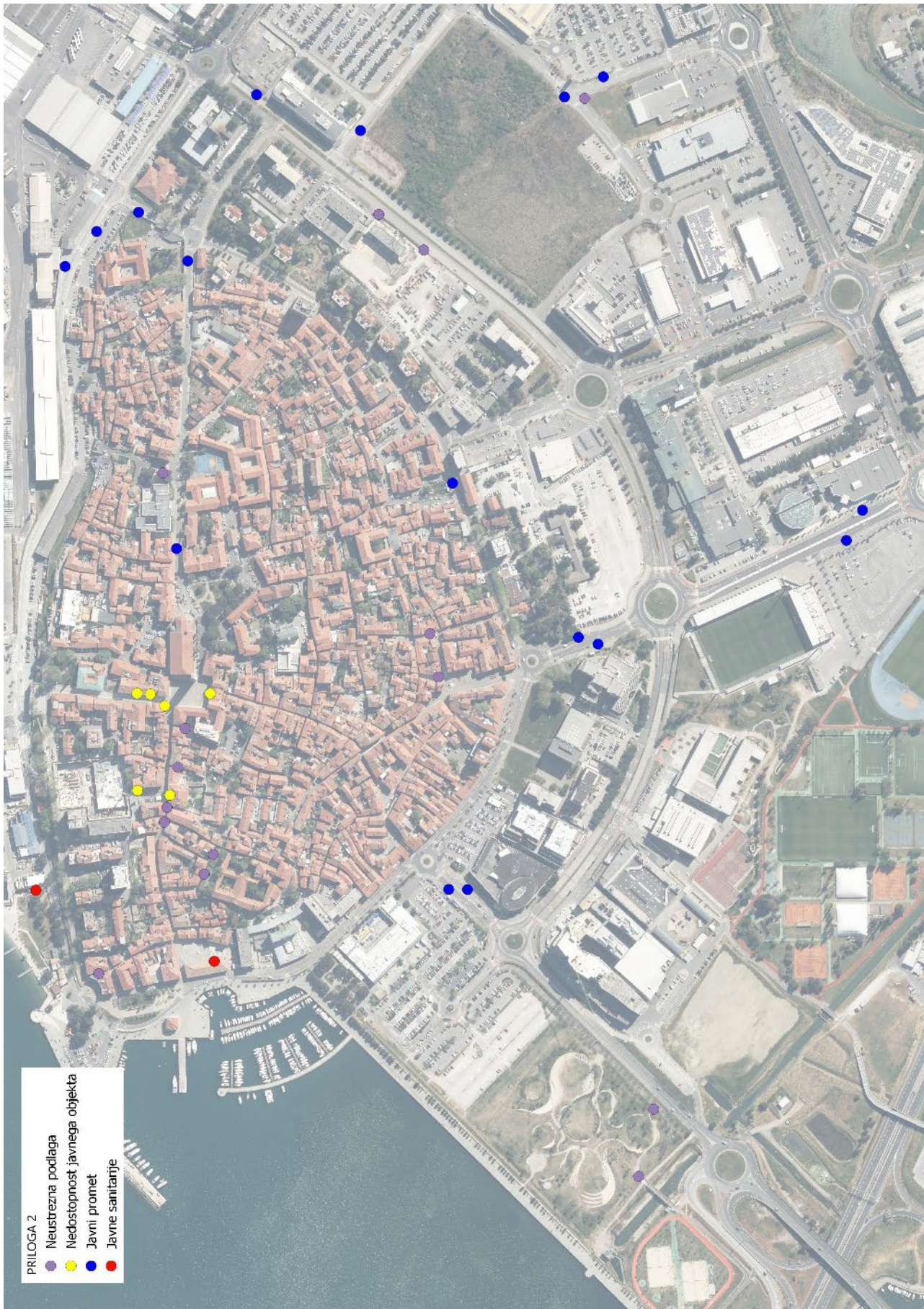
PRILOGE

(Pridobljeno iz dostopnost-prostora.si/: <https://www.dostopnost-prostora.si/>)

Priloga 1

Priloga 2

Priloga 3

